

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3 2

ԿԵՆՃԼԵՐԷ, ԳՐԶԼԱՐԱ ՎԷ ԶԷՎՃԵՅՆԷ

Հ Է Տ Ի Յ Է

ԹԻՄՈԹԻ ԹԻՔԳԸՄ

ՎԷ ՍԱԻՐ ՄԷՇԱՀԻՐԻՆ ԱՍԱՐԸՆՏԱՆ

ԹԷՔԻՄԷ ՕԼՈՒՆՍՈՒՆ ՏԵՐ

ՄԻՔԷՐՃԻՄ ՎԷ ՃԱՍԻ

Ս. Գ. ԷՄԴՈՒՔԻՆԵԱՆ

ԻՍԲԱՆՊՕԼ

ՄԱԹԳԱՆԻ Տ. ՄԱՏՔԷՆՍԵԱՆ

1899

91142

ԳԸԶԼԱՐԱ
Հ Է Տ Ի Յ Է

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄ ՎԷ ՃԱՄԻԻ
Ս. Գ. ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵԱՆ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ہ شعبان ۱۲۱۲ و ۱۹ کانون
تانی ۳۱۰ تاریخلی و ۷۴۰ نومرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

ԻՍԹԱՆԳՈԼ
ՄԱԹՊԱԱ՛Ի Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ.

1898

Պու քիժապ՝ Թիւֆօրի Թիքզըմըն «Գըզարա Մեքքուպար» նամ էսէրի օլուպ, պիզ անը էրմէնի իւլ հուրուֆ Թիքքեճէյէ Թէրճիւմէ վէ անըն իւզէրինէ «Գասընչարըն իլմէ ինքիյանչարը վա՛ր մը ջըր — Գըզար քալիմ ու քեդպիյէ օլուենալը՛մը ջըրչար», նամը ալթընտա պըրճա պիր պապ տախի իլավէ էտէրէք նէշը էլլէտիք, Միւէլլիֆ ի միւմարլէյիին պուստան 3—4 սէնէ էվլէլ, եանի 1894տէ «Կենճիքէ Հէտիյէ» նամըլլէ վէ պազը իլավէլէր իլէ նէշը էժմիշ օլտըզըմըզ մէքժուպլարընը քէմալը մահգուզիյէժլէ օգումըշ օլանլար՝ անըն պու էսէրինի տահա զիյատէ մահգուզիյէժլէ օգույածագլարընա շիւպհէ հօզ տըր, զիրա պու իքինճի զըսմըն մէվզու՛ը պահսը՝ պիրինճիսինինքինտէն տահա մուհիմմ տիր, Պու քիժապը օգույածագ զըզլարտան հէր պիրի միւսժագպէլտէ քէնտիսինէ մախտուս պիր խանէյէ, պիր սաստէժ մէքեանընա մալիք օլմաղա արզուքէշ տիր, իշժէ էյ զըզլար՝ պու քիժապ սիզին օլ սաստէժ մէքեանընա նէ վէճհլէ մալիք օլապիլէճէյինիզի կէօսժէրմէքտէ տիր, Անը տէրուճի տիլտէն օգուտըղընըզ հալտէ, անտէն պու պապտէ պիր չօզ հիսսէլէր ալապիլէճէյինիզէ, զայէժլէ միւսժիֆիտ օլաճաղընըզա հիչ շիւպհէմ հօզ տըր, Նախի ժէշվիզ օլաճագ օլուր իսէք, ինշալլահ անգարիպ պու քիժապըն իւչիւնճի զըսմընը տախի պիր չօզ իլավէլէր իլէ նէշը էժմէքլիք շէրէֆ վէ պախժիյարըզընա մագհար օլուրըզ:

Մի-Բերճիֆ

2309-70

ԳԸԶԼԱՐԱ ՀԷՏԻՅԷ

Պ Ա Պ Ն

ԷԼՊԻՍԷ ՎԷ ԹԷԶԵԻՆԱԹԸՆ ՇԻՒՆ ԵԱՆՈՏ ՍՈՒԻ ԻՍԹԻՄԱԼԻ

Հեի մեմլեքլերե գաթըլարըն էրեկերեկն ասիա գիյաե գիպ ու գիյնեքլ հարիս օլթըլարընը կեօրմիւթիւմ սիբ :

ՃՈՆ ԼԷՃԸՐՏ

ՊԷՆ ձԷ հիւսն ու ճէմալ վէ ըրզ ու քէմալ սահիպէսի օլան պիր զըզ եա գատըն տիւնեատա խաջալ օլունա պիլէն էն կիւզէլ մախլուգլարտան տըր Պու միսիլիւ պիր գատըն եախօտ զըզ՝ վալիտէ , հէմչիրէ վէ զէվճէ սըֆաթըլէ , քէնտի հուզուրըլէ միւչէրէֆ օլմուչ խանէյի նուրանի պիր մէլէք կի-

պի ճէննէթէ թահլիլ էտէր : Ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ արասընտա հաիզ օլտըզը մէվզը ի միւմթազ սէպէ-պիյլէ՝ գալպի ինսանիտէ մէրքիւզ օլան հէր կէօնէ մէհասին վէ ֆէզաիլի ախլազը զահիրէ իխրաճ , վէ վէ եագըշըգսըզ վէ խիւաֆը զէրաֆէթ վէ նէգաֆէթ օլան շէյլէրի տէֆ ու իզալէ էտէր : Թէրազըլյաթ վէ իւլուճըն պալա տէրէճէսինէ եէթիշմիշ օլան պիր էրքէք պիզէ զայէթ ճէլիլ վէ միւսթէրէմ պիր մախլուզ կիպի կէօրիւնէ պիլիլ իսէ տէ , գուսսիյէթ , մուհապպէթ վէ հիւան ու ճէմալըն ապ ու մէնպազ օլան Հագգ Թաալա հազըթէթլէրի մուգատտէս գիյ-նէթլէրինի վէ մուհապպէթ ու լէթաֆէթինին էսէրլէրինի գատըն գըսմը իւզէրինտէ կէօսթէրմէքտէն կէօյա խուսուսի պիր լէզզէթ վէ մահգուզիյէթ հիսս էյլէմիշ տիր : Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի պիր գըզ եախօտ կէնճ պիր գատըն նազարըմտա զայէթ մուգատտէս վէ մուհազզէզ պիր մախլուզ տըր . վէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի , էտէպսիզ , թէրպիյէսիզ սէֆիհէ պիր գատըն կէօրմէք պէնի զայէթ մահգուն վէ միւքէտտէր էտիպ թիւլլէրիմի իւրփէրտիր :

Էվլէլ պէ էվլէլ հէր պիր գըզ վէ գատընն հագգը եախօտ հագգսըզ եէրէ պիւթիւն նազարը տիգզաթ ու ինթիմամընը ճէլպ , եանի ազլընը , ֆիքըրինի իշլալ էտէն մատտէտէն — ԷԼՊԻՍԷ ՎԷ ԹԷՋԵՆՆԱԹ մէսէլէսինտէն պանս էթմէք իսթէրիմ : Պէն էլպիսէ վէ թէգիւրնաթըն կիւզէլ վէ եագըշըգը օլմասընա էհէմիյէթ վէրէնլէրտէն իմ : Իթիգատըմ-

ճա , Ալլահ կիւզէլ օլտըզընտան կիւզէլ նէսնէլէրի սէվէր , վէ մատամ քի նիսա թաիֆէսի սասարը գուտրէթ ի Իւահիյէնին էն կիւզէլ վէ միւմթազը տըր , ֆիքրիմճէ նիւվանըն հիւան ու ճէմալը իլէ իմթիգաճ էտէն զարիֆ էլպիսէ վէ թէգիւրնաթ Ալլահա տախի խօշ վէ մագպուլ տըր : Պինաէն ալէյհ , մէլահաթը ֆըթրիյէ վէ թէրալէթ ի իըլլիյէլէրինի տանա շաշաալը վէ տանա վարլազ կէօսթէրմէյէ եարտըմ էտէն էլպիսէնին զիյնէթ վէ լէթաֆէթինէ գատընլարսնէ դատար տիգգաթ վէ զայրէթ էթսէլէր , օլ գատար հագգը կէօրիւլիւրլէր : Գատընը սիւտտէն , չօճուզը օյուհտան մէն էթմէք՝ պիր նէհրին մէնպաընա տօղրու սգմասընը թալէպ էթմէյէ պէհգէր : Պիլիմ էսքի մուալլիմլէր , միւրէպպիլէր , նաթիշլէր չօճուզլարը օյուհտան մէն իլէ թահօիլէ սէվգ էտէրլէր իտի : Շիմօի իսէ ալէմ ի մէտէնիյէթտէ չօճուզլարա թանսիլի օյուհ իլէ գապուլ էթտիրիյօրլար : Իսթիֆատէլի օյուհլար իճատ էթմիշլէր տիր : Հարֆլարը պիլէ օյուհնճագ սուրէթինէ գօյուպ էյլէնճէ կօլուհտա էօյրէտիյօրլար : Պու գախտէ գատընլար վէ գըզլար հագգընտա տախի թաթպիզ օլուհարագ անլէրի սիւտտէն վէ մօտատան Ալազ կէշիրմէյէ սայ ու զայրէթ էտէճէք հէրտէ , անլէրին մօտայա օլան իշպու մէլ ու բաղպէթլէրինտէն իսթիֆատէ թարիլինի արամալը , անլէրի զէրաֆէթէ , ինթիգամա վէ հիւան ի թապլաթ վէ զէլգի սէլիմէ ալըշարմալը տըր :

Լաքին պոռնոտա իֆրաթա վարըմամալը տըր :
 էլպիսէ վէ թէգեխնաթճա իֆրաթա վարմազ աօղրու-
 սը շայանը իսթիհզա պիր մուսամէլէ տիր . պու կի-
 պի թէգեխնաթճա գատընլարը կիւզէլէշտիրմէք շէօլէ
 աուրսուն , անլէրի տահա զիյատէ չիրքինլէշտիրիր :
 Պալատէ զիքր էթտիյիմիզ իւզրէ , գատընլարըն զիպ
 ու զիյնէթէ իպթիլալարը եէնի պիր շէյ օլմայըպ ,
 մին էլ գատիմ պու հէվէս վէ արգու . ճարի իտի իսէ
 տէ , պու կիւնքի զիպ ու զիյնէթ իլէ թէգեխնա-
 թը գատիմէ արատընտա Փէրգի քիւլի վար սըր :
 Զէմանը գատիմոէ մազարը բազպէթ օլան թէգ-
 եխնաթ սիլսիլէտէն սիլսիլէյէ ինթիգալ էտէր տէ-
 յերլի վէ դըյմէթլի ճէվահիր վէ էլպիսէ իքէն , էլ-
 եէվմ էվրօփատա ճարի օլան իֆրաթ մօտա պէլի-
 յէսի սաիգասըլա պիր այ էվլէլ եպիլան էլպիսէ-
 նին պիր այ սօնրա տէյերի գալմայօր . հալ պու քի
 էլ եէվմ էլպիսէ վէ թէգեխնաթա զէմանը գատիմէ
 նիսպէթլէ պիր գաչ միսլի ագչէ սարֆ օլունուպ
 աիլէլէրին գարուրէթ ի հալինի ինթամ էտիյօր : էվ-
 լիլէրին էսպասը սաիլէյէ մէպիլ վէ պու եիւզտէն
 տիւչպի օլաուզարը միւշքիլաթ վէ պէլքի գարու-
 րէթ վէ սէֆալէթի կէօրէն կէնլէր՝ թէվահնուշ էյ-
 լէյիպ ագսը իգտիվաճա ճէսարէթ էտէմէյօրլար :
 Հէմ փէտէրի հէմ զէվճի Յիլատէլֆիա շէնրի զէն-
 կիլիլէրինտէն օլուպ զայէթլէ հիւսնա վէ 25 եաշըն-
 տա պուլունան կէնճ պիր գատըն կէչէնլէրտէ իֆրաթ
 մօտա ալէյիլնտէ զայէթլէ շէտիտ իւլ մէալ պիր մէ-

գալէ իրատ էյլէյիպ տէմիշ տիր քի , « Վայիտէլիք
 վէգաիֆի իլէ միւքէլլէֆ իզ . իշպու վէգաիֆի նա-
 զիֆէնին հիւսն ի իֆատընտա կէօսթէրաիլիմիզ
 գայտսըզըզ վէ տիգգաթսըզըզատան աօլայը աիլէ-
 լէրիմիզ վէ ճէմիլէթ ի ումումիլէյէ ի պէշէրիլէյէ գար-
 շը տէր իւհտէ էյլէտիլիմիզ մէսուլիլէթ վէք աղըր
 տըր : իֆրաթ մօտայա թէպաիլէթլէ մէզլիլէթ ի ին-
 սանիլէյի փայմալ էտէրէք մասխարալտրա պէնդէ-
 մէյի թէրճիհ էյլէտիլիմիզ եէթիլմէզ իմիշ կիպի ,
 պիրէր պինաի պէտի ի իլահի օլան վիւճուտըմըզ-
 տան պաշգա մասուլարըմըզըն տախի վիւճուտէրինի
 իֆնա էտիյօրըզ : Զօճուզարըմըզըն սագաթ վէ խաս-
 թամիզաճ աօղմալարընտան աօլայը շէֆգաթը մատէ-
 րանէյի , սէլամէթ ի ազ ու ֆիքրի , սըհէթ վէ հա-
 գիգաթը՝ քէնտիմիզի պէյէնտիրմէք վէ խըսմ ու
 ազրապամըզտան օլմատըզարը ճիհէթլէ կէօզլէրին-
 տէն նիհան օլմազըզըմըզ մուզթէզա ի հիւսն ի ա-
 տապ ու ախազտան օլան էճնէպիլէրին էնգարը
 զէվզ ու հըրոնը ճէլպ էտէպիլմէք կիպի հէր վէճն-
 լէ մէրտուտ վէ մէնֆուր պիր էմէլ ուղրունա Փէտա
 էտէն պիզ վայիտէլէր իզ : Թէէսսիւֆ օլունուր քի
 թէշէքքիւլաթը պէտէնիլէ վէ խըլգաթը թապիի-
 յէլէրինին վիւճուտէրինէ վէրաիլի թարզը լաթիֆէ
 բաղմէն պազը գըզլար վէ գատընլար քէնտիլէրինի օ
 ազապ ճէնտէրէտի , օ խասթալըզ մաքինասը իլինտէ
 էզիմ էզիմ էզիյօրլար : Ալայիշ ու հիւմայիշէ մէյլ ու
 բազպէթլիմիզ եալընըզ պու կիպի ֆէնալըզարը վէ

պու գատար մաղարթաթլարը մուճիպ օլսա իտի , իթիզար էտէ պիլիբ իտիք . հայֆա քի իշպու մէյլ ու իպթիլամըզ եիւզիւնտէն աիլէլէրին վէ պիլ վասըթա ճէմիլէթ ի պէշէրիլէնին սաատէթ ի հալի է-սասընտան սարսըլըպ մահվ ու նապուտ օլույօր : Գըզլար րէֆագաթլարընա թալիպ գէվճ պուլսամա-յօրլար :»

Տիկէր թարաֆտան , կիւզէլ էլպիսէ կիյմէյէ գուարէթի օլան պիր գատընըն հիւսնի թապիաթ վէ գէվզ ի սէլիմ խիլաֆընտա էլպիսէ կիյմէսի այրպ տըր . վէ պիր գատընըն տին եախօտ իֆֆէլթ ու իս-մէթ նամընա պէօյլէ էլպիսէ կիյմէսի տանա զիյա-տէ շայան ը թաեիպ տիր : էօյլէ գըլլար վէ գատըն-լար կէօրմիւշիւմ քի , մօտափէրէսթիլի կիւնան սայարագ (քի հագիգաթէն տէ կիւնան տըր) օլ պիր ուճա վարմըլլար տըր : Պու թագըմ գըզլար գատըն-լար օլ տէրէճէ սատէ վէ մուղայիր ի գէրաֆէթ էս-վապ կիլէրլէր քի , սանըրսըն սալիք օլտուղլարը ուսուլ վէ մէպտէլէր խոսանըն էն մուղատտէն հիս-սիյաթ ը թապիիլէ վէ էն ալի գէվզ ու թապիաթը-նա մուղայիր տիր : Քէնտի հիւսն ու սնրլլէ էն ալա սուրէթտէ իմթիզաճ էտէն , էլպիսէ վէ թէզկիւնաթ իլէ ճագիպէլի վէ խօշ կէօրիւնմէյէ շալըշմազ հէր գատընըն վագիֆէ ի միւքէլլէֆէսի իգթիլգատընտան տըր : Գատընլարըն հիւսն ու էնտամը՝ բուլը գէ-մինտէ մէլէքեանէ հիւսն ու գէրաֆէթին պիր նիւմուռնէսի մագամընտա գէվզ ու մահպուղիլէթ

մէնպաը օլմաղա թագաիր օլուռնըլ տրը : էկէր Ալ-լահ պիր ավուճ թօփրագ իշինտէ շիչէքլէր տիքմէք իսթէսէ , հիշ շիւպհէ եօզ քի օլ շիչէքլէր պիր գա-տընըն սինէսինտէ աշըլըրլար եախօտ պիր գատընըն սաշլարընը թէզկիւն էտէրլէր :

Պու ճիւմլէ իլէ պերապէր , էլպիսէ իքինճի տէրէճէտէն հաիզ ի էհէմմիլէթ պիր շէյ տիր , զի-րա հիւսն ու ճէմալ պիլէ էն էսասի վէ լիւզումը շէյ տէյիլ տիր : Կիւզէլլիք փէք արգուլանաճագ պիր շէյ տիր , փէք պէօյիւք պիր նիմէթ տիր , ին-սանըն սիմա վէ էնտամընըն շիրքին վէ եագըլըգաըզ օլմասը սօղրուսը պէտպախթլըգ տըր : Լաքին պին-լէրճէ գատընլար վէ գըզլար վար տըր քի , սիմա վէ էնտամճա կիւզէլլիքտէն մահրուճ օլմալարըլլէ պէ-րապէր հէր կէօնէ ֆէզաիլ վէ քէմալաթ ը ագլիլլէ վէ ախլագիլլէյի հաիզէ տիրլէր : Կիւզէլլիք վիւճու-տըն էշքեալ ու էնտամընա վէ լէֆլ ու բէնկիլիէ թա-պի պուլուռնաըղը մէրթէպէտէ պիւս պիւթիւն մատ-տի պիր շէյ օլուպ , ճէմատաթա աիտ տիր : Պու սէպէպտէն էլպիսէ քէնտի ըրզ ու նամուսըլլէ եա-շամագ իսթէյէն աֆիֆէ վէ ֆագըլլէ պիր գատըն եախօտ գըզըն կիւզէլ օլսուռն օլմասըն , քեաֆֆէի էֆքեար վէ միւլանաղաթընը զապթ ու իշպալ էթմէ-մէլի տիր : էյի , եագըլըզը վէ հաթթա հալընա էլ-վէրիբ իսէ , ճաֆճաֆըլ էլպիսէ պիլէ կիյմէք պիր գատընըն վագիֆէ ի միւքէլլէֆէսի իգթիլգատընտան տըր : Կիյտիլի էլպիսէյի քէնտիլին հիւսն ի թապի-

աթ վէ զէվզ ի սէլիմիսի կէօթերէն պիր այար վէ ալամէթ մագամընտա ատտ ու իթիպար էթմէփ գատընն հագգը տըր : Էլպիսէ վէ թէզեհինաթընըն հիւան ու զերաֆէթինէ լայըզը վէճնլէ մուգայեհա օլմազը պիլէն պիր գատըն հախօտ գըզ՝ պու վէճնլէ քէնաթինին էվսաֆ ու ախլազընըն իւլվիյէթինէ տաիր պիր թէմինաթ վէրմիշ օլուր : Լաքին էլպիսէյի հայաթընըն հէտէֆի մագամընտա իթիխազ էթմէք , հալընըզ զիպ ու զիյնէթ վէ սընաի կիւզէլլիք վէսաթի վէ վէսալիլ հագգընտա տիւշիւնիւպ թաշընմագ , ճան ու կէօնիւտէն պու միսիլլիւ շէյլէր արգասընա տիւշմէք պիւս պիւթիւն համագաթ վէ աֆվ օլուճմագ պիր խաթա տըր : Պիր չօգ գատընլարըն հէկհանէ արզու վէ տիւշիւնճէլէրի քէնտիւէրին էլպիսէ վէ թէզեհինաթլարը տըր : Էլպիսէ հագգընտա տիւշիւնիւպ թաշընըրլար , էլպիսէ խայալ էտէրլէր , էլպիսէ իչիւն հաշարլար : Միւլֆէրրին զիյաֆէթ վէ րագսխանէտէն հիւզնէնկիզ մաթէմխանէյէ վարընճայա գատար , անլէրին պիւթիւն էֆքիար վէ միւլանազալարը քէնաթիւէրին էլպիսէ վէ թէզեհինաթընա տաիր տիր : Մաթէմ էսվազընը պիւլէ նիւմայիշֆէրէսթլիքլէրինէ պիր վասըթա մագամընտա գուլլանարագ , միհնէթ վէ քէտէրլէրի զէմանընտա քէնտի քէնտիւէրինի էլպիսէ վէ թէզեհինաթլարը իւէ թէսիլյէյէ գալքըըրլար : Մահգա էլպիսէ սէպէպիլյէ պիրի պիրլէրինէ միւտանանէ վէ հասէտ , պուզը ու ատավէթ էտէրլէր : Քէնտի էլպիսէ վէ

թէզեհինաթլարըն կէօթերմէք իւզըէ սօղաղա չըգարլար : Պաշլարընա գօմուշ օլտըգլարը մօտամսի շափգալարընը էնզարը թէմաշայա վազ էթմէք իւզըրէ պէյթ Ուլլանա կիտէրլէր , վէ կիյաթլէրի ճիճիլի պիճիլի էլպիսէյէ՝ քէնաթի կիւզէլլիքլէրինէ հախօտ էվսաֆը հասէնէ վէ ախլագը մէմուուէլէրինէ վէրտիքլէրինաէն չօգ վիյատէ էհէմիլյէթ վէրիլլէր : Պու իսէ զայէթլէ շայանը էտէֆ տիր , զիրա պիզի կիւզէլլէշարիպ սէվլիլի գըլան՝ Ֆաղլա վէ ապէս թէզեհինաթ տէյիլ տիր : Զաթէն կիւզէլ օլան պիր քէսմի զիյզըյմէթ գըլան շէյ հալարըզը վէ սիւսլիւ պիր չէրչիլէ տէյիլ տիր : Պիլ աքս էկէր օլ րէսմ պիր կէօնէ գըյմէթ ու մէզլիյեթի հաիզ իսէ , անըն գըյմէթ ու մէզլիյեթ ի սընաիյէսի սատէ պիր չէրչիլէ իչինտէ տանա զիյատէ գահիր օլուր , վէ նազըընն նիկհանը ի հայէթ վէ իսթիհանընը տանա զիյատէ քէնաթիսինէ ճէլպ էտէր , էօյլէ տէ պիր գըզ հախօտ գատըն : Հո՞նկիսիսի միւրէճճահ սայմալը տըր : Քէնաթի շախսը՝ մը հէր քէսին նազարը տըգաթ վէ հայրէթիլի ճէլպ էթմէլի , հօգսա շախսընա չէրչիլէ մագամընտա խատիմ օլան էլպիսէ ի Ֆախիրէսթ վէ սիւսլիւ շափգասը՝ մը . չէրչիլէ՞ մի , հօգսա սսըլ րէսմ ու թասվի՞ր մի տանա ճալիպ վէ տիլպէր օլմալը տըր :

Պիր տէֆա գատընըն պիրի՝ իմի մուաշէրէ էրպապընտան Պատ . Ճօն Նիւթընա , «էլպիսէ մէսէլէսինտէ գատընլարըն սալիք օլաճազը էն ալա գա-

նուն վէ գաիտէ նէ՞ տիր» տէյիւ սիւալ էտինճէ , միւմաիլէյճ ճէվապէն «Գատըն , էօյլէ կիյին , էօյլէ հարէքէթ էյլէ քի , պիր ճէմիյէթտէ սէնիլէ կէօրիւչիւպ գօնուչան քիմսէլէր՝ սօնրա սէնին նէ կիյինմիչ օլտըզընը խաթըրլայամասընլար , » տէմիչ տիր : Հաննա Մօր նամ ինկիլիզ մուհարրիբէ ի մէչհուրէ տախի «Սէնի կէօրէնլէրտէն հիչ պիրի՝ իքի տագիգա սօնրա նէ կիյինմիչ օլտըզընը խաթըրլայամատըզլարը հալտէ , էյի կիյինմէք սէնաթընտա քէմալէ էրմիչսին տէմէք տիր , » տէյիւ պուշուրմուչ տըր : Վէլհասըլ տիւնեատա էն գապա վէ շէրէֆ ի Ֆաղիլէթի ինսանիյէյէ էն մուղայիր օլան շէյլէրտէն պիրի իֆրաթ մօտափէրէսթլիք եախօտ սիւսփէրէսթլիք տիր քի , պու տա պիր չօգ գատըն եա զըզլարըն էն պէօյիւք գուսուրլարընտան եախօտ սու ի հալլէրինտէն պիրի տիր : Պու մէսէլէյէ տաիր սիգէ խուսուսի իիթար ու նասահաթլարտա պուլուլմազ պէնճէ տաիրէ ի իմքեան խարիճինտէ տիր : Թէրգինիզ , քիթապլարընըզ վէ հէփիսինտէն զիյատէ հիւան ի զէվզ ու թապիաթընըզ վէ թէճրիպէ վէ միւմարէսէնիզ՝ սիմանըզլէ հանկի լէվի ուրէնքլէրին իմթիգաճ էտէճէյինի , վէ վիւճուտ ուէնտամընըզա նէ շէչիտ վէ պիչիմտէ էլպիտէնին միւնասիպ վէ մուվաֆըզ կէլէճէյինի սիգէ պէյան ու իխթար էտէճէքլէր տիր : Պէն պու մէսէլէտէն անճագ սուրէթ ի ումուսիլէտէ պահա էտէճէյիմաէն , շիմտիյէ գատար սէօյլէնիլէնլէրի պիլ իխթիսար ,

էվլէլա տէրիմ քի , էՏԻՊԱՆԷ ՎԷ ԻՅՅԷԹՓԷՐՎԷՐԱՆԷ ԷՍՎԱՊ ԿԻՅԻՆԻՉ : Տէգօլլէ տէնիլիպ կէօքսիւ , էնսէսի աչըգ , գօլլարը օմուզլարընա գատար չըպլազ պիր թարգտա ետփըլան էլպիտէյի կիյմէք է՛լի ըրզ պիր գատընա եախօտ զըզա եազըչմազ : Գօլլարընը օմուզլարընա գատար չըպլազ պրագարազ հէր քէսէ կէօսթէրմէք՝ անճագ քիչիւք զըզլարա եազըչըր պիր մուամէլէ տիր : Լաքին պիր գատըն եախօտ զըզըն կէնճլէր ճէմիյէթինտէ աչըգ սաչըգ սուրէթտէ , օմուզլարը չըպլազ հալտէ , վէ եանլըչըզլէ րէսմի (պալօ) թէզիինաթը նամըլէ եատ էտիլէն պիր հալ ու հէյէթտէ արզը էնտամ էթմէսի , հիչ շիւպհէ եօգ քի մուղայիր ի էտէպ վէ եազըչմազ պիր շէյ տիր : Պիլիլիմ քի հիչ պիր վէճհլէ հիւան ի ատապու ալլազ իլէ թէվֆիլզի միւմքին օլմայտն սէֆահաթը հարաքեաթ ու մուամէլաթտան աօլայը մէսուլ օլան մօտա՝ պու խուսուստա նէ տէրէճէլէրտէ միւստատէքեար տըր : Պիյէրմէ զըզլար , գատընլար , էրքէքլէրին հիսսիյաթ վէ ուրուզը շէվմանիյէլէրինի թահրիք էտէճէք սուրէթտէ կիյինիպ պէզէնիլլէր քի , էկէր քէնտիլէրինի թէմաչա էտէնլէրին գալլէրինտէ նէ կիպի հիսսիյաթ ու էֆքեար ույանտըրտըզլարընա վագըֆ օլտալար՝ պէօյլէ կիյինիպ պէզէնմէքտէն քէմալը տէհէլթլէ ինթիրազ էտէրլէր(*) իտի : Պէն կէնճլէրի թանըրըմ , վէ պիլիլիմ քի

(*) Էսէֆ օլուլըք քի , պիր չօգ գատընլար վէ զըզլար՝ պուրպլարընա փէք ալա վագըֆ օլտըզլարը հալտէ տախի

կիրառու է պիր կէնճ պիրէ պուլունմաղ քի բէսմի պիր
 գլխաֆէթէ կիրթտիքտէն սծնրա օրատան էվլէլքի
 կիրպի թէմիզ ֆիքը վէ լէքէսիզ դալպլէ ավտէթ էյ-
 լէսին : Երկրորդ պիր կէնճ պիրէ պուլունմաղ քի ,
 գատընլարըն պիր փէրվա վէ ար ու հիճապա մուղա-
 յիր օլան աչըզ սաչըզ հալլէրինի կէօրսիւն տէ , խաթ-
 րընտան ալչագճա ֆիքը ու թէսավլուրար կէչիր-
 մէսին : Իչպու խուռուս կէնճլէր հագգընտա փէք
 ֆէնա պիր ֆիքը վէրէպլիլիր իսէ տէ , պիր մատ-
 տէլէրի վէ ինսանլարը նէ հալտէ պուլուր իսէք ,
 անլէրէ օ նազար իլէ պալմաղա մէճպուրըզ : Քի-
 թապը Մուգատտէտտէ գլքը օլունան օլ պին սէնէ-
 լիք տէվր ի սաֆվէթ վէ սաատէթ հէնուղ զուհուր
 էթմէմիշ տիր , վէ շիւպնէ հօզ քի ճինս ի պէշէրին
 տէվր ի մասումիյէթինտէն տանա չօզ ուղադտա պու-
 լունուօյորըզ : Պալատէ գլքը էթտիյիմ իչպու խու-
 սուս պա թէճրիպէ խապաթ օլունմըչ պիր քէչֆիյէթ
 օլտըզընտան , իֆֆէթփէրվէր գըզլար վէ ըրզ ու նա-
 մուսլարըլէ կաշամագ արզուսընտա պուլունան
 կէնճ գատընլար , իչպու իլիթար ու նասիհաթլարը-
 մա թէվֆիգէն հարէքէթ էտէրլէր իսէ , ազիրանէ

Ճէլլի ի մուհապպէթ էտէրիզ զաննը պաթըլընա տիւշէրէք ,
 Տէր եէրտէ աչըզ սաչըզ վէ պիր տէրէճէլէ գատար չըպազ
 սուրէթտէ արդը էնտամ Տէվէսինէ տիւշիօյուրար , վէ պու-
 վէճՏէ էրքէքէրի քէնտիլէրտէն թէպրիտ վէ թէպրտ իլէ
 պուլունարըն գալպլէրինէ մուվագգաթ վէ միւթէնէվլի էլլէնճէ
 հիստիյաթընը իլգա էտիյօրլար :

մուամէլէտէ պուլունմուչ օլուրլար : Էլլէր հիւրմէթ
 ու բիայէթլէրինէ նայիլ օլմագ արզուսընտա պուլուն-
 տըզընըզ կէնճլէրին խայալլարընը մէքուս ֆիքը ու
 թէսավլուրար իլէ թահրիք ու իմլա էթմէք իս-
 թէր իսէնիզ , իշթէ սիղէ կօլունը կէօսթէրտիմ :

Քէղալիք ավամը նասըն նազարը տիգգաթ վէ
 մէրագլարընը սուրէթ ի մախսուսէտէ ճէլլ պէտէճէք
 օլան իֆրաթլարտան ինթիրագ էտիլմէլի տիր : Արա
 սըրա կէօրիւրիւզ քի մօտանըն կէօղէ չարփան պիր
 ճիւնթի դագէթալարտա վէ խալգ արասընտա սէր-
 մայէ ի պանս ու մէգալ օլուր , վէ պիր գատըն սօ-
 գագտա օլ դարիպ թարզ ու հէյէթտէ արզը էն-
 տամ էտինճէ կէվէզէ խալզըն մէրագ վէ տիգգա-
 թընը ճէլլ էտէր : Նամուսը վէ իֆֆէթփէրվէր պիր
 գատըն ու մուսըն նազարը տըգգաթ վէ մէրա-
 գընը պու վէճՏէ քէնտիլինէ ճէլլ էթմէքտէն
 ինթիրագ էտէր : Էկէր հէմչիրէմ շէնրին իլինտէ
 պէօլէ ճէր քէսին նազարը մէրագընը ճէլլ էտէ-
 ճէք հալ ու հէյէթտէ արզը էնտամ էթոսէ , տօզ-
 րուսը փէք միւթէէսսիֆ օլուրում : Փագաթ պիլի-
 բիմ քի պէն մըզմըզ պիր ատէմ տէյիլ իմ : Էնլ ի
 ըրզ վէ կէնճ պիր գատըն էօլլէ պիր թարզտա էլ-
 պիսէ կիյէ պիլիք քի կէրէք էրքէքէրին կէրէքտէ
 գատընլարըն խաթրընա ֆէնա պիր շէյ կէթիրմէ-
 յէրէք : հայրէթ վէ իսթիհասանլարընը մուճիլլ օլա
 պիրի , վէ հիչ շիւպնէմ հօզ քի էլպիսէ վէ թէզնի-
 նաթըն էն ալա նէվլի տախի պու օլուպ , պունտան

զիյատէսի հազըչմազ վէ շայան ը իսթիհզա տըր :

Քէզալիք սիզին էսվապ վէ թէզերինաթընըզը էոյլէ պիր թարզ ու ուսըուպտա թէրթիպ ու թանզիմ էթմէլիսինիզ քի , պիր տէֆա կիլինտիքտէն սօնրա ալէտ տէվամ . կիլինտիլինիզ էլպիտէ հազըչնտա տիւշիւնիւպ թաշընմայասընըզ : էլպիտէնիզին հէր պիր զըսմը պէտէնիսիզէ էյի վէ ուշլուն կէլսին , եանի անըն հիշ պիր մահալընտա չիրքին հախօտ փօթ պիր շէյ պուլունմասըն , վէ կէօղէ չարփաճագ վէ պինտէն ալէյի հէր քէսին նազար ը տըզգաթընը իւզէրինիզէ ճէլպ էտէճէք գուժաշարտան տախի հափըլմըջ օլմասըն : էսվապընըզ տախիմ սիզին մատունընըզտա օլսուն , անլէր սիզին հիւան ու էնտամընըզը թէշքիլ տէյիլ , թէզգիտ էյլէսինլէր , վէ անլէրէ պիր գաթ տահա ըէվլագ վէ շաշատպախշ օլսունլար : Օ զէման էթրաֆընըզտա պուլունան քիմսէլէր , զաթընըզը թէզգին էտէն էսվապ փարչալարընը տէյիլ , շախսընըզը կէօրէճէքլէր տիր : Անլէրին , « Պէաթրիսին ֆիսթանընը կէօրտիւնիւլզ միւ , նէ՛ գատար փարլագ իտի , » : տէյէճէք եէրտէ , « Պէաթրիս փէք հազըչըզը կիլինմիշ իտի , » եախօտ՝ « Պէաթրիս նէ՛ գատար կիւզէլ , տիւպէր կէօրիւնիւլջօր իտի , » տէմէլէրի , սիզին իչիւն գաթ գաթ զիյատէ մուճիպ ի շէրէֆ տիր :

Ումումի պիր գանուն վէ գախտէ մագամընտա տէյէ պիլիրիմ քի , գատընըն կիւնիւն հէր հանկի պիր սաաթընտա փիս վէ ինթիզամըզ էլպիտէ կիլ-

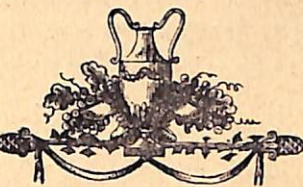
մէսինէ սէպէպ եօզ տըր : Թէմիզլիյէ վէ նիզամ ու ինթիզամա ըիայէթի օլան պիր գատըն եախօտ զըզ՝ կիւնիւն հէր հանկի պիր սաաթընտա , կէրէք մաթպախտա օլսուն կէրէքսէ միւսաֆիր օտասընտա պուլունան , առէմ հուզուլընա չըգա պիլիր : էոյլէ գատընլար կէօրմիւշիւմ քի , քէնտիլէրին իփէք ֆիսթանլարընը կիլինմիշ օլարագ միւսաֆիրսահնէտէ նագշ իշլէրիյէ մէշլուլ պուլունտըզլարը զէմանլէրտէ նէ գատար կիւզէլ վէ տիւպէր իտիյալէլէր , չամաշըրխանէտէ տախի ախի տէրէճէտէ զարիֆ վէ հազըչըզը իտիլէր : Գուժաշար սատէ վէ ուճուզնէվտէն օլա պիլիլիլէր իսէ տէ , հիւան ի թապիաթ վէ զէվզ ի սէլիմէ մուվաֆըզ սուրէթտէ հափըլմըջ օլարագ թէմիզ թութուլա պիլիլիլէր : Քէնտի էլպիտէսինի միւքէմմէլ վէ զէվզ ի սէլիմէ մուվաֆըզ սուրէթտէ աիքիպ հազըրլամագ վէ թէմիզ վէ հազըչըզը սուրէթտէ կիլիմէք առէթի գատար փէք ազ առէթլէր վար տըր քի , պիր գատընըն հայսիյէթ ի զաթիլէսինին մուհաֆագասընա վէ հիւան ու անընըն ըէվլագ վէ թէզայիւտիւնէ մէտար օլա պիլիլիլէր : էոյլէ իսէ տէրիմ քի էկէր հալինիզէ էլ վէրիր իսէ , աղբր ֆագաթ տախիմ հիւան ի թապիաթա վէ գախտէ ի նէզաֆէթէ մուվաֆըզ սուրէթտէ էլպիտէ կիլինիզ : Միւթէքէպպիրանէ պիր սուրէթտէ տէյիլ , անճագ միւնասէպէթ վէ զէրաֆէթ գանուն վէ գախտէսինէ թէվֆիգէն էսվապ կիլինիզ , էլպիտէ վէ թէզգիւնաթը : հա-

յաթընդըն հետեֆի մագստի մագամընտա իթթի-
 խազ էթմէք ֆիբրինէ, սիզէ հիչ հազըչմազ պիր
 շէյ իմիշ կիպի նազարը հազարէթլէ պագընըզ =
 Գատըն բէնկեարէնկ գումաշլարտան հաիլըմըչ
 պիր բէսմ ու թասվիր, հախօտ թէրզլիք հա-
 խօտ մօտանըն ասարը մէհարէթիին թէմաշասը-
 նա մախտուս պիր մարէզի ումուսի օլմագտան
 տանա ալի պիր մագստի իչիւն խալզ օլուն-
 մուշ տըր :

Պունտան էվլէլ գատընըն էլպիսէ վէ թէզեի-
 նաթա թապի պիր մէյլ ու մուհապպէթի պուլուն-
 տըղընը, վէ իչպու մէյլ ու հէվէսին մուզիրր օլ-
 մատըղը շէօյլէ տուրըն մէտն ու սէնայա տախի
 սէզավար իաիլինի զաթէն պէյան էթմիշ իտիք :
 Պուրատա պիթ թապի «Գատընըն էլպիսէ վէ զիպ
 ու զիյնէթէ օլան իչպու մէյլ ու հէվէսինի իֆրա-
 թա վարտըրմամասը իչիւն նէ՞ թէտպիր իթթիխազ
 օլունմալը տըր,» սիւալը խաթըրա կէլիր : Պու-
 պապտէ նէ գատար սէօզ սէօյլէնսէ, նէ գատար
 իխթար ու նասինաթլարտա պուլունըլտա նաֆիլէ
 սիր : Պունըն իչիւն անճագ պիր չարէ վար տըր քի-
 օ տա գատընըն գալպինի թէհզիպ ու իսլան էթ-
 մէք սիր : Անըն լուհը ալի վէ ճէլիլ մէպտէլեր վէ
 վէ հէր կէօնէ ֆազիլէթլէր իլէ միւզէյիէն օլարագ,
 նէվի պէշերին թէրագըլյաթը էմրինտէ քէնտի վա-
 զիֆէսինին էհէմմիյէթիինէ էյիճէ վագըֆ օլունճա,
 վէլնասըլ քաւէ Բէհշէպ վէ Բէրդէյէ օլաճաճա, իչ-

2309. 70

թէ օ զէման էլպիսէ մէսէլէսինի հալլ ու ֆասլ էթ-
 մէք փէք գօլայ տըր :

էվլէթ, էյ գըզլար, էյի կիյինմէյի պիւմէք ի-
 չիւն պիլէ էյի գալպ վէ կիւզէլ լուհ լաղըմ տըր :
 Շուրասընը էյի պիլինիզ քի, սիզին էն փարլագ էլ-
 պիսէնիզ վէ էն ճանֆէզա թէզեիինաթընըզ իչինտէն
 պիլէ, սիզին մուրտար գալպինիզի, ալչագ լու-
 հունըղը կէօրմէք միւմքին օլաճագ տըր : էն սա-
 տէ վէ զիյնէթսիզ էսվապ վէ աթվարընըգտան պի-
 լէ նէճիպ գալպինիզի, թաթըլը լուհընըղը կէօր-
 մէք միւմքին օլաճագ տըր : Չանիրի հալ ու հէ-
 յէթիինիզ հէր նէ տէ օլտա, էյի պիլինիզ քի թա-
 նըլաճագսընըզ :

ԳԸԶԼԸԳՏԱՆ ԳԱՏԸՆԼԸՂԱ ԻՆՅԻԳԱԼ

Խօօլանցնորդմբօք օկյի քեսավ-
վուր վէ քէխայեիւլեկն սօհրա, ա-
նր բարք կէլեխիսնէ կէօրէ եա գա-
յա եա սա գոււմ իւգէրիսնէ պիսա է-
սէրիգ:

ՀԷՆՐԻ ԹԵՅԼԸՐ

Ե Ի Ր Մ Ի եաչընա կիրմիչ օլան հէր զըզ՝ զա-
թէն ֆոսսուլը հայաթընտան իւչիւնիւ կէչիւր-
միչ տիր տէմէք տիր : Իչպու ֆոսսուլը՝ եախօտ տէվ-
րաթը հայաթ՝ հէրճ ու մէրճ, թէհավվիւլ ու թէ-
պէլիւր տէվրէրինտէն իպարէթ տիր : Գուօս, եա-
նի հէրճ ու մէրճ տէվրի ուղոսն ֆիսթան կիյ-
մէք զէմանընտան իթիպարէն խիթամ պուլուր :
Պատէհու տէվրի թէհավվիւլ պաչար քի թէ-
պէլիւր տէվրինի տախի միւթէղամմին տիր : Իչ-
պու ֆիլի ի թէհավվիւլ եավաչ եավաչ իլէրիլէյէրէք
սէնէլէրճէ տէվամ էտէպիլիւր . եախօտ օլ գատար

սիւրաթլէ իլէրի վարապիլիւր քի իքի սէնէ իչինտէ
խիթամ պուլուր : Պազը գըզլարճա մուսմէլէ ի մէզ-
քիւրէ եա տէրուսի գոււվլէ ի հայաթիլէ նօգսանըն-
տան եա տա մուհիմմ շարթլարա ատէմի լիայէթ-
տէն նաչի ասլա խիթամ պուլմազ : Գըզլըզ չաղը-
նըն իչպու խամլըգ տէվրի օլ գատար միւթէատտիտ
թէչիլիքէ վէ մուխաթարալար իլէ մէմու տըր քի
տօղրուսը անա խուսուսի պիր պապ հասը էթմէյի
տէյէր : Իչպու խամլըգ տէվրինին պիր չօգ արազ
ու ալամէթլէրի վար տըր քի անլէրտէն պազըսը խաս-
թէլիլէ տէլալէթ էտէր : Թապիի տիւչլէրին չըգմասը
տիւրլիւ տիւրլիւ ինթիղամսըզլըզլարա պախ օլտը-
ղը միսիլիւ , գըզլարտա մանէվի վէ բուհանի տիւ-
լէրին չըգմասը տախի պազէն ատէթտէն խարիճ ա-
րազ ու ալամէթլէրին գուհուրընը մուհիպ օլուր : Էօյ-
լէ գըզլար կէօրիւմիւլտիր քի , իչպու տէվր ի հայաթ-
տա եազը թաչը գալէմլէրի եախօտ թէպաչիւր եէրլէր,
անլէրտէն պազըլարընըն սըվա փարչալարընը պիլէ
իչթինա իլէ եէտիքլէրի կէօրիւմիւլտիր : Սաիրլէ-
րի քիթապէթ մէսլէքինէ սալիք օլուպ քէնտի մու-
հիպպէլէրինէ եազաղզլարը մէքթուպարլէ իքթիֆա
էթմէյէրէք զազէթալէրէ պէնտլէր վէրմէյէ տախի
չըզըչըլար : Ղազէթա միւլէլիֆլէրի անլէրի եա քէ-
մալընէզաքէթլէ սահիպլէրինէ իատէ , եա այնի տէ-
րէճէ նէզաքէթլէ զայ , եա տա անլէրի գապուլ էթմէք
չէրէֆիւտէն իսթիֆա վէ իսթիլնա էտէրլէր : Տի-
կէր պիր թազըմ գըզլար տախի տիւքքինտան

տիւքքեանա տօյաշարագ պըըզլարը եէնի թէրլէ-
 յէն վէ եէնի պիթմիշ օլան սագալլարը ալեանագ-
 արը իւզէրինտէ կիւզէլ պիր հալգա թէշքիլ էտէն
 վէ սէթրիւէրինին ճէպլէրինտէն պէյազ մէնտիլլէրի-
 նին ուճու կէօրիւնէն կէնճ հազըճըլար իլէ պօշպօ-
 ղազլըգ էտէրէք էյլէնիլլէր : Պաշգա պիր սընըֆ
 գըզլար տախի մէյլ ու մուհապպէթլէրինտէն ,
 վէ կիւզէլ կէնճլէր հագգընտաքի իշթիրաք ը էֆ-
 քեար ու հիսսիյաթլարընտան նաշի չիֆթ չիֆթ կէ-
 զինիլլէր : Գօլ գօլա վէրմիշ վէ դայէթ թաթլը վէ
 կիզլի սէօզլէրէ սէօպէթլէրէ տալմըշ օլարագ սօ-
 գագ վէ փազար եէրլէրինտէն կէշէրլէր , վէ պիթ-
 թէսատիւֆ անլէրլէ այնի խանէ տէրուհինտէ սա-
 քին օլսանըզ , անլէրին թա կէճէ հարըլարընա գա-
 տար քէնտի օտալարընտա կէօրիւշիւպ գօնուշաըգ-
 արընը իշիտէրէք սէպլէրինին եէք թարզ վէ եէք
 ըիշթէ ֆըսըլթըլարընտան ուշգույա տալարընըզ , վէ
 արտը արտաը քէսիլմէզ օլան այնի ֆըսըլթըլար սէ-
 պէպիլլէ ուշգուլարընըզտան ուշանըրսընըզ : Պիր
 թագըմ գըզլար տա իշպու տէվրէ ի հայաթտա վահ-
 տէթ ու ինզիվայա չէքիլէրէք սաշլարընա տիւզէն
 վէրմէքլէ մէշղու օլուրլար : Հէր քէս քէնտիլլէրէ
 պագըօր գանն ու գըլասըլլէ կէօզլէրինի եէրէ տի-
 քէրէք վէ մըրըլտանարագ եիւրիւրլէր : «Պու թէ-
 հալլիւլ միւպհէմ վէ միւթէպէտտիլ արգուլարտան
 դարիպ դարիպ խահիշլէրտէն պաշգա , էֆքեարտա
 ֆէվգէլատէ պիր իթթիրատտըզլըգ , ազիլ գուվլէթ-

լէրտէ պիր ուշուշըզլըգ իլէ տէ պէլլի օլուր : Տիգ-
 գաթ խասասը կիթաիքճէ կիւճլէշիր , հաֆրզէ ուշ-
 գույա վարըր իսէտէ , գուվլէ ի խայալիլէ ճու-
 չէ կէլիր , գուվլէ ի հիսսիյէ կէրիլիպ թէէսաիւրա-
 րաթընը արթըրըր : ինանըլմայաճագ հալլէր գահիր
 օլուր : Պիր սայըսըզլըգ , պիր ազամէթ , հէր գաի-
 տէ ի հայաթա գարչը , պիր սապրսըզլըգ , պիր ըիա-
 յէթսիզլիք , հրս ու հէվէսին սիւքիւթճէ գայնա-
 մասը . իշթէ պու սիննտէքի պիր կէնճ գըզըն մա-
 հիյէթ ի մանէվիյէճէ ումուսի խասսիյէթլէրի պուշու-
 լար տըր : »

Էկէր պիր զըզ իշպու միւտտէթ ի հայաթընը
 սէլամէթլէ կէշիրէճէք օլուր իտէ , հայաթըն պէօյիւք
 ատըմը աթըլմըշ տէմէք տիր : Պու տէվր հայաթըն
 շօլ ֆասլը տըր քի անտէ աճէլէ իզաիվաճլար ազտ
 էաիլիր . էպէտի աշգ ու մուհապպէթ աճա ու մի-
 սագլարը ատտ օլուշուր քի պուշլար անճագ սաիրլէր
 լէ եէնի անտլար ազտ օլուշուշանճայա գատար տէ-
 վամ էտէր . պու միւտտէթտէ գըզլար միւտտէթ
 իւլ էօմր էվլէնմէմէյէ գալիյէն գարար վէրիլլէր ի-
 սէտէ , քէնտիլլէրէ անճագ պիր իզաիվամ թէքիլիֆի
 վուգու պուլուշանճայա գատար իշպու գարարարըն-
 տա սապիթ գատէմ գալըլար : կէնճ գըզլար էն
 զիյատէ պու ֆասլը հայաթլարընտա իմտատ վէ
 մուպլէնէթէ միւհթամ տըրլար : Էկէր գըզլար քէն-
 տիլլէրին իշպու տէվրէ ի հայաթլարընտա խանէլէ-
 րինտէ պուլուշուպտա ազ չօգ վէգաիֆի պէյթիյէ

իճրասը, և ախօտ թանտիլի իւմ իլէ մէշղուլ օլուր-
 ւար վէ էնլի ըրզ, իֆֆէթփէրվէր գատընլարտան
 միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթին սընհէթպախշ վէ լա-
 թիֆ թաղեկիգաթ վէ թէսիրաթը ալթընտա պու-
 լունուրլար իսէ, զայէթլէ միւսթէֆիտ օլուրլար ։
 Վէ լաքին էկէր անլէր իշպու միւտտէթ ի հայաթլա-
 րընտա քէնտիլէրին հէփ վազթլարընը բէֆիդէլէրի
 իլէ կէզիպ թօզարագ կէչիրիլէր, և ախօտ զայէթ
 շէտիտ ուսուլը ինզիպաթ իլէ իտարէ օլունան լէյ-
 լի իննաս մէքթէպլէրինտէ լիւզումսըզ թաղեկիգաթ
 իլէ գուվլէ ի խայալիյէլէրի տահա զիյատէ թահրիք
 վէ զայրի մագուլ նիգամ վէ գանուշլար իլէ իթա-
 աթսըզլըզ սէվզ ու թէշվիգ օլունուրլար իսէ,
 կէրչէքտէն շայանը թէրահհիւմ տիրլէր. ֆիլ հագի-
 գա անլէրին հալը եաման վէ ճէրիհա ի իզթիրապ-
 ւարը պի տէրման տըր ։

Փէք ինթիմալ տըր քի պագըլարըն իտտիտաը
 վէճնլէ, թէաթրօ՝ տէյիլ ֆազլ ու քէմալ, անճագ
 սուէ ախագ մէքթէպի, պալօ իսէ հէր կէօնէ ֆըսզ
 ու ֆիւճուր ու բէզպլէթ մէրքէզի օլուպ պիլա թէֆ-
 րիգ հէր քէսլէ իւլֆէթ վէ մուաշէրէթտէ պուլուն-
 մագլըզըն քէնտիսինէ մախտուս թէճրիպլէ վէ մու-
 խաթարալարը վար տըր ։ Լաքին ուրֆ ու առէթ
 իզթիզասընճա ճէմիյէթ ի ումումիյէտէն այրը հալտէ
 պուլունան վէ թալիպաթը աշըզ եէրլէրտէ ըիյազէթի
 պէտէնիլէ իճրասընտան մահրում պրագըլան վէ մու-
 ալլիմէլէրի իսէ քէնտիլէրին աղուշը շէֆգաթ ու

թէրպիյէլէրինէ գօնուլմը օլան զիզըյմէթ էմանէթ-
 լէրին մահիյէթ վէ ինթիյաճաթը հագիզիյէլէրինտէն
 պի խապէր պուլունան լէյլի պիր իւնաս մէքթէպլի՝
 գըզլարըն էզհան ու ախագը իչիւն պալատէ զիքը
 օլունան շէյլէրին հէփիսինտէն զիյատէ մուզիրը
 տիր ։ Էօյլէ լէյլի գըզլար մէքթէպլէրի պիլիրիմ քի
 կիւզէլ վէ լայըզը սուրէթտէ իտարէ օլունամագտա
 տըրլար ։ Անլէրին մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրի գըզ-
 ւարըն մահիյէթի հագիզիյէլէրինէ վէ նէ շէյլէրէ ին-
 թիյաճարը պուլունատըզընա փէք ալէա վազըֆ օլ-
 տըզլարընտան, անլէրի հայաթլարընըն իշպու մու-
 տէվրինտէն քէմալը սէլամէթլէ կէչի-
 խաթարալը տէվրինտէն քէմալը սէլամէթլէ կէչի-
 րէրէք սալլամ վէ հագիզի էվ խանըմլարը օլմալա-
 րընա շալըշըրլար ։ Տիկէր պիր թագըմ մէքթէպլէր
 տէ պիլիրիմ քի անլէրին քիւրէ ի հավասը պիլէ
 զէհիրլի օլուպ շակիրտանլարընըն պիւթիւն թէ-
 սավվուրաթ վէ թէխայեիւլաթլարը վէ սէրմայէ ի
 պահա ու մէգալարը աշգ ու սէվտատան իպարէթ
 տիր. գուվլէ ի խայալիյէլէրի լիւզումսըզ վէ
 ազլա մուզայիր օլան թաղեկիգաթ իլէ, վէ այնի
 տարիտէ պիլ իճթիմա պիրիպիրլէրինէ տէրա եան-
 մագտան ախագ ու էվաաֆլարընըն պինասը օլ կէնճ
 վէ թագէ շալլարընտա թա էսասընտան սարսըլպ
 խարապ օլուր ։

Էկէր պիր գըզ կէրէք լէյլի մէքթէպին խարի-
 ճինտէ կէրէք տախիլինտէ պուլունատըզը զէմանլար-
 տա քէնտի իւզէրինտէ զիքը էթտիլիմ արագ ու ա-

լամէթլէրի կէօրէճէք օլուր իսէ , քէնտիսինն իշպու
խասթալըղընա շաֆի պիր չարէ արամալը տըր :
Մէսէլա , էկէր մահա թիւճճար եագըճըլարը իլէ
կէօրիւշիւպ գօնուշմագ մէրամ ու մագսէտիլէ չար-
շըյա չըգմագ իսթէյօր իսէ , խաթրընա կէթիրսին
քի քէնտիսինն իշպու մուսամէլէսի էտ'պ վէ իֆ-
ֆէթ դաիտէսինն մուղայիր վէ քիւլլիյէն եագըշըգ-
սըզ պիր շէյ օլտըգտան պաշգա , միւհլիք պիր իւ-
լէթի զի'նիյէնին պէլլի պիր ալամէթի տիր : Օլ
գըզ՝ գաթէն չիրքին օլան պէօյլէ պիր մէօլէք ու
հարէքէթլէ հէր ագիլ կէնճին նագարընտաքի շէրէֆ
ու իթիպարընը գայպ էտէր : էկէր էսրարէնկիզ
պիր բահաթսըզլըզ , վէ բազը տէրուշիսինի արզ է-
տէճէք պիր տօսթ պուլմաղա էշէտտի պիր արգու
հիսս էտիյօր իսէ , եախօտ պիր թագըմ հիսսի զաիլէ
վէ էնտիշէլէրլէ քէնտիսինի մուհաթ կէօրիւշօր
իսէ , քէնտիսինն ֆիքր վէ ախագճա խասթա ի-
տիյինի պիլէրէք ըէֆահիյէթ վէ սաատէթի գա-
թիյէսի իշիւն ալէյ աճէլէ տէրտինէ պիր տէվա
արասըն : Պուռըն եէկեանէ չարէսի՝ իլմ ու քէմալ
վէ ըրզ ու նամուս սահիպէսի գըզլար վէ գատընլար
իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էտէրէք անլէրին սէօհ-
պէթ վէ ճէմիյէթլէրինտէ պուլուռմաղա չալըշմագ
քէնտիսինն մատտի վէ մանէվի գոււվլէթլէրինի
իշղալ էթմէքտէն իպարէթ տիր : Սայալ ու խիւ-
եատան ֆէվզ էլ ատէ ինթիրազ էթմէլի տիրլէր :
Պիր գըզ եախօտ գատընքի թէխայիւլաթա տալար ,

մութլագ ֆէնալըղա վագֆը զի'ն էյլէր : Սայալ ու
խիւլեալար , կիւզէլ կէնճլէր հագընտա խիւաֆը է-
տէպ վէ սէֆիհանէ սէօլլէր , իմա ու իֆնամլար ,
միւշֆիգանէ գալպէր պուլմագ խուսուսընտա շէ-
տիտ արգու վէ իշթիյալար վէ սաիր հէր կէօնէ վա-
հի վէ պի մանա շէյլէր՝ կէօյա մէքրուհ հաշէրաթ
իմիշլէր կիպի պիր գըզըն զի'ն ու ֆիքրինին տաի-
րէի մուգատտէսէսինտէն քիւլլիյէն թարա ու թէ-
պիտ օլուռմալը տըրլար : էյ գըզլար , իշպու նա-
պէճա վէ մուզլիրի սըհէթ հալ ու հարէքէթլէրտէն
պիր ան էվլէլ վագ կէշիպ տահա թապիի , տահա
ալիճէնապանէ վէ կէրչէքտէն աֆիֆէ օլան պիր գը-
զըն շանընա տահա զիյատէ եագըշըր պիր սուրէթ-
տէ էօմր կէշիրմէյէ չալըշընըզ :

Պիր գըզ իշպու մուխաթարալը սիննտէ էյիճէ
խաթրընտա թութմալը տըր րի . քէնտիսինն պաշ-
լըճա իշի վէգայիֆի հայաթիյէսինի հիւանի իֆա վէ
իճրայա հաղըրլանմագ տըր : Միւսատտէ վէ ֆուր-
սաթը օլտըղը հալտէ , կէնճլէր իլէ կէօրիւշիւպ գօ-
նուշմասըն տէմէյօրըմ : Լաֆին շուրասընը հիշ խա-
թըրտան չըգարմամալը տըր քի է'լ ըրզ պիր գա-
տըն օլմանըն թարիգի էսլէմի՝ կիւզէլ կէնճլէր իլէ
կէօրիւշիւպ գօնուշմագ , վէ իզտիվաճա տաիր ըիւ-
յալար կէօրմէք , թէսավլուրաթ վէ թէխայիւլաթա
տալմագ տէյլ տիր : Քէնտիսինն օլ կիպի շէյլէր
իլէ հիշ պիր իշի կօզ տըր : Տիւշիւնմէլի տիր քի
քէնտիսի փէք կէնճ վէ թէճրիպէսիզ օլտըղընտան

նէ հափաճաղընս վէ նէ օլաճաղընս տախր հէնուզ պիր դարար վէրէմէզ , վէ հաթթա դարար վէրսէ պիւէ , հիչ չիւպհէ եօգ քի պու կիպի պիր դարար քէնտիսինին րէֆահիյէթ վէ սաատէթի հալինէ մէտար օլաճագ էն ալա դարար տէյիլ տիր : Տիւնեատա գըզլարըն էրքէքլէր հագգընտաքի Ֆիւքր ու թէսաւվուրլարը գատար սէֆիհանէ պիր շէյ եօգ տըր : Էկէր պու սէօգիւմէ ինանմազսանըզ , վալիտէլէրինիզէ սօրուընզ : Անլէրին կիւզտէ տօգսան տօգուզը , օլ վէճհլէ խայալ էթմէտիքլէրի դէման դայէթ աճէմի խիքլէրինտէն քէնտիլէրին արզու վէ թէսաւվուր էթտիքլէրի կէնճլէր իլէ էվլէնմէմիշ իտիքլէրինի սիզէ ճէվապէն պէյան էտէճէքլէր տիր : Էկէր եալընըզ էյլէնճէ վէ իֆաթէ ի վազթ իչիւն ագտը իզտիվաճ խայալ ու թէսաւվուր էտէյօր իսէնիզ , շու գատարընը տէրիմ քի օ կիպի կէնճլէր իլէ էվլէնմէքտէն իսէ , պիր գուզլանըն պաշընս պիր շափզա գօյարագ վէ օտանըզըն փէնճէրէսի էօնիւնէ կէրլէշտիրէրէք անս փէրէսթիշ էթսէնիզ , տահա էյի էտէրսինիզ : Իշթէ գօլայճա հասըլ վէ զաիլ օլան իշպու թէսաւվուրաթ վէ մէյլիյաթ տէվր ի պիգարարընտա տըր քի զըզլար աթվարը շուխանէ վէ հարաքիւաթ ը իշվէպազանէտէ պուլունմագ աստէթինէ տիւշ օլուպ պու եօլտա թաւլր ու հարէքէթլէրտէ պուլունմագտան պիր նէվ լէզզէթ հիսս էթմէյէ պաշլարլար :

Պէնճէ մէշրու սուրէթտէ էտիլէն նագ ու ճիւ-

վէլէր , հախօտ ինսանլարս կէօրիւնմէք արզու վէ հէվէսի՝ գատըն զըսմընըն մէհասին վէ Ֆէզաիլի ախլազիյէսի ճիւմլէսինտէն տիրլէր , վէ մէվզը ի իճրայա գօնմալարը իչիւն մէշրու տախրէլէրի վար տըր , զիրա զարիպ թապիաթլը պիր գաչ աստմէլէր (գատընլար) միւսթէսնս օլարագ աթվարը շուխանէ վէ հարաքեաթ ը ճիւվէքեարանէտէ պուլունմագ գատընլարճա թապիլի պիր շէյ տիր . տահա տօղրուըն անլէրէ վէրկի տիր : Թապիաթըն աչքեամը իզթիզապընճա ինսանլար անճագ սայ ու զայրէթ վէ դանմէթ ու մէշագգաթլէ էլէ կէչիրմիշ օլտըզլարը շէյի տահա զիյատէ թագտիր էտէրլէր : Թապիաթ տէսթ ի իզտիվաճընըզը սիզէ լայըզ պիր աստմէ թագտիմ էտէրէք աչգ ու ալագա վէ րապթը գալպ էթմէնիզի թասմիմ էթմիշ օլմասըյլէ նաիլի միւրաս օլմանըզ իչիւն պիր վասըթա տախի կէօսթէրմիշ տիր քի անընլէ էլէ կէչիրմէք իսթէտիլի շէյին իսթիհասալը ինտանաազ չօգ կիւճ կէօրիւնսիւնս : Պու շէյ ինսանլար նազարընտա հաիզ պուլունտըզընըզ գատր ու գըրմէթի արթըրաճագ սատէ վէ կիւզէլ պիր վէսիլէ տիր քի անըն իլէ տիւնեատա էն գօլայ իտիլինի պիտիլինիզ շէյի գատտէն կիւճլէշտիրիսինիզ , Էկէր սիզ քէնտիլիզի ուճուզ սաթաճագ վէ հէր պիր թէքիլիֆի քէմալը միւսարաաթլէ գապուլ էտէճէք օլուր իսէնիզ , նէթիճէսի շու օլուր քի աշըզընըզ սիզտէն թէզիյէ օսանըր : Պէնիմ պու մէսէլէյի պուրատա զիւքր էտիշիմ , անտէն պանս էթ-

մէյէ արդուքէշ պուլունարըըմտան տէյիլ , անճագ մուհաղգա մէյլու ինհիմաքը խուսուսընտաքի էֆքեարըմը իզահ էտէպիլմէքլիք մէճպուերիյէթինտէն հասըլ օլմագտա տըր :

Աշգպաղըզ արգասընա տիւշէն պիր գըզ՝ ասլէն զարարսըզ վէ միւֆիտ օլան պիր սէվգի թապիաթը մուճիպի հէֆրէթ պիր հէվա ու հէվէսէ թանզիլ էթմիշ օլուր : Պիր գըզըն կէօնլիւնիւ ճէլպ վէ քիշվէրի դալպինի ֆէթհ էթմէքլիյին փէք պէօյիւք պիր մուվաֆֆագիյէթ սայըլմասընա պաիս օլուպ տա հէր գատըն կախօտ գըզըն ազ չօգ մալիքէ պուլունարըզ օլ նազ ու իշվէ սէվգի թապիիսինին թէհզիպ ու թէրպիյէ օլունմասընա հիշ հաճէթ կօգ տըր : Մէզքիւր սէվգի թապիաթ թահրիք ու իֆիսատ օլունմայարագ քէնտի հալինէ թէրք օլունմալը տըր : Սինն ի պիւլուղէ վասըլ օլմանըզըն իլք սէնէլէրինտէ սաիրլէր իլէ աշգ ու ալագա պաղլայըպ տա անը պիլա ինսաֆ քէսմէքլէ , թաթլը վէ ճաղիպէլի սէօղլէր , մուճիպի հէյէճան սէտալար վէ նազիք էտալէր իլէ պաշգալարըն մէյլ ու մուհապպէթլէրինի ճէլպ էթմէյէ վէ անլէրի սիզէ ճէլպ էթտիքտէն սօնրա , աշգ ու մուհապպէթլէրինէ թանգիրաթ իլէ մուգապէլէ էթմէնիզլէ քէնտի թապիաթընըզըն անքեամը խիլաֆընտա հարէքէթ էթմիշ օլուրսընըզ , վէ նիսվան թաիֆէսինին պիլէ նազարը թանգիրլէ պագտըզը օլ տուրագսըզ վէ խաֆիֆ իւլ մէշրէպ գատընլար սընըֆընա տախիլ

պուլունուրսընըզ : Պու վէճնլէ հիլէ վէ տուպարալար իլէ սիզի ալտաթմագ սէվտասընտա օլմայան ազիլ վէ ըրզ ու նամուս սահիպի կէնճլէրին հէֆիսինի սիզտէն թէպիտ ու թէպիրա էտէրսինիզ : Աշգ ու մուհապպէթի պու վէճնլէ օյունճաղա չէվլիրիր իսէնիզ , պէօյլէ ազիլ վէ նամուսքեար քիմսէլէր , սիզէ իթիմատ էտէմէտիքլէրի ճիհէթլէ սիզի սէվէմէզլէր : Պու սէպէպտէն աշգ ու մուհապպէթ հիսս ի թապիիսի իլէ օյնամագ զայէթ մուխաթարալը վէ մուգիրր պիր հարէքէթ տիր : Սինն ի պիւլուղէ էրիշմէսի իւզէրինէ հէմ քէնտիսինէ հէմ տէ սաիրլէրինէ մուգիրր օլան իշպու հըրս ու հէվէսի կէօսթէրէն պիր գըզ զայէթ էսէֆէնկիզ պիր մանգարէ իրատ էթմիշ օլուր :

Հէնուզ քէմալիյէթտէն խայըճա ուզագ օլտըզընըզ հալտէ , — ֆիքրինիզ հէնուզ իշպու «թէպէլլիւր» տէվրինտէ պուլունարըզ պիր զէմանտէ — զիհիլէրինիզի ալէտատէվամ աշգ ու ալագա վէ իզտիվաճ միւլահաղաթ վէ թէֆէքքիւրաթը իլէ իշալ էտէրսէնիզ , ֆիքր ու ըուհլարընըզըն թէրագըզընը թաթիլ ու իիլալ էտէրսինիզ , վէ պիր չօգ ճիհէթլէրլէ լիյագաթ վէ մէզիյէթտէն արի մախլուզար օլուրսընըզ : Հայաթընըզըն իշպու իզթիրապէնկիզ տէվրինտէ սիզտէն ազալլի օն կաշ պէօյիւք վէ էվլի օլան ֆազըլէ վէ ազիլէ պիր գատըն իլէ իսթիշարէտէ պուլունմանըզ սիզճէ էն մուհիմմ տիր : Էկէր վալիտէլէրինիզ իլէ սիզին արանըզտա միւլա-

գաթ վէ միւսահէպէթի քեամիլանէտէ պուլունմա-
 ղա պիր մանի եօզ իսէ , սիզին էն սատագաթլը
 միւսթէշարընըզ վալիտէլէրինիզ օլմալը տըր : Վա-
 լիտէլէրինիզէ պէյան էտէմէտիյինիզ , անլէրէ սէօյ-
 լէմէյէ ճէսարէթ էթմէտիյինիզ հէր կէօնէ գարար-
 տան , հէր կէօնէ միւլահաղատան : հէր կէօնէ սույ-
 ղուտան սագընընըզ : էկէր ըէֆիգէլէրինիզ ֆիքր-
 լէրինիզի պու նէվ մատտէլէր իլէ իշղալ էթմէքտէ
 տէվամ ու իսրար էտէրլէր իսէ , անլէրի ըէտտ էտի-
 նիզ , անլէրտէն թէպաիւտ վէ ինթիրազ էլլէյինիզ :
 էմր ի թալիմ ու թէրպիյէնիզի իքմալ էթտիյինիզ
 սըրատա ֆիքրլէրինիզի սաղլամ վէ պէրրագ վէ
 գալպլէրինիզի միւսթէրիհ վէ սսուտէ հալտէ սագ-
 լամանըզ , վէ պիր կիւն ֆէվզ էլատէ էնէմիյէթ ի
 հայաթիյէյի հաիզ օլտըղընը անլայաճաղընըզ պիր
 մէսէլէյէ պիլա փէրվա վէ պիլա միւլահաղա միւ-
 տախէլէ էթմէքլէ հիսսիյաթընըզը իխլալ էթմէմէք-
 լիյինիզ ղայէթլէ գարուրի տիր : Պիր գըզ իգտիվաճ
 գըզարըն հէտէֆի մագսէտի օլտըղը , նիսա թաի-
 ֆէսինին թալիմ ու թէրպիյէսի պաշգա պիր շէյ օլ-
 մայըպ անճագ իգտիվաճ իչիւն պիր հաղըրըզ իտի-
 յի , վէ քէմալաթը իլմիյէ վէ էտէպիյէնին պիր գօ-
 ճա էլէ կէչիրմէքտէն պաշգա պիր ֆաիտէսի պու-
 լունմատըղը զաննընա զահիպ օլուր իսէ , փէք չա-
 փուք պօղուլուր : Պու իսէ եանլըշ , սօն տէրէճէ
 եանլըշ պիր ֆիքր տիր :

ԳԱՏԸՆԼԱՐԸՆ ԻԼՍԷ ԻՅԹԻՅԱՃԱԼԱՐԸ ՎԱՐ ՄԸ ՏԵՐ . — ԳԸԶԼԱՐ
 ՅԱԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԻՅԷ ՕԼՈՒՆՄԱԼԸ՝ ՄԸ ՏԵՐԼԱՐ

Չօնուզլար քերպիյէի օլմագ ի-
 չիւն քերպիյէի վալիտէլէր եքթի-
 տիւմէ լագըմքը :

Պ ի Չ Տ է հալընըզ էրքէքլէր միւսանընտա տէ-
 յիլ , դատընլարըն քէնտիլէրի արասընտա տախի
 «Գատընլարըն իլմ էօյրէնմէյէ նէ լիւզոււլարը վար
 տըր , » տէյէնլէր չօզ օլտըղընտան պու պապտէ
 պիր դաչ սէօզ սէօյլէմէք ֆաիտէտէն խալի օլմագ
 սանըրըզ :

Իպթիտա գատընլար տախի էրքէքլէր կիպի
 ինսան տըր : Ինսան իչիւն իլմտէն էյի զիյնէթ օլա-
 մագ : Ինսանը ինսան էտէն իլմ տիր : Իլմ տէմէք
 խըլգաթը ալէմտէն պէրու աղը պէշէրին քէշֆ ու
 թահգիզ վէ հա հըֆը ու գայտ էլլէտիյի հազիգաթ-
 լար իլէ վուզուաթը պիլմէք տէմէք տիր : Մէսէլա

քիւրէ ի արդըն միւտէվլէր օլտըղը՝ պիր դաչ պին սէնէ էվլէլ քէշֆ ու իսպաթ օլունմըլ պիր հադի-
 դաթ իքէն , լայը՞դ մը տըր քի պիր ինսան տիւն-
 եայա կէլիպ էամրիւնէ կէօրէ ալթմըլ , սէքսէն սէ-
 նէ պու քիւրէնին իւզէրինտէ տուրսուն տա , ա-
 յագ պաստըղը պու եէրին նէ շէքլ ու սուրէթտէ
 պուլունտըղընը պիլմէսին : Եաղմուրըն , դարըն ,
 ըիւզկեարըն , պուլութլարըն , ալայիմի սէմանըն նէ-
 տէն իպարէթ օլտըղլարը չօգտան քէշֆ ու իսպաթ
 օլունմըլ հադիդաթլարտան իքէն , ճաի՞դ մի տիր քի
 պիր ինսան պունլարը հէր կիւն կէօրիւպ տուրուր
 իքէն , նէ օլտըղլարընը պիլմէսին , վէ էօյրէնմէք
 իսթէմէսին : Կիւնէշի , դամէրի հէր կիւն հէր կէ-
 ճէ պաշըմըղըն իւզէրինտէ կէօրիւյօրըլ : Արա սըրա
 կիւնէշին վէ եա դամէրին թութուլտըղընը , վէ
 ալէլ խուսուսա դամէրին հէր կիւն շէքլինի թէպաի-
 լիլէ պէտր վէ հիւալ արասընտա մուսթէլիֆ շէքլ ու
 ճէսամէթ փէյտա էթ տիլինի միւշահէտէ էտիյօրըլ . ազլ
 ու իտրաք կիպի պիր լութֆը մախսուս ը Բապպա-
 նիյէ մազհար օլմուշ օլան պիր ինսանա եագըշը՞ր մը քի
 պունլարըն նէ օլտըղլարընը պիլմէսին : Էկէր պու
 շէյլէր ինսան իչիւն մէճհուլ , վէ հէնուզ քէշֆ օ-
 լունմամըլ շէյլէր օլա իտի , օ վազըթ նէ՞ եափը-
 լըրտը : Լաքին եիւզլէրճէ վէ պիլնլէրճէ սէնէտէն
 պէրի քէշֆ օլունմըլ վէ մալիւմ հադիդաթլարտան
 օլտըղլարը հալտէ , պիր ինսանըն պունլարը էօյ-
 րէնմէքսիզլին տիւնեայա կէլիպ կիթմէսինէ աճըն-

մա՞ղ մը : Նէ՞ սէպէպ վար քի էրքէք չօճուզլար մուն-
 թաղամ մէքթէպլէրտէ թալիւմ ու թէրպիյէ օլունուր
 իքէն . գըզլար ճահիլ վէ թէրպիյէսիզ գալտընլար :
 Նի՞չիւն պիրատէր իսթէտիլի Փէնն ու սէնալթը էօյ-
 րէնմէյէ վազթ վէ փարա սարֆ էտէր իքէն , հէմչի-
 րէսի գուրու վէ լաշէյ հիւքմիւնտէ օլան իշ իլէ մէշ-
 զուլ օլարագ պօշ սէօհպէթլէ վէ սիկարա վէ օյուն
 իլէ վապթընը թէլէֆ էթսին :

Պու սիւալլէրիմիզէ ճէվապէն , « Գատընլարըն
 պու կիպի շէյլէրի պէլմէյէ նէ՞ լիւզումլարը վար
 տըր , » աշէճէք էրքէքլէր փէք չօգ օլտըղը կիպի ,
 « Պիզ գատընըլ , պէօյլէ շէյլէրէ ազըմըլ էրմէլ , »
 տէյէճէք գատընլար տաիլի փէք չօգ տըր : Գատըն-
 լըլ ինսանլըղա միւնաֆի տէյիլ տիր . գատըն գա-
 տըն օլմալլէ ինսան օլմագտան գուրթուլմագ . վէ
 ալէլ խուսուսա պունտան էվլէլ պահսը կէտիլի
 իւզրէ , գատընըն ղէքեալէթ ի Փըթրիյէսի , էրքէ-
 յինքի գատար մէթին օլմասա պիլէ , տահա փար-
 լագ վէ տահա սէրի իւլ ինթիզալ տըր : Նէվ ի պէ-
 շէրին նըսֆը տէմէք օլան գատընլարըն պու զէ-
 քեալէթ ի Փըթրիյէսիինի Նի՞չիւն պաթթալ պրագըպ
 պունտան իսթիֆատէ էթմէմէլի : Խուսուսա քի
 գատընլարըն հէր շէյի էօյրէնմէյէ օլան մէրազլարը
 փէք զիյատէ օլուպ , մէսէլա , պիր էրքէք քէնաի-
 սինէ թէալլուզ էտէն իշլէրի պիլէ փէք տէ սօրուպ
 անլամալա եօրուլմատըղը հալտէ , պիր գատըն գօմ-
 շուսընըն վէ հաթթա քէնաիսիլէ միւնասէպէթի օլ-

մայան խաղըն տախի անվալընը էօյրէնմէք իչիւն հէր ֆէտաքեարըղը էտէր : Գատընլարըն պաշըճա լաղըրտըլարը , սէօնպէթլէրի , միւքեալէմէլէրի միւճէրրէտ էօթէքինին պէրիքինին անվալընը թանգիգ վէ թէճէսսիւս վէ մուհաքէմէյէ տախի տիր : Պու զէվալըլարը պէօյլէ էնէմմիյէթսիզ անվալըն թանգիգիյլէ մանասըզ շէյլէրլէ օյրաշտըրմագտան իսէ , քէնախիլէրինէ պիրազ իւմ կէօթթէրիպ սէ օ թէճէսսիւսլէրինի մալիւմաթը ֆէննիյէ վէ թարիխիյէյէ շէվիրմէք տանա էյի տէյիլ մի տիր :

Ինսան սըֆաթիյլէ վէ նէվի պէշէրին էն զէքի վէ էն միւսթախտ պիր սընըֆը օլմագ իթիպարըյլէ գատընլարըն իւմէ օլան ինթիյաճլարընտան պաշգա ախլէ թէշքիլի իշինտէ նիսայա ախտ օլան վաղիֆէլէրինի հիւսնի իֆա էտէպիլմէլէրի իչիւն տախի զըզլարըն ալի տէրէճէտէ թալիւմ ու թէրպիյէ օլունմալարը մուգթագի տիր : Գըզլարըն թալիւմ ու թէրպիյէսինէ կէթիլիլէն էն պէօյլէք իթիրազ պէլքի պու խուսուստա տըր : Տէյօլլար քի , «Սախի հէր նէ շէյ իչիւն մուգթագի օլուր իսէ օլսուն , պիր զէվճէ օլաճագ զըզա թալիւմ ու թէրպիյէնին իգթիզասը հօգ տըր :» Ամմա պիր զըզ պիր էրէ միւճէրրէտ խըտմէթճիլիք վէ հա ասի հարաըմճըլըզ էթմէսի մագսէտիյլէ տախի վէրիւսէ , պու խուսուս օլ զըզըն ճահիլ գալմասընը իճաս պէթմէզ : Հաճիկի էֆէնտի թէճրիպէսիզ վէ ճահիլ պիր խըտմէթճիյի ուզուն միւստէթ քէնախի խըտմէթինտէ ալը գօմագ

խաթէր : Հաճիկի խաթուն պէսլէմէսինին թալիւմսիզլիք վէ ճէնայէթինէ թէնամմիւլ էտէպիլիւր , քի զէվճէ օլմագլըգտա իւմ ու թէրպիյէնին պիր զըզա լիւզունը հօգ տըր տէնիլպին : Աճէպա զէվճէլիք պէսլէմէլիքտէն տոճն պիր հալ մը տըր : Չէվճին էֆլաթուն կիպի ֆէթին օլմասը՝ զէվճէնին քէմալիյէթի իչիւն քեաֆի մի տիր : Պիր զըզ միւստիպ հարարմճը , միւստիպ անա , միւստիպ զէվճէ վէ զէվճէնին միւստիպ էշ ու ազրանը օլապիլմէք իչիւն , զիյատէ տէյիլ իսէ , ագալլի միւսալլի տէրէճէտէ թալիւմ ու թէրպիյէ օլունմալը , իքթիսաս պը ֆէյզ ու քէմալաթ էյլէմէլի տիր : Գատընըն զիքը էթախիմիզ ֆարզը խըտմէթլէրինի վէ սախի հալ ու քէյֆիյէթլէրինի արիզ ու տախի նազարը իթիպարապըր իսէք , թալիւմ ու թէրպիյէնին նէ ագիւմ էնէմմիյէթի օլաղընը կէօրիւրիւզ : Մէսէլա , էվվէլա պիր զըզըն պիր անա օլաճագընը նազարը իթիպարա սղարազ մէսէլէյէ անա վէ էվլտա ալագա վէ միւստէպէթի նօգթա ի նազարընտան պաղալըմ : Անալար էվլտալարը իչիւն թաամ փիչիլիլէր , էլպիսէլէրինի տիքիպ քիրի չամաչըրլարընը հըգարլարանլէրի էմղիլիպ պէօյլէտիւրլէր : Էկէրչի պիր վալիտէ պունդարըն էտէր իսէ տէ , հագիլի պիր վալիտէ պունդարտան չօգ զիյատէսինի էտէր : Հագիլի պիր վալիտէ հագիլի պիր մուսալլիւմ տիր : Պիր ախլէ անա պապա իլէ թէշէքիլի էտէր իսէ տէ , չօճուզլարըն թալիւմ ու թէրպիյէսի միւսնասըրէն վալիտէյէ ախ

տիր, տէր իսէփ, ևանըմբոյ օլմայրդ զանն էատերիմ : Էվլատ թէրպիլէսինատ պատա օլաճադ քիմսէնին տա-
խի աախը օլմայր իսէ տէ, պիղզարու րէ պու իչ էքսէ-
րիյա անա իւզէրինատ գալըյօր : Պապանըն մէշղուլի-
յէթի չօգճա խարիճատ օլարղընտան, չօճուզար պիւ-
թիւն կիւն վալիտէլէրինին իտարէ վէ թէրպիլէսի ալ-
թընտա սըրլար : Պու սէպէպաէն պիր գատընըն վէ-
զարֆիւնին էն մուգատտէսի չօճուզարընը թէրպիլէ
էթմէսի տիր : Չօճուզարընըն ֆիքրինի թալիմ,
թէշքիլ վէ թէնվիր էտէճէք, անլէրէ ինսանիյէթ
վէ հիքմէթին սատէ, ամմա գալի էսաալարընը էօյ-
րէտէճէք իլք խօճա քէնտիսի օլաճադ սըր : Պու
խըրամէթին զըյմէթ վէ էնէմիլյէթինի, ճէլալ վէ ա-
լալրղընը պէյսն էթմէք իւզրէ պաղը զաթլար վա-
լիտէյէ «Իլահէ» թէսմիլյէ էյլէմիլլէր տիր, զիրախ-
սան պիր չօճուզա էյի պիր շէքլ ու սուրէթ վէր-
մէք իչիւն գուտրէթ ի խալիղիյէ կիպի իլահի պիր
գուվլէթէ միւնթմաճ սըր : Պու տէրէճէ մուհիմմ իչ
պաշընա կէչէճէք օլան գըղլար թալիմ ու թէրպիլէ-
տէն նէ տէյիւ մահրուճ գալսընլար :

Էլեէվմ հէր քէսին չօճուզը թալիմ ու թէրպիլէ
էթմէյէ միւսթախա տիր տէյիւ զանն օլունան վազթ-
լար արթըզ կէչմիլ տիր : Պաղչէ ի սիւպեանլարը-
մըզ պիլէ գայէթ տիգղաթլէ հաղըրլանմըշ մուալի-
մէլէրէ միւնթմաճ սըր, զիրա պիղլիմ անլէրտէն թա-
լէպ էթախիմիլը ևալընըզ տէրա վէրմէք օլմայրպ
անճազ ախլազ ու էվսաֆ թէշքիլ էթմէք իտիլի-

նի ֆէհմ ու իտրաք էթմէյէ պաշլամըշըզ սըր : Մա-
տամ ֆէթի Ուկկին, չօճուզարըն ախլազընը թէտ-
զիզ ու միւթալաա էթմէյէ Եէնի պաշլամիչ օլարղը
պիր զէմանտէ, միւմախլէյճայա «Պաղչէ ի սիւպեանա
մուալիմէ օլմազ իչիւն լաղըմ կէլէն էն մուհիմմ
խասսիյէթլէր հաճկիլէրի տիր տէյիւ սօրուլաու գաս
«Ս. Սէսիլեանըն ֆէննի մուսիղիտէքի մէհարէթի,
Բաֆայէլին րէսաամըղը, Սոգոմմնուն հիքմէթի Մուվ-
սէսին հիվմու թէվաղու ը, Յօրուն սապըր,» տէյիւ
ճէվապ վէրմիչ, վէ ախիքէն նէշր օլունմըշ օլան պիր
էսէրինտէ շէօլէ իտարէ ի լիսան էյլէմիչ տիր :
«Չօճուզար արասընտա կէչիրտիլիմ օն իքի սէնէ
զարֆընտա քէսպ էյլէմիչ օլարղըմ թէճրիպէմ, պէ-
նիմ իչպու էֆքեարըմը աալա թէպտիլ էթմէմիչ օ-
լուպ, զիքը էթախիմ խասսիյէթլէր ֆիհրիսթինէ
Յրանղլինին ինթիյաթընը, էախընըն գուվլէ ի
մուճիտանէսինի վէ գատիմ Աշըզ Աարիպիլէրին հաղըր
ճէվապ օլմազ խուսուսընտաքի իսթիտաալարընը ի-
լալլէ էթմէք իսթէրիմ : Էլէր չօճուզարըն անճազ
կիւնտէ պիր գաշ սաաթ թալիմ ու թէրպիլէսի վա-
զիֆէսինի աերիւնտէ էատէն պիր գատըն իչիւն պու կի-
պի խասսիյէթլէր զարուրի իսէ, ևա չօճուզը քէնտի
հայաթը, մուհապպէթի վէ հէր կիւն կէսթէրտիլի
միսալը իլէ պէպէյէն վալիտէնին հաիղէ օլմասըլաղըմ
կէլէն սըֆէթ ու խասսիյէթլէր նէ օլմազ կէրէք տիր :
Էվլէթ, վարսըն պիր «Գըղլար հէքիմ մի օլաճազ-
լար քի իլմի թէչրիհ օղույօրլար» տէսին, Աքիւ-

նէֆսինի վէ էվլատլարընը պու իլմին սատէ գաիտէ վէ էսասլարընս կէօրէ կէօզէտիպ գայրմազը , վէ չօճուգլարընը , քիւչիւքլիւքլէրինտէն սաղլամ վէ տինճ պիր վիւճուտ վէ պիւննէյէ մալիք գըլմազը պիլմէյէն պիր գատըն « անա » նամը մուգատտէսի իլէ կատ էտիլմէյէ լայրգ տէյիլ տիր : Վարսըն պիր ատէմ « Իլմի հիսապըն նէ՞ լիւզոււմը վար , գըզըմ թիւճճա՞ր մը օլաճագ , » տէսին : Փագաթ սատէ հիսապ գաւաիտինի էրքէնտէն մինի մինի մասոււլարընըն զինսինէ կէրլէչտիրմէք հիւնէրինի պիլմէյէն պիր գատըն նահագգ կէրէ « անա » թէսիլյէ օլուճուր :

Պիր գատըն էվլէլա թէրպիյէ էտէպիլմէք իչիւն պիր չօգ շէյլէրի պիլմէյէ միւնթամ աըր : Չօճուգ լագըրտար սէօյլէմէյէ պաչլար պաչլամազ , հէր կէօրտիւլիւ շէյին նէ օլաըզընը սօրմազա պաչլար . օ քիւչիւճէք զինսիլյէ հէր շէյին քիւնճ ու հագիգաթընը էօյրէնմէք իսթէր . այըն , կիւնէչին , կաղմուրըն , հէր շէյին նէ վէ նասըլ օլաըզընը սօրար : Պու սիւալլէրի թապիտթըյէ տաիմա կանընտա պուլուճան վալիտէսինէ իրատ էտէր : Վալիտէսի պիլիպ տօղրուտընը սէօյլէրսէ , օ չօճուգ օ կաչտան հէր շէյին հագիգաթընը էօյրէնմէյէ ալըչըր : Ձիւնի աչըլըր : Հէր էօյրէնտիլի շէյին իլէրիսինի տէ էօյրէնմէյէ չալըչըր : Նիհայէթ մէքթէպէ կիրտիլի վագըթ պիր խայը մալիւմաթը օլմազլէ պէրապէր , մալիւմաթընը իլէրիլէթմէյէ , կանի թանսիլ իլմ

ու մէարիֆէ հէվէս ու արզուսը օլսար : Շուրասը իսպաթ օլուճումուչ պիր շէյ տիր քի , տիւնեայա կէլմիչ օլան իւլէմա վէ հիւքէմա վէ սաիր մէշահիրին էն պէօյիւքլէրի վալիտէլէրի ալիմէ պուլուճումը օլանլար տըր : Գանթ նամ Ալման ֆէյլէսօֆըն վալիտէսի հագընտա ըիվայէթ օլուճուր քի , օղուտանա քիւչիւք պիր չօճուգ իքէն նագիք էլլէրինտէն թութուպ կէզտիրիր , վէ կօլ քէնարընտա ըասթ կէլտիքլէրի չիչէքլէրին իսիմլէրինի անա էօյրէտէրէք անըն տէրուճինտէ թապիտթ վէ հիւսն իչիւն պիր արզու վէ հէվէս ույանաըրըր իտի : Փէյլէսօֆը միւշարիլէյի տէյօր քի , « Փէլտէֆէ վէ հէյէթտէ իլք ալաըզըմ վէ էն էվլէլ զինսիմի պուֆէնիլէրէ չէվիրէն տէրս , չօճուգլուզըմտա վալիտէմաէն իչիթտիլիմ մուլթասար պիր մալիւմաթ տըր : » Միւճ. Ամէրիգա մէշահիրի սիյասիյուճնընտան ճօն Գուլինսի Ստէմս պիր տէֆա վալիտէսինին ուֆուգ ու թէսիրի հագընտա շէօլէ տէմիչ տիր . « էֆքիարը միննէթտարանէ վէ հիսսիլաթը չիւքրկիւզարանէմաէն նաչի չուրատընը աչըգտան աչըղա իթիրաֆա մէճպուրըմ քի , կէչմիչ զէմանտա հէր նէ օլմուչ իսէմ , հալր հագըրտա հէր նէ իսէմ , միւսթագպէտէ Ալլանըն ինայէթի իլէ հէր նէ օլաճագ իսէմ , հէփիսինտէն տօլայը վալիտէմին իսթար ու նասիհաթլարընա վէ հիւսն ի իպրէթլէրինէ միննէթտարըմ : » Սաիր պիր չօգ մէշուր զաթլար տաիսի քէնտի վալիտէլէրի հագընտա պու կիպի շէնա

ատելութեամբ պուլուսմանը շարք տրր : Պէտք է վէ էյի ա-
տէմլէրին ախլագ ու էվսաֆլարրնտան տօլսայը վա-
լիտէլէրինէ միննէթտար պուլուսմալարը խուսուսը
օլ գատար ումուսի վէ միւսէլլէմ պիր հադիգաթ
տըր քի , մէշուր պիր ինկիլիզ միւսէլլիֆ «Թապիա-
թըն իսթէտիյի շէյլէրի գալպիմիզին իւզէրինէ թան-
րիբ ու հէքք էթմէք իչիւն գուլլանտըը գալէմ
գատըն տըր » աէյիւ պուլուսմըն տըր :

Պիր գատըն ազ չօգ իլմ պիլմէզսէ , չօճուզա-
ընը պինագզըն թէրպիյէ էտէմէզ . չօճուզարընըն
իլմէ բաղպէթլէրի օլմագ : Պիր չօճուզ թա մէմէտէն
քէսիլտիյի վագթտան վալիտէսինին էլինտէ քիթապ
վէ զաղէթա կէօրսէ , քէնտիսի տախի քիթապա ,
իլմէ , օգուսագա հէվէս էտէր : Հէլէ վալիտէտէն
ալընան տէրսին փէք չօգ ֆախտէսի վէ պէրէքէթի
կէօրիւլիւր : Պու վէճնէ էրքէյին էօյրէնտիյի էք-
սէրիյա քէնտիսինտէ գալըպ քէնտիսիլէ պէրապէր
մանվ օլտըը հալտէ , գատընըն էօյրէնտիյի շէյ էվ-
լատընա միրաս գալըր . վալիտէսին իլմի մութլագա
էվլատընա գալըր վէ օ տա փէք չօգ թէզայիւտ վէ
թէվէսսիւ էթմէք իւզրէ գալըր : Ալիմ պապալա-
ընը ճահիլ էվլատը փէք չօգ կէօրիւլիւր վէ կէօ-
րիլմէքտէ տիր : Լաքին ալիմէ գատընըն ճահիլ էվ-
լատը կէօրիւլիւր շէյ աէյիլ տիր : Գատընլարըն իլ-
մի էվլատընա սիրայէթ էտէր . պինաէն ալէյ՝ գա-
տընլար թէրպիյէ օլընմագլէ իսթիգապալիչիւն պիւ-
թիւն նէվի պէշէր թէրպիյէ էտիլմիշ օլուր : Ալիմէ

պիր գատըն օգուսարագ հէր վագիֆէսինի պի հագ-
զըն իֆա էտէր , էվլինի տահա էյի վէ տահա ու-
ճուզ իտարէ էտէր , կէրէք քէնտիսինէ կէրէք էվլա-
տընա կիւնտէն կիւնէ տէյիշէն մօտայա թաթպի-
գէն կիւզէլ էսվապ վէ չամաշըր պիչիպ տիքմէյէ
մուզթէտիր օլուր : Ալիմէ պիր գատըն չօճուզընը
պիրազ քէյֆսիզ կէօրտիւլիւ վագթ նասըլ պագա-
ճաղընը վէ նէ մուսմէլէ էտէճէյինի պիլիբ վէ քէյֆ-
սիլիյի զլյատէ կէօրիւնճէ թապիպ ճէլպինին լիւ-
զուընը անլար . մէվիյիէթ ի ինսանիյէյի թէնզիլ է-
տէն պաթըլ ֆիքր ու իթիգապալարտան արի տիր :
Գուրշուս տէօքէն պիր գարը ճէլպ էթմէք , վէ ես
չօճուզը խասթա խասթա գալտըրըպ էթմէյէ պէրի-
յէ կէօթիւրմէքլէ խասթալըընըն արթմասընա վէ
պէլքի ճէյէրփարէսինին թէլէֆինէ սէպէպ օլ-
մագ :

Միլլէթիմիզտէ աիլէլէրին անվալը հաղըրէսինի
պու հալլէր իլէ մուզայէսէ էթմէք , անը նէ՝ գատար
աճընաճագ պիր հալտէ պուլուրըզ : Էքսէր աիլէ-
լէրտէ աիլէ թէրպիյէսինին ճիսմի շէօյլէ տուրսուս
իսթի տէ պուլուսմայըպ , չօճուզարընըն նիչէ էճէմ
սիւալ վէ ճէվապարը , անլէրի թէնվիլը վէ թալիմ
իչիւն էն միւնասիպ ֆուրսաթ սայըլաճագ կէրտէ ,
չօգ տէֆս վալիտէլէրին թագիլը վէ թէնտիլլէ տուս-
տուրըլըլար : Չօգ վալիտէլէր՝ աիւզ օգուսագը պիլէ
պիլմէզ իքէն , պու մագուլէլէրտէն էվլատարընա
թալիմ ու թէրպիյէսինին էճէմիյէթ վէ դըյմէթինի

Թէֆհիմէ անլէրի Թահսիլ ի իւմէ Թէշվիդ էտէպի-
լէճէքլէրի հա՞սըլ մէմուլ օլունասպիլիր :

Գըզլարըն ալա սուրէթտէ Թալիմ ու Թէրպիլէ
օլունամալարընը իճապ էթտիրէն տիկէր պիր խուսուս
տախի զէվճ իլէ զէվճէ արասընտա ճարի օլան ալագա
վէ միւնասէպէթտէն հէշէթ էտէր : Զէվճէնին պէլլի
մագսէտլէրինտէն պիրի զէվճէնտէն «էլէլէտ տիր .
իզաիվաճ միւնասէպաթը իչինտէն զէվճէնին քէնտի
զէվճի Թարաֆընտան սէվլիմէք խուսուսընտաքի
արզու վէ իշթիյազընը գալտըրտըզըն հալտէ , աիլէ
քէլիմէսինտէքի ահէնք վէ Թաթլըլըզըն արթըգ
պիր մանասը գալմազ , Գօճա պիթթապի տէրուսի-
նէ վազ օլունմըշ օլան , եանի ֆըթթէթէն մալիք
պուլունտըզը օլ հիսսիյաթը իւլլիլէ ի մուհասպպէթի
իգնա էթմէք իսթէր : Իշթէ զէվճէ օլ սէվտիքճէ
արթան մուհասպպէթ խազինէսինի հէր կիւն տահա
զիյատէ տօլտուրան ֆաիլ տիր : Զէվճ զէվճէտէ
քէնտիսինին պու արզուընըր տուլուրան խասսի-
յէթլէր արար . իսթէր քի զէվճէսինտէ օլ խասսի-
յէթլէր պէնէմէհալ պուլունտըն : Պիզտէ էրքէքլէ-
րին էքսէրիյա ագչամ եէմէյինի եէր եէմէզ ֆէնէրի
ալըպ գօմշու գօմշու կէզմէլէրի վէ եա գրասաթ-
խանէլէրէ , կազինուլարա , մահալլէ գահվէլէրինէ
տօլմալարը միւճէրրէտ գատընլարլէ գօնուչմագտան
պիր լէզդէթ ալամամալարընտան հէշէթ էտէյօր քի
պու տա գատընլարըն ճէհալէթի սէմէրէլէրինտէն
տիր , Իմտի հիչէ գատընլարըն «Գօճամ պէնի հի-

չիւն սէվմէյօր» եօլու շէքվալարը , «Նիչիւն քէն-
տիմի գօճամա սէվտիրէմէյօրում» միւթալաասը-
նա Թէպէտտիւլ էթտէ , տահա տօղրու , տահա միւ-
նասիպ օլուր : Զէվճին մուհասպպէթինի ճէլպ էտէն
պէլլի սրֆէթ վէ խասսիյէթլէրտէն պիրի հիւան տիր
Զէվճ իսթէր քի զէվճէսի ճէմիլէ օլտուն . իսթէր քի
կիւզէլլիքտէն մահզուզ օլան մէյլ ու արզուսը իգ-
նա օլունսուն : Թապիի կիւզէլլիք վար , սընաի
կիւզէլլիք վար : Սընաի կիւզէլլիք հիչէ տէֆաթա-
պիսինէ ֆաիդ օլուր իսէ տէ , հէր հալտէ Թապիի
կիւզէլլի գիյատէ սէվլիլի : Պիր գըզը ճէմիլէ էտէն
եալընըզ չէհիւսինին փարազըլըզ , էնտամընըն Թէ-
նասիւպ վէ կիւզէլլիի տէյիլ տիր : Փէք չօգ Թապիի
կիւզէլլեր վար տըր քի իշպու Բասպանի մէվիպէ-
լէրէ մալիք օլմալարընա լազմն , ալէմ ինաինտէ
մէնֆուր սըրլար : Թալիմ ու Թէրպիլէնին , մէտէ-
նիյէթ վէ իֆֆէթ ու իսմէթին պիր գըզըն սաչ վէ
կէօզլէրինտէ , պօզըշընտա , տուտալլարընտա , Թէ-
քէլլիւմ վէ Թէպէսսիւմիւնտէ , էնտամ վէ էսվա-
պընտա , թէզիւնաթ վէ Թէփրէնիչինտէ հուսուլէ
կէթիրալիլ լէթաֆէթ վէ հէլալէթ տիր քի հաղիվի
պիր կիւզէլլ գուհուրա կէթիրիլլէր : Իշթէ պու հիւան
տիր քի պագի գալըր , պու հիւան տիր քի գօճա
մուհասպպէթինի հէր շէյտէն զիյատէ իգնա էտէր :
Թապիի հիւան զաիլ օլուր . զէման գըզըլլ եանագ-
լարը սօլտուրուպ իլլէթ հիւանիւ մահվ ու իզալէ
էտէպիլիր իսէ տէ , Թալիմ ու Թէրպիլէ սայէսինտէ

Թանսիլ օլուհանն հիւանն ապա մահով ու զախլ օլմազ
 Լաքին գօճա մուհապպէթինի ճէլպ էտէպիլմէք ի-
 չիւն պուհտան զիյասէ պիր շէյ լազըմ տըր : Գօ-
 ճա մուհապպէթի սալթ հիւանն իլէ տօլմազ վէ տօյ-
 մազ : Պուհտանն տանա ալա պիր կիւղէլլիք վար-
 տըրքի հազիզի մուհապպէթին մէնպա ը սահիհի
 տիր : Աքիկեանըն ճէմալը տէյիլ իտիքի Դաւիթ մէ-
 լիյի ինթիգամ ալմագտան մէն էթտի : Եսթեր մէ-
 լիքէնինն ճէմալընտան իսէ քէմալը վէ աճախպ թէտ-
 պիրի իտի քի տէնչէթլի պիր ֆէրմանը միւժտէ վէ
 պէշարէթէ թէպտիլ էյլէտի : Իմտի գօճա մուհապ-
 պէթինի ճէլպ էթմէք իչիւն պիր զէվճէյէ մուզթա-
 զի օլանն էն էսասի խուսուս՝ Աքիկեանըն մէհարէթի
 վէ Եսթեր մէլիքէնին թէտպիրի տիր : Պիր զէվճէ
 նէղաֆէթ վէ զէրաֆէթիլէ սէմատան էնմիշ պիր
 մէլէյէ միւշապիհ օլմալը : Թէմիլլիք վէ ինթիգամ
 փէրվէրլիյի իլէ խանէսինի պիր արսլանն հաթալը
 էտէրէք, անլաշըմազ պիր թարգտա զէվճէնին
 այազլարընը օրայա առէթա սիհր իլէ կիպի ճէլպ էթ-
 մէլի : Գօճանըն ախը ու իթա մէյտանընտա ալմըշ
 իտիլի պէրէլէրին իլթիյամիէզիր օլմասընա մէ-
 տար օլաճազ լաթիֆ վէ ճալիպ պիր թապիաթա
 մալիք օլմալը : Աճախպ պիր թէսլիմիլէթ վէ վէճհ ի
 միւշարէքէթ կէօսթէրէրէք քէտէր վէ էնտիչէսի
 սատթլարընտա անըն ճանընը ինհա էտէպիլմէլի :
 Խըշմ ու զազապընը, հիտտէթ ու շիտտէթինի թէս-
 քին էտէճէք տէրէճէտէ սապուր վէ մուզթէտիր

օլմալը : Վէլ հասըլ օլ զատար մէհապինի ախլազ վէ
 հիւանն ի թապիաթ իպրազ էյլէմէլի քի գօճաընըն
 գալպինին տէրինլէրինաէն սիհրի պիր գօ վլէթ իլէ
 « Մէվկիւլլիմ » լուղէթինի պիլա ինթիյար շէքիպ
 չըգարապիլսին : Իշթէ պու հիքմէթ հիքմէթլէրին
 ալասը օլուպ թալիմ ու թէրպիլէնին պիր գրզա
 պախշ էտէճէյի էն իւսթիւն Ֆազիլէթ տիր : Հիչ
 պիր մէքթէպ հախօտ գօլէճ զըզլարա պէօյլէ պիր
 իլմ թալիմ էթմէզ իսէ տէ, անճազ թալիմ ու թէր-
 պիլէ սայէսինտէ անլէր պու շէյլէրի անլամազա
 մուզթէտիր օլուրլար : Թալիմ ու թէրպիլէ պիր գը-
 զըն ազլ ու ախլազընը թէնչիպ ու թէրպիլէ էտէ-
 րէք, անա սարիլէրին կէօրէմէտիլի շէյլէրի կէօս-
 թէրիր : Մէքթէպ էօմիւ վէ ալազասը սաիր շէր
 կէօնէ ալազա վէ միւհասէպէթտէն Ֆարզը տըր :
 Պիր մէքթէպ առէթա պիր տիւննա տէմէք տիր :
 Պիր գըզ ալի պիր մէքթէպտէ իլմին օլ խօշ տաի-
 րէլէրինին պիճուտուա մէնզարէլէրինի սէյր ու թէ-
 մաշա էթտիքաէն պաշգա, մուալլիմ, շախիրա վէ
 րէֆիգ միւհասէպաթընըն հիւանն ի իպրէթ վէ թէսի-
 րաթը հասէնէսի ալթընտա ինսանիլէթին էն նազիք
 վէ էն էնէմմ էսաս ու ուսուլլարընը էօյրէնիր :
 Պիր գըզըն պիր գաշ սէնէ պիր գօլէճին նիգամ ու
 ինթիգամը ալթընտա պէօյիլմէսի՝ անը միւսթազ-
 պէլտէ պիր էվ իտարէսինէ զիյատէսիլէ միւսթաիտ
 գըլար, զիրա պիր մէքթէպ նիգամ ու ինթիգամը՝
 պիր էվ նիգամ ու ինթիգամընտան տանա իւսթիւն

վէ սըզը օլտըզը ճիհէթլէ, մէքթէպ նիզամ ու ուսուլլարընը իճրա էթմէյի էօյրէնէն պիր գըզ՝ էվ նիզամ ու ուսուլլարընը տանա սուհուլէթլէ իճրա էտէպիրիր :

Իշթէ պու սէպէպլէրէ մէպնի « Գատընլարըն իլմ էօյրէնմէլէրինին նէ՞ լիւզոււմը վար սըր » , տէյէնլէրէ ճէվապէն « Գատընլարըն էրքէքլէրաւն չօգ զիյատէ իւմէ ինթիյաճլարը վար սըր » տէյէպիրիրիզ : Իլմ էրքէքլէր իչիւն լազըմ իսէ, գատընլար իչիւն վաճիպ վէ լապիւտա տիր : Էլ հասըլ գատընլարըն իլմ էօյրէնմէսինէ մանի օլաճապ պիր սէպէպ պուլոււնմազ շէօյլէ տուրսըն, նիսա թափֆէսի իչիւն թանսիլի իլմ կէրէք տիյանէթ վէ կէրէք մէտէնիյէթ նօզթա ի նազարընտան էլզէմ վէ լապիւտա տիր :

ԷՏԷՊ ՎԷ ՄԱՐԻՖԷԹ

Գատընըն նէ կիպի սէմափ պիր մախլուզ օլապիլէճէյիճի պիգէ կէօսքէ :

ՈՒԱՐՏՈՒՐԹՅՂ

ՄԷԼԷՔԵԱԹ Ը ազլիյէ վէ քէմալաթ ը էտէպիյէ արասընտա մէվճուտ օլան ֆէրգի լայըզըյէ վէ միւքէմմէլէն անյայըպ թազտիր էթմէքլիք սիզ՝ ճէ զայէթլէ հաիզի էնէմիյէթ տիր : Պիր գըզ խայլըճա մալիւմաթ ը ֆէննիյէյէ մալիքէ պուլոււնմասը իլէ պէրապէր քէմալաթ ը էտէպիյէտէն մանրոււմ օլապիլտիյի կիպի, անըն հազգընտա պոււնոււն աքսի տախի սանին օլապիլիր : Մէլէքեաթ ը ազլիյէնին գըզլարճա էն պէօյիւք ֆաիտէսի՝ անլէրին ֆիքրինի թէրպիյէ վէ թէհլիպ էթմէսի տիր : Նիչէ գըզլար ալճէպրայը միւքէմմէլէն էօյրէնէրէք անտէն

մատտի սուրբէթատէ հիչ իսթիֆատէ էթմէմիչ օլ-
տըզլարը հալտէ , մանէն զայէթլէ միւսթէֆիտ օլ-
մուչլար տըր : Պիր զըզըն մէքթէպտէ իքմալ ըթան-
սիլինատէն պէչ սէնէ սօնրա քէնտիսինն սօն իսթիհա-
նը զէմանընտա մալիւմաթ վէ մէհարէթ ճիհէթիլէ
գազանմըչ օլտըզը շէրէֆ ու իթիպարը եէնիտէն
քէսպ էտէպիլմէք իչիւն կինէ մէչգ ու միւթալսաա-
յա մէճպուր օլմայաճաղը փէք աղ տէրա քիթապ-
լարը վար տըր : Պիր զըզ իւլուժ ու ֆիւհուոն
շիւպէլէրինտէն պիրինի թէհիպ ու իքմալ էտէր ի-
սէ , անտէ մէլէքէ վէ բիւսուլս փէյտա էտէ պիլիւր :
Մէսէլա , պիր գատըն հախօտ զըզ մէքթէպտէ էօյ-
րէնմիչ օլտըզը իլմի հէպաթաթը պու վէճճլէ քէն-
տի պաշընա թէհիպ ու իքմալ էտէրէք անտէ մէ-
լէքէ վէ բիւսուլս փէյտա էտէպիլիւր : Քէնտիլէրինն
մէլէքիւթ ը ազլիյէ վէ քէմալաթ ը էտէպիլէլէրինի
պու վէճճլէ քէմալէ իսալ էթմիչ զըզլար վէ գա-
տընլար հագիպաթէն շայանը ինթիլրամ տըրլար :

Մէլէքէ հախօտ մարիֆէթին՝ մէքթէպտէ թան-
սիլ օլուճմըչ օլան պիր իլմ հախօտ ֆէննտէն ֆէր-
գի՝ պիր ֆէրտէ հախօտ ճէմիլէթէ ֆաիտէսի տօ-
գունապիլմէսի իչիւն , էսասի , տախի վէ միւմքին
մէրթէպէ միւքէմմէլ օլմասը իզթիզա էթմէսինտէ
տիր : Յէննի մուսիգի , լէսմ , մուհալլէրէ վէ միւ-
սանէպէթ , թէլիֆ ու թասնիֆ , էպեաթ ու էչար ին-
չատը , ֆրանսըգճա վէրազս — պուճլարըն հէփիսի
տախի մէլէքէ , հիւնէր վէ մարիֆէթ ատտ ու իթի-

պար օլուճուլար իսէ տէ , պուճլարտան պիրինի
հախօտ հէփիսինի էօյրէնէն էլլի զըզտան գաչը
էօյրէնտիքլէրինի խաթըրլարընտա սագալաղպ տա
անլէրի իքմալէ սայ ու զայրէթ էտէրլէր :

Յիքրիմի իզահ իչիւն սիգէ թուհաֆ պիր վա-
զըա հիքեայէ էտէյիմ : Մատոււաղէլ ճօրճինա Օ-
րէլիա էքքինս Կրին սըզըր վէ գօյուճ էթի սաթ-
մաղլէ իշթիզալ էտէն զէնկին պիր տիւքքեանճընըն
զըզը օլուպ , անասը քէնտիսինն միւքէմմէլ թա-
լիմ ու թէրպիլէ կէօրմիւչ պիր զըզ օլմասընը թաս-
միմ էլլէմիչ իտի : Միւտտէթ ի թանսիլիլէսինն սօն
զըսմընտա զըզ՝ սայքի պիւսպիւթիւն մէքթէպտէ
գալարադ վազթ կէչիւրմիչ իտի : Իչպու թանսիլ
միւտտէթի զէնկինլէր սընըֆընա մախսոսս վէ լէլլի
օլան պիր իւնաս մէքթէպիլնտէ իւչ սէնէ սիւրախիւ
Գըզ օն պէչ հաշընտան օն սէքիզ հաշընա վարըն-
ճայա գատար մէզքիւր մէքթէպտէ գալտը վէ է-
պէվէննի անըն թալիմ ու թէրպիլէսի իչիւն հիչ պիր
մասրաֆտան գաչընմատըլար : Իքմալ ը թանսիլ էթ-
մէսի իւզէրինէ զըզլարընը քէմալ ը իֆթիխարլէ էվէ
կէթիւրտիլէր , վէ կէօնակէօն վէսիլէ վէ ֆուրսաթ-
լար իլէ պիր չօդ տօսթլարընա արգ ու թագտիմ
էլլէտիլէր : Պիր ագչամ պէն տախի անը կէօրմէյէ
կիթտիմ , Հագիգաթ , զայէթ կիւզէլ վէ տիլպէր
պիր զըզ օլուպ՝ քէնտի հիսսէսինէ իսապէթ էտէն
վազիֆէյի քէմալ ը շէվզ ու շէթարէթլէ իճրա էախ-
յօր իտի : Փիլանսոնուճ իւզէրինտէ պիր մէճմուս

կէօրտիւմ վէ անըն օրայա , էլիմէ ալըպ տա պագա-
 յըմ տէյիւ գօնուլմը իտիյինի պիլտիյիմտէն , Մատ-
 մուազէլ Կրինին մունթազըր պուլունտըղըմ փրօ-
 թէսթօլարընա բաղմէն անը էլիմէ ալտըմ : Անըն ի-
 չինտէ միւթէատտիտ բէսմէր — մասոււմ Սամուէ-
 վին գուրչուն գալէմէ թէրսիմ էտիւմիչ պիր պաչը-
 նը , վէ գազպէտէ պիր սէֆինէնին հինա միւրէք-
 քէպիլլէ մուսավվէր միւտահիչ պիր բէսմինի վէ սաի-
 բէյի — կէօրտիւմ : Իչպու բէսմէր՝ մէգիյեթ ի հիւ-
 նէր վէ մարիֆէթտէն պիւսպիւթիւն պի պէհրէ տէ-
 յիլ իտիլէր : Հէփիմիզ տախի անլէրի նազար ը թէ-
 մաշատան կէչիրիպ չիւպճէ եօզ քի մէտն ու սէնա
 տախի էյլէտիք : Սըրա փիյանօ չալմազա կէլտի :
 Պու վազըա իւզէրինտէն պիր գաչ սէնէ կէչմիչ իսէ
 տէ , խաթրմա կէլիյօր քի մէզպուրէ Odolce Con-
 cento յը չալտը : Գըզճըղազ պու փարչալարը չալ-
 աղը էսնատէ , վալիտէսի անլէրի պանա իգան
 էթմէքտէ իտի : Մէզքիւր փարչալար մէհարէթլէ
 չալընտըգտան սօնրա , զըզիլէ միւտահապէթէ պաշ-
 լատըմ : Մէզպուրէտէն քէնտիսինին թալիմ ու թէր-
 պիլէ էտիւմիչ օլտըղը մէքթէպին միւտարէսի Մատ-
 մուազէլ Մարթինէթին փէք նիւմայիչփէրվէր պիր
 գատըն իտիյինի , նիւ Եօրզը Մատմուազէլ Քէթըլ-
 թընըն մէքթէպտէ հէր քէսին հիւսն ի թէվէճհիւն
 վէ լիայէթինի ճէլպ էթմիչ օլտըղընը , քէնտիսի
 Քէթըլթընըն զայէթ սըզը տօսթու օլտըղընտան ա-
 նըն իլէ այնի բէնք ու գոււմաշտան ֆիսթան կիյ-

տիքլէրինի , վէ Մատմուազէլ Քէթըլթընըն պիրա-
 րատէրի Յրէտին տախի զայէթ ագիլ , տիրայէթլի
 պիր կէնճ օլտըղընը անյատըմ : Գըզճըղազ շու սօն
 սէօղիւ սէօլլէտիյի զէման հիճապընտան զըզարտը
 իսէ տէ , քէնտիսին պիր լանգէ սիւրէն իչպու ման-
 ճուպիյէթ վէ շաչընլըղընը Քէթըլթընըն տէտէ-
 սինին զայէթ զէնկին պիր պանքէր օլուպ ազճէ ի-
 չինտէ եուվարլանմագտա իտիյի վէ էմսալի սէօզ-
 վէր իլավէսիլլէ փէք զարիֆանէ սուրէթտէ կէչիչ-
 տիրտի :

Սփ աչիքեար իտի քի , պու սէվիմլի զըզըն
 վալիտէնի քէնտի զըզարընա ֆէվզէլատէ պիրնա-
 զար ը թէհայիւրլէ պագմագտա վէ անըն իւզէրինէ
 տիթրէմէքտէ իտիլէր : Գըզա վէ վալիտէնիսնէ ա-
 ճընտըմ . պուսուսիլլէ պէրապէր պու սէվիմլի զըզըն
 մէքթէպտէ էօյրէնմիչ օլտըղը շէյլէրին նէ գատար
 տէյէր ու զըյմէթլէրի պուլունտըղընը եազընտան
 թէֆթիլ էտիպ անլամայը քէնտիմէ վազիֆէ ի զիմ-
 մէթ սայտըղմտան , պիր սըրասընը տիւչիւրբրէք
 զըզը վէ վալիտէնինի պիր ազլամ պիր չայ զիյա-
 ֆէթինէ տալլէթ էթտիմ : Չայ իչիլտիքտէն սօնրա ,
 արամըղտա ճէմիյէթիմիլին լէվնագ վէ շաշաասընը
 արթըրապիլլէճէք պիր սէվիմլի զըզըն պուլունմա-
 սընտան տօլայը իզհար ը ասարը մէսէրրէթ էյլէտիմ :
 Սօնրա վազիֆէտիզ պիր թարզտա ճէպիմտէն պիր
 էրմէնի տօսթուտան ալմը օլտըղըմ պիր մէք-
 թուպը չըգարարագ Մատմուազէլ Ճօրճինայա վէր-

պիմ վէ անա « Բէճա էտէրիմ քի լուծֆէն պու մէքթուպը օգուլարագ մէֆնուժընը պանա պիլտի-րէսինիզ, » տէտիմ : Մէքթուպը էլինէ այըպ իլք սաթըրընը խաթասըզճա օգուտու . պատէհու սատէ պիր քէլիմէ էօնիւնտէ մաղուպ օլարագ օգուլամա-տըղընը իթիրաֆա մէճպուր օլտու : Պու տէրս պիր-աղ դալիմանէ խտիյսէտէ , նիյէթիմ քէնտիսինէ էյի-լիք էթմէք օլտըղընտան , պաշլամը օլտըղըմ իմ-թիհանըն իճրասընա տէվամ էյլէտիմ : էլիմէ պիր մուսիգի մէճմուսը ալարագ սէվիմլի զըզա խի-թապէն , « Պու մէճմուսը հիչ կէօրմիւլէմիսինիզ » տէյիւ սօրտոււմ : « Կէօրմէտիմ » , տէտի : « էկէր վազթըյէ մագամընը իչիթմիշ օլտըղըմ շու փար-չս յը չալարսանըզ , պէնտէնիգի զայէթ միննէթտար էտէրսինիզ — Պէն թէրէննիւմ էթտիյիմ սըրատա սիգ տէ փիյանօ իլէ պանա ըէֆագաթ էտէրսէնիզ , իքիմիգ իչիւն տախի փէք խօշ վէ էյլէնճէլի պիր շէյ օլուր » , տէտիմ : Իլք էվլէլ թէճրիպէ վէ միւ-մարէսէ էթմէքսիզին հիչ պիր փարչա չալամայա-ճաղընը մագամը իթիրագտա պէյան էյլէտի իսէտէ , « Մահնուպիլէթինիպէն , նէզաքէթինիգտէն նաշի պէօյլէ սէօյլէյօրսընըզ » , տէյերէք իթիրագաթընա ըաղմէն քէնտիսինի փիյանօնըն պաշընա կէօթիւր-տիւմ : Մէզպուրէ չալամայաճաղընը պիլիյօր իտի . պէն տէ պիլիյօրիտիմ քի չալամայաճագ վէ չալամա-տըտա : Հէրնէ հալ իսէ , անը փիյանօնըն էօնիւնտէն զալգմաղա պրագմատըմ : Մր . վէ Մատամ Կրինին

էսքի ուսուլտա թէրէննիւմ օլոււնտն նաղմաթ ը բու-հանիյէտէն խօշանաճագլարընը պիլտիյիմտէն էսքի պիր իլանի սէչէրէք փիյանօնըն իւղէրինէ գօաըմ վէ զըզարընըն չալաճաղը մէզքիւր իլանիլի թէրէն-նիւմ էթմէք իւզրէ , անիլերի փիյանօնըն էթրաֆր-նա տավէթ էյլէտիմ : Սէվիմլի զըզ ըէնպէրլիք էթ-տի վէ հէփիմիզ պիրլիքտէ կիւզէլճէ թէրէննիւմ էթմէյէ պաշլատըզ , Լաքին սօղրուսը , թէրէննիւմ տէյիլ , անճագ պիզտէն հանիլի պիրիմիզ տիկէրի-միզտէն տահա էվլէլ պիթիթիլիզ տէյիւ եէքտիկէ-րիմիզլէ միւսապագայա պաշլատըզ : Մատմուսզէլ ճէօրճինա նօթալարըն իւղէրինտէն աթլայարագ հէ-փիմիգի կէչմէք շէրէֆինէ նաիլ օլտու : Հիճագըն-տան զըփզըրմըզ քէսիլմիշ օլտըզ հալտէ , փիյա-նօնոււն էօնիւնտէն զալպաը :

« Մատմուսզէլ , պանա էօյլէ կէլիյօր քի , սի-զին ըէսմ խօճանըզ փէք մահրէ պիր մուսլիմէ օլմալը տըր » : Միւմաիլէյանըն ասար ը սէնաթ ու մէհարէթինի քէնտիսինի (Մատմուսզէլ ճօրճինանըն) ըէսմ մէճմուսընտա կէօրտիւմ տէմէտիմ իսէ տէ , իսապէթ օլարագ պու սէօղիւ թամմ թէլինէ վուր-մուշ իտիմ . զիրա զըզճըզաղ մուսլիմէսի հագըն-տա սէօյլէտիյիմ մէտնիյէլի իշիտինճէ , քէնտիսի տախի միւթատը իւզրէ անը մէտն ու սէնա էթմէ-յէ պաշլատը , վէ ֆիլան վէ ֆիլանճա մէշնուր գաթ-լարըն՝ միւմաիլէյան հագընտա նէ կիպի միւսաիտ էֆքեար ու միւթալտաթտա պուլոււնմըշ խիլքէրի-

նի պէր թափօրը նազը ու նիքեայէ էյլէտի : Պէն տախի ճէվապէն , «Փէք ալա սէվլինիրիմ քի , պուրատա ֆէննի ըէսմէ թէմամէն վէ էսասէն աշինա օլան պիր մանիր գըզ պուլունուլօր : Սիզճէ պու գատար հարիլ զըյմէթ ու էնէմմիյէթ օլան իշպու սէնաթ ը նէֆիսէյի տանա զիյատէ թէնզիպ ու իքմալ էթմէյէ , վէ անտէն տօթլարընըզա տախի պիր հիսսէի թէմէթթիւ վէ ֆախտէ չըգարմաղա հիւմմէթ էտէրսէնիզ , պէնի սիզէ զայէթլէ միննէթտար էտէրսէնիզ : Պուրատան էփէյի ուզագ պիր մանալտէ սաքին օլան պիր տօթլում խանէմին ըէսմինի կէծնաէրմէյէ սէօզ վէրմիշ օլաըզըմտան , խասսէթէն ըէճա էտէրիմ քի , պէնտէխանէյի թէշրիֆէ , ֆագիրխանէմին ըէսմինի չէքմէյէ հիւմմէթ էտէսիրիզ : Բէսմ մէճմուանըզա կէօրմիւշ օլաըզըմ օլ կիւզէլ սայֆիյէ ըէսմի խաթրըմա կէլիյօր . պէնիմ խանէմին ըէսմինի տախի չէքէր իսէնիզ , օլ գատար կիւզէլ օլմասա պիլէ , եինէ տէ զայէթլէ միննէթտարընըզ օլուրըմ , » տէաիմ :

Պիչարէ գըզճըզազ եինէ գըզարտը . վէ վալիաէյնինին միւզթարիզ սիմա ու իմալարընտան , անլէրին քէնալիլէրին իւզէրինէ օլ գատար պէնալըյա մալ օլմուշ օլան օլ թէտէրրիւսաթ վէ քէմալաթ ը իլմիյէյնին պիւսպիւթիւն էսասըզ օլուպ հիշ պիր գըյմէթ ու էնէմմիյէթ ի հարիզ օլմատըզլարընը ազ չօգ անլամաղա պաշլամըշ իտիքլէրինին ֆերպինէ վարտըմ : Ճէօրճինաթապիի պիր մէնզարէ ըէսմինի աալա չէք-

մէմիշ օլաըզը կիպի , ըէսմ մուալլիմէսինին տախի քէնալիլինէ աալա օ կիպի պիր ըէսմ չէքտիրմէմիշ օլաըզընը իթիրաֆա մէճպուր օլտու : Մր. վէ Մատամ կրին քէնալի գըզլարընը ալարագ էրքէն քէնալի խանէլէրինէ ալտէթ էթտիլէր . վէ էսէֆ էտէրիմ քի պէնաէն սօղուգ պիր թարգտա այրըլտըլար : Սնլէրին ճանը սըզըլմըշ օլտուզու կիպի գըզըն տախի իխթարաթըմտան իսթիֆատէ էտէճէք գատար ազըլ հօգ իտի :

Կրին ալիլէսի տաիմա կէչիպ տէծնմէքտէ օլաըզըմ պիր սօգագտա սաքին օլույօր իտի : Չօգ տէֆա ագչամլարը անլէրին միւսաֆիրխանէլէրինին ըշըզլարլա միւնէվվէր օլաըզընը վէ պիր չօգ միւսաֆիրլէրին չէվզ ու չէթարէթլէրիլէ տօլմըշ իտիլինի կէօրիւր իտիմ : Հիշ շիւպնէմ հօգ քի պէնալը չէրչիվէլէր իլինէ ալընմամըշ օլան ըէսմլէր եինէ էնզար ը թէմաշայա գծնմագտա իտիլէր : Տօթլար անլէրին իւզէրինէ պագմագտան տօյմազլար վէ տէֆաթլէ իզհար ը հայրէթ էտէրլէր իտի : Մէզքիւր ըէսմլէր պու վէճնլէ էլտէն էլէ կէզէրէք քիրլէնիպ ֆէրսուտէլէշտիլէր վէ էվրագ ը փէրիշան հալինէ կիրտիլէր : Նիհայէթ Մատմուաղէլ ճօրճինա մուսիղի վէ ըէսմ ֆէննլէրինէ զայէթ մէրազըլ պիր կէնճէ նիշանլաշըպ անընլէ էվլէնալի : Կէնճ , գէվճէսինի փէրէսթիշ էտէրճէսինէ սէվմէքտէ իտի : Իզտիվաճլարը իւզէրինալն իքի սէնէ կէշտիքտէն սծնրա անլէրին նապըլ կէչինալիլէրինի , նէ սուրէթլէ իմթիզաճ էթ-

տիքլէրինն անլամադ իւզրէ զիյարէթէ գարար վէր-տիմ : Խանէլէրինն կիթտիյիմտէ պէնի մուհապպէթլէ գապուլ էթտիլէր : Կէնճ Մատամ կիւզէլ պիր էրքէք էվլատ սահիպի օլմուշ օլարագ պէնիմ անը կէօրմէքլիյիմտէն փէք մահզուզ օլտու : Մահուտ րէսմէր տէֆթէրինի եինէ օլ էրքի փիյանօնըն իւզէրինտէ կէօրտիւմ : Մատամըն պիր փարչա մուսիգիյի փիյանօ իւզէրինտէ չալմասընը րէճա էյլէտիմ իսէտէ , զէվճի պիր աճը սէրա չէքէրէք , « Ճօրճինա փիյանօ չալմագտան պիւսպիւթիւն ֆէրաղէթ կէլմիշ տիր , » տէյիւ ճէվապ վէրտի : Տիվարլարըն իւզէրինէ պիր կէօղ կէզտիրտիյիմտէ , եինէ Սամուէլին պաշընըն գուրչուն գալէմլէ չէքլվիշ րէսմինի , վէ գազազէտէ օլմուշ սէֆինէնին հինտ միւրէքքէպիլէ չըզըմը թասպիրինի կէօրտիւմ : Հէյնաթ , Մատմուազէլ Ճօրճինա Կրինին մէքթէպտէ օլ փարլագ վէ փէք պէհալըյա մալ օլմուշ միւքթէսէպաթ վէ թահսիլաթը իլմիյէսինտէն հալա գուվվէ ի հաֆըզէսի մէյտանընտա աքս էտէն եանգօլարընտան վէ էթրաֆընտա պուլուսուպտա ֆէրսուտէլէչմէքտէ օլան պու եատիկեարլարտան պաչգա պիր էսէր գալմամը իտի :

Իչպու պէնտի օգույան զըզլար՝ պու հիքեայէնին , պու զըսսէնին՝ թէմամէն սահիճ վէ միւքէմմէլ պիր թասպիր օլտըզընա էմին վէ միւթմէին օլապիւլիւլէր : Սնլէր՝ պիւկիճլիք թասլայըպ տա գաֆալարընտա իքի փարալըգ մալիւմաթլարը պուլուս-

մայան զըզլարըն հիւմուհէլէրինի ալէտ տէվամ քէնտի էթրաֆլարընտա կէօրէպիւլիւլէր : Աճէպա պու կիպիլէրին հիւնէր վէ մէհարէթլէրի՝ նէ՞ մէզլիյէթ վէ զըմէթի հաիզ տիրլէր : Միզ անլէրէ նէ՞ նազարլէ պագարսընըզ : Սնլէր նէ՞ շէյէ հարար վէ գա՞ջ փարա էտէրլէր : Պէնճէ պու կիպի էսասըզ միւքթէսէպաթը իլմիյէ պիր գատընըն հայաթընա ալագատար օլան էն էսէֆէնիկիզ , էն չիւրիւք շէյ տիր : Պալատէքի հիքեայէնի սիզէ նագլ էթմէքտէն մագսէտիմ , էօյրէնտիյինիզ շէյլէրաէ մէլէքէ վէ իւսուլի փէյտա վէ անլէրի սիզէ մալ էթմէքլիյի-նիզ նէ գատար էնէմմ վէ էլզէմ օլտըզընը կէօսթէրմէքտէն իպարէթ տիր : Իտման վէ թալիմ իլէ պիր գաջ մուսիգի հալա վէ փէրտէլէրինի փիյանօ իւզէրինտէ չալմայը էօյրէնմէք , մուալլիմին եարաըմը իլէ պիր գաջ րէսմ չըզմագ՝ հալիստ անլէրին սուրէթինի չէքմէք , վէ ֆրանսըզճատա պիր գաջ թէմըրին վէ թալիմլէր եազմագ , պազը տէրէճէ գօլայ պիր իշ տիր : Լաքին ֆէնն ի մուսիգիյի էսասէն էօյրէնէրէք անը հէր հալ ու քեարտէ թաթպիզ ու իճրա մէվզըրինէ գօլայ պիլմէք իչիւն իտման վէ միւմարէսէ իլէ անտէ մէյէքէ վէ իւսուլի փէյտա էտէպիլմէք գօլայ պիր իշ տէյիլ տիր : Էչեանըն վէ թապիլի մէնգարէլէրին թըպզը թըպզըսընա րէսմ ու սուրէթլէրինի չէքմէք գօլայ շէյ տէյիլ տիր : Ֆրանսըզմանըն մէզայասընա վարմագ , անը զայէթ սուհուլէթլէ օգուլըպ եազա պիլմէք իչիւն , անըն

հէփ էլֆազ ու թապիրաթընա աշինա պուլունմազ գուայ տէյիլ տիր : Հագիրգի հիւնէր վէ մարիֆէթ անճազ ալէատէվամ սայ ու զայրէթլէ իսթիհսալ օլունուր իսէ տէ , պիր տէֆա տա իսթիհսալ օլունուր մը , արթըզ վիւճուտընըզն պիր գըսմը մագաւճընա կէչէր : Փէք լաէպալի մէչրէպ օլմայըսընըզ քի , օլ դատուր էմէք վէ զահմէթլէ էսասի սուրէթտէ էլէ կէչիրմիչ օլարղընըզ օլ զիյղըմէթ խազինէյի էլտէն չըգարասընըզ :

Պունտան էվիլէլքի պապտէ պիլ միւնասէպէ զիքր օլունուրը իւզրէ , պիր չօգ քիմսէլէր էվլէնուտիքտէն պիր գաչ սէնէ սօնրա սաիր գատընլարլէ կէօրիւչիւպ գօնուչմաղա , իւլֆէթ ու իւնսիյէթ փէյտա էթմէյէ չալըչըլար , եախօտ քէնտի ըէֆիպ վէ էնիսլէրի իլէ վազթ կէչիրիւլէր , վէ էքսէրիյա սու իատաթ ու ախլագա միւպթէլա օլուրլար : Սէպէօպ , — զիրա սնլէր զէվճէլէրինին քէնտիլէրէ վէրէպիլէճէքլէրի հէր կէօնէ զէվզ ու լէզզէթ ի հայաթտան պըզըպ օսանլըլար տըր : Անլէր զէվճէլէրինին անճազ թայիթ վէ միւմարէսէ իլէ չալմաղա ալըչմըչ օլարզլարը հալա վէ մագամլարըն հէփիսինի իչիթմիչլէր , տէֆաթլէ տինլէմիչլէր տիր . սէնայի ի հէֆիսէտէքի հիւնէր վէ մարիֆէթլէրինին հէփ մահսուլընը կէօրմիւլէր , գաչ փարալըզ ազլ ու իոթիտասլարը օլարղընը . վէ հէ գատար մէհասին վէ ֆէզաիլէ , հէ տէրէճէ հիւսն ու զէրաֆէթլէ մալիքէ պուլունուրզլարընը էյիճէ անլամըչ օլարզլարընտան ,

զէվճէլէրինին ըէֆագաթ վէ սէօնպէթլէրինտէն արթըզ պիր թաթ , պիր լէզզէթ ալմամաղա պաչլամըչլար տըր : Սնլէր էտէպ վէ քէմալաթ սահպէտի , եանի օգուճուչ վէ թէրպիլէլի զըզլար իլէ էվլէնմիչլէր իտի . զէվճէլէրի էվլէնտիքտէն սօնրա մալիւմաթ ը միւքթէսէպէլէրինի թէվսի ու իքմալ էթմէք շէօյլէ տուրսուն , պիտիքլէրինի պիլէ ունութմուչլար տըր : Սրթըզ գօճալարընը ճէլպ էտէճէք պիր շէյլէրի գալմամըչ . եուճուրթանըն գապուզը զըրըւպ իչի չըգարըլմըչ , եէնիլմիչ տիր :

Գըզլար իչիւն զարուրի ատտ օլունապիլէն հիւնէր վէ մարիֆէթլէրտէն պիրի , վէ պէլքի պիրինճիսի քէնտի անա լիսանլարընը քէմալ ը սըհէթ , զէրաֆէթ , լէթաֆէթ վէ սուհուլէթլէ գուլլանապիլէճէք սուրէթտէ էօյրէնմէք տիր : Քէնտի անա լիսանլարընը սէհվիլզ , խաթասըզ սուրէթտէ եազապիլէն փէք ազ գատընլար զըզլար վար տըր : Քէլամ վէ ճիւմլէրին տուրագ եէրլէրինէ միւնասիպ հօղթա վէ իչարէթլէրի գօյապիլէն վէ իմլաճա խաթասըզ եազը եազապիլէն սայքի պիր գատընա պիլէ թէսասաիլֆ էթմէմիչլիմ տիր : Մէսէլա , խասսէթէն ըէճա էաէրիմ քի , միւէսաիր եէրինէ միւթէէսաիր , եախօտ միւէսաիլֆ եէրինէ միւթէէսաիլֆ եազմայասընըզ , զիրա օ զէման լուղէթլէրի թահրիֆ վէ թէպտիլ էթտիլինիլ շէօյլէ տուրսուն , օլ լուղէթլէր իլէ պէյան էթմէք խաթասիլինիլ էֆքուար

ու հիստորիայթընըդա տախր հէր քէսէ եսմըը պիր ֆիրըր տախի վէրմիշ օլուրսունըդ :

Էօյլէ գըզլար վէ գատընլար տախի վար տըր քի , էփէյիճէ եաղասպիլիլըէր իսէ տէ , միւսասիւղ սուրէթ-տէ գօնուշամազլար Միւսասնապէթ պէնճէ էն պէօյիւք հիւնէր , էն պէօյիւք մարիֆէթ տիր : Իսթիտատը թապիինին պուստա փէք չօգ տախը վար իսէ տէ , խաղինէ ի հաֆըզէսինտէ միգտարը քիֆայէտէ ճէ-վանիր ի մալիւմաթ ճէմ էթմէմիշ օլան հիշ պիր գա-տըն լայըգը վէճնլէ միւսասնապէթ էտէմէգ : Թէնղիւ պու թէրպիյէ օլուսմըը ազլ ու իսթիտատը սայէսինտէ կիւղէլ վէ խաթըրնիւվազ միւսասնապէթ գուտրէթինէ մալիքէ օլտըզը հալտէ , տախիլ պուլուստըզը ճէ-միյէթին շէվէ ու նէշաթընը , բէվնազ ու շաշտա-սընը արթըրան պիր գըզ եախօտ գատըն՝ էօյլէ կիւ-զէլ պիր իսթիտատ վէ իգթիտարը հաիգէ տիր քի , պու գապիլիյէթ սախի իսթիտատ վէ գապիլիյէթլէրին հէփիսինէ ֆաիգ օլմասա պիլէ , անլէր գատար էնէմմ վէ էլգէմ տիր : Կէրչի լիսան «գապթ օլուսմազ» պիր ալէթ տիր , տէնիլմիշ իսէ տէ , թէրպիյէ վէ թէնղիւ պիլէ դայէթ բիգգաթ վէ նէգաքէթ , հա-լալէթ վէ լէթաֆէթ քէսպ էտէպիլիլը : Պիր գըզ եախօտ գատընըն քէնտինին հէլալէթլի սէսի իլէ հէմահէնկ օլան թաթլը պիր տիլէ , ճազիպէլի , տիլ-նիւվազ միւսասնապէթէ , լիսանը ալալանտըրաճազ սուրէթտէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ գուտրէթինէ մա-լիքէ պուլուսմասը դայէթլէ էնէմմ ու էլգէմ տիր :

Փուսար՝ սուլուստան , աղաճ՝ մէյվէսինտէն թանըլ-տըզը կիպի , պիր գատընըն նէ կիպի ախլազ ու էլ-սաֆ սահպէսի օլտըզընը տախի չօգ տէֆա անըն միւսասնապէթինտէն անլարըզ : Իլալէթէն շուրասը տախի պէյան էտիլմէլի տիր քի , միւսէրրէտ միւսա-հապէթ էտէպիլմէք մէրամ ու մագսէտիլլէ պիր շէյ օգույան պիր գատըն եախօտ գըզ՝ պիր քիմսէ իլէ մուճիպ ի մէմուսիյէթ սուրէթտէ կէօրիւչիւպ գօնու-շամազ : Սնճազ ինսանլարա ալազատար օլան ճէմի ի ումուր ու մէսալլէ մէրազ էտէն գըզլարըն վէ գա-տընլարըն գօնուշըը , միւսասնապէթ վէ իւլֆէթլէ-րի թաթլը վէ ճալիպ ի տիգգաթ օլապիլիլը : Զէմա-նընըն էտէպիլլաթ վէ քիթապէթինէ , ումուսա ախ մէսէլլէլէրէ , սէնայի ի նէֆիսէյէ մախսուս վէ միւ-թէալլըզ օլան էսէրլէրէ , պուլուստըզը եէրին հա-իզ ի էնէմիյէթ իչլէրինէ տախի պաղը տէրէճէ մա-լիւմաթ քէսպ էտէպիլիլլէր վէ էթմէլի տիրլէր , վէ պուսլար իլէ պէրապէր գօնուշմազա , միւսասնապէ-թէ տախի ալըշա պիլիլլէր , զիրա էհալինին նա-գարը տիգգաթընը ճէլպ էտէն վէ սէրմայէ ի պանս ու մէգալ օլան հէր մատտէ՝ միւսասնապէթէ շա-յան տըր :

Ասըլ մուհիմմ մէսէլլէ շու տըր քի , պիր գըզ հէր նէ էօյրէնմէք արզու վէ հէվէսինտէ իսէ , անը միւքէմմէլ վէ էսասի սուրէթտէ էօյրէնէրէք քէն-տի պաշնա տախի միւթալաա վէ թէնղիւպ էթմէյէ չալըշմալը տըր : Շակիրտ մէքթէպտէ էօյրէնմիշ օլ-

տըզը իւլում ու Ֆիւնոււնը՝ խարիճտէ դուլլանըդ տա
 պիր շէյէ եարատամազ իսէ , էօյրէնտիյի շէյէրին
 քէնտիսինճէ պիր մանա վէ էնէմիյէթի եօզ տէմէք
 տիր : Պիր դատընըն իւլում ու քէմալաթը՝ ֆէզաիլ վէ
 մէնասինի ախլազընըն իւսս բագամլարը մէսապէսին
 տէ օլմալը տըրլար : Պու սայէտէ պիր դըզ քէնտի-
 նին էֆքեար վէ միւթալաալարընը քէմալը լէթաֆէթ
 վէ զէրաֆէթլէ պէյան ու իզանա մուգթէտիր օլմա-
 լը տըր . քէնտինին թէֆէքքիւրաթ , թէսաւվու-
 րաթ վէ թէխայիւլաթը՝ ֆէզաիլ ու քէմալաթըն
 տա դանիր օլմալը , վէ քէնտինին թէնդիւզ ու թէր-
 պիյէ օլոււնմուշ ազլ ու ախլազընը էտէպ վէ քէմա-
 լաթըյէ ալէմէ կէօսթէրմէլի տիր : Հիւնէր վէ մարի-
 ֆէթլէր՝ պիր դըզ եախօտ դատընըն քէնտի քէնտիսի
 հագզընտաքի էֆքեարընը եիւքսէլտիւզ քէնտիսինին
 վէ ասիրլէրին նագարընտա հաիզ օլտըզը գրյմէթ վէ
 էնէմիյէթիսի արթըրըր : Պէօյէ իլմ ու մարիֆէթ-
 լէր իլէ միւթէնալլի օլան պիր դըզ կէրէք քէնտի
 հիւնէր վէ մարիֆէթլէրինտէն տօղրուտան տօղրու-
 յա իսթիֆատէ էթմէսի , կէրէքսէ տօլալըտան տա-
 խիլ պուլոււնտուզը պիր ճէմիյէթէ պու սայէտէ էն-
 վաը զէվզ ու լէզգէթլէր պախշ էթմէսիյլէ կէօնէ
 կէօն զէվզ ու էյէնճէլէրէ նախ օլուր : Հէր կէօնէ
 ֆէզաիլ ու քէմալաթ իլէ թէզեհինի զաթ ու սը-
 ֆէթ էթմիշ օլան — էֆքեար ու միւլանաղաթընը
 քէմալը զէրաֆէթ վէ ֆէսանաթլէ իզան ու պէյան
 էտէպիլէն — պիր դըզ եախօտ դատըն՝ քէնտի լիսանը ,

եախօտ գայէմի , ֆուրչասը եախօտ փիյանօսը սա-
 յէսինտէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք տախիլ պու-
 լոււնտըզը ճէմիյէթ նագարընտա ատէթա պիր խա-
 զինէ մէսապէսինտէ տիր : Իշպու պէնտի օգույան
 գատըն վէ գըզարըն իշթէ պու կիպի հիւնէր վէ
 մարիֆէթլէր իլէ թէզեհինի զաթ ու սըֆէթ էթմիշ
 գատընլար օլմալարընը արգու էտէրիմ : Պէլքի զիքը
 էթաիլիմ հիւնէր վէ մարիֆէթլէրին հէփիսինի քէսպ
 էտէպիլմէք իշիւն կիւճիւլըլէրէ թէսատիւֆ էտէ-
 սինիզ , Լաքին սիզ քէնտի սայ ու զայրէթիսիլզէ
 պիր չօգ շէյլէր էօյրէնէպիլի սինիզ , ալէլիսուսու
 թապէն միւթախտ օլտըզընըզ իլմ ու մարիֆէթլէրի
 դօլայճա քէսպ էտէպիլի սինիզ : Լաքին հէր շէյտէն
 ազանըզ պիր շէյ պիլմէքտէն , վէ հէփ էօյրէնտիսինիզ
 իլմ ու մարիֆէթլէրի եարը պուլուզ պրագմագտան , վէ
 պու վէճիլէ վագթընըզ պօշ եէրէ կէչիլմէքտէն սա-
 գընընըզ , Պիր Ինկիլիզ զարպը մէսէլի ֆէնվատընճա ,
 «Իճըսաը լազըմ օլան պիր շէյ՝ էյի սուրէթտէ իճըս
 օլոււնմազ կէրէք տիր : » Հիշ պիր շէյի էյի քէօթիւ-
 նասըլսա եափտըմ , տէյնճէք սուրէթտէ եափմայընըզ
 էյրէթի օլարագ օն թաշ գօմագտան իսէ , միւնքէմ-
 ճէ պիր թաշ գօմագ տան էյի տիր : Պազէն ֆի-
 լանճա պիր դըզըն տէօրթ լիսանտա ճանիլ օլտըզը ,
 եանի գուսուրլու օլարագ տէօրթ լիսան պիլտիյի
 իշիտիլիլ : Գուսուրլու օլարագ տէօրթ լիսան պիլ-
 մէքտէն իսէ , պիր թէք լիսանը լայըզը վէճն իւզ-
 րէ պիլմէք տան էյի տիր : Գուսուրլու օլարագ

հէմ իւմ ի հիսապ , հէմ ալճէպրա , հէմ իւմ ի հէն-
 տէսէ հէմ տէ իւմ ի միւսէլլէսաթ պիւմէքտէն իտէ ,
 եալընըզ իւմ ի հիսապ վէ ալճէպրայը պիւմէք տահա
 էյի տիր : Տէրս վազթընտա , տէրս պիթինճէյէ դա-
 տար խօճալարընըզըն սէօզլէրինի ատէթա պիր տու-
 տու գուշու կիպի թէքրարլայարադ պիր շէյ էօյ-
 բէնտինիզ գաննըլլէ , քէնտի քէնտինիզի ալտաթ-
 մագ նէյէ՞ եարար : Հէր նէ իւմ ու հիւնէր թահսի-
 լինէ պաշլարսանըզ , անը միւքէմմէլ սուրէթտէ
 էօյրէնմէյէ չալըշընըզ : Մատմուաղէլ ճօրճինա կրին
 կիպի իւմ ու մարիֆէթտէ գուսուրլը գալմագլէ իք-
 թիֆա էթմէյինիզ , Նէ՞ մութլու օլ գըզա քի , էօյ-
 բէնմիշ օլտըղը շէյի էյի պիւր :

ՆԱՄԱԳՈՒՆ ՎԷ ՄՈՒԶԻՐԲ ԹԱԶԵԻԳԱԹ

Բիյասըզ գալպլէրից պիրլէսմէ-
 սիմէ մանի օլմամալայըզ :

ՇԵՅՔՍՓԻՐ

Ձ Ա Ն Ն Ը Մ Ճ Ա չօդ քիմսէլէր՝ պիր հիսսէ
 չըգարմագ իչիւն վասըթա իթթիխազ էթմէք մէրա-
 մընտա օլտըղըմ շու աթիտէքի խուսուսլարըն ֆար-
 գընա վարմըշ օլմալը սըրլար : — Էվվէլա էվլէնմիշ
 գատընլար պէքեար կէնճլէրին նազարընտա խու-
 սուսի պիր հիւսն ու ճաղիպէյի հաիզէ տիրլէր . սա-
 նիյէն պիր կէնճ իւք էօնճէ սայքի տաիմա սիննճէ
 քէնտիսինտէն պէօյիւք պիր գըզը սէվմէք , անընլէ
 աշգ ու ալագա պաղլամագ իսթէր :

Պու հալլէրին սըրր ու սէպէպի նէ՞ տիր : Կէ-
 լինլիք , եէթիշմիշ պիր գըզ՝ միւշքիլ պիր հալ ու
 վաղիյէթտէ պուլունմաղա մէճպուր սըր : Հէյէթի

իճթիմախյէ ուսուլ ու ատաթը իգթիղասընճա՝ պիր գըզ՝ քէնտիւնին սէվտիյի ատէմէ ասլա իզտիվաճ թէքլիֆինտէ պուլուննամազ, եախօտ պուլուննամալը տըր: Էօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլուննամազ պիր գըզըն ըրզ ու նամուսընա, իֆֆէթ ու իամէթինէ մուզայիր ատտ օլունուր: Իշպու ատէթէ գարը սէօյլէմէյէճէք իսէմ տէ, պու հալին նէթիճէսի շու օլույօր քի պու ուսուլ ու ատէթին սէվզիլյէ հէսասա գըզլար բիյաքեար օլույօրլար: Էհլ ի ըրզ վէ ազ չօգ ֆիրասէթլի վէ ազը պաշընտա օլան հէր գըզ՝ կէնճէր իլէ պիրլիքտէ պուլուննաըըզ զէմանլէրտէ խուսուսի պիր իշ կէօրիւր: Պիր գըզըն ասըլ գօրգաըզը, չէքինտիյի պիր նօզթա վար իսէ, օտա շու տըր քի քէնտիւնին տիգգաթսըզ պիր սէօզլու, պիր պադըը, պիր ամէլ ու հարէքէթիլէ պիր կէնճէ հատտէն աշըըը նիւվազիշ ու իլթիֆաթ կէօսթէրէք անը քէնտիսիլյէ էվլէնմէյէ արգուքէշ իտիյի զաննընա զահիպ էթմէք տիր: Պու սէպէպտէն գըզլար քէնտի սէօզլէրինէ, թավլ ու հարէքէթլէրինէ զայէթլէ տիգգաթ էտէրլէր: չօգ ատէֆա ատապ իգթիղասընճա պէյն էննաս ճարի օլան արզը խուլուս վէ խըտէմաթը ճիւզիլէ իֆասընտան պիլէ ինթիբարզ էտէրլէր: ըրզ պէյնին պիրի գալգար տա եանլըշ պիր մանա վէրիւր, եախօտ քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնմէյէ չալըշտըզլարը էֆէնտիւնին պիրի՝ քէնտիլէրինի հատտէն աշըըը աշըզ, ճիւրաթլը պուլուր տա սօնրա քէնտիլէրտէն իւրքէր, թէվահնուշ էտէր

տէյիւ հէր հալ ու հարաքէթլէրինէ սընտի վէ զօրաքի պիր շէքլ ու սուրէթ վէրիլլէր, խուսուսի պիր թավլ ու վազիլյէթտէ կէօրիւնմէյէ չալըշտըլար: Իշթէ պու հալին նէթիճէսի օլարագ պիր ատէմ էվլէնմէզտէն էվլէլ քէնտի զէվճէսինին ախլագ ու թապիաթընըն էյի եախօտ ֆէնա ճիւնէթլէրինի անլայամայօր: Իզտիվաճտան էվլէլ, ինսանլար արասընտաքի միւնտէպաթ՝ պիր նէվ մանի թահթընտա վուգու պուլտուզընտան, հէլէ պիր գըզ կէնճէրին էօնիւնտէ պիւսպիւթին ֆէնա վէ չարիըզ պիր հալ ու վազիլյէթտէ պուլուննույօր: Պիր չօգ գըզլար՝ քէնտի քէնտիլէրինի թամմ հալը ասիլլէրինտէ վէ տարիլէ ի էտէպ ու էրքեան տախիլինտէ կէօսթէրմէյէ պիր կէօնէ վէսիլէ վէ ֆուրսաթա նախ օլմամըշ իտիքլէրի սէպէպտէն իլա ախըը իւլ հայաթ քէօշէնիշին վէ մէյուս ու մէֆթուր պիր հալտէ էօմր կէչիլմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր:

Պինտէն ալէյ՝ էվլի պիր կէնճ գատընըն պէքեար պիր կէնճէ կիւզէլ վէ ճաղիպէլի կէօրիւնմէսինին վէ կէնճէրին եաշը գըզլարա թէաշուգ էթմէլէրինին սըրր ու սէպէպիսի անլամագ փէք գօյայ տըր: Միւթէէհիլէ պիր գատընըն կիւզէլ վէ ճաղիպէլի կէօրիւնմէսինին սէպէպի քեամիլէն թավլի վէ սէրպէսթ սուրէթտէ թավլ ու հարաքէթտէ պուլուննամաը տըր, զիրա հարզէ օլարը մէվգըրի՝ տարիլէ ի էտէպ տախիլինտէ քէնտի միւսաֆիրլէրինէ իէամի խօշամէտիյի իֆա էթմէսինէ, իքրամ ու

իլ թիֆաթ լարտա պուլունմասընա մանի տէյիլ, մէ-
 սար սըր: Քէնտիսին թավլո ո. հարէքէթլէրինէ,
 սէօզ վէ սէօնպէթլէրինէ հանլըզ պիր մանա վէ-
 րիրլէր տէյիւ պիր կէօնէ գօրգուսը եօզ սըր: Եաչլը
 զըզլար տախի միւսահիպլէրինի չօճուզ եէրինէ
 գօտուզլարընտան քէնտի քէնտիլէրինի պիր կէօնէ
 մանի ալթընտա հիսս էթմէզլէր: Ֆիլանճա գատըն,
 եախօտ ֆիլանճա եաչլը պիր զըզ՝ քէմալ ը թէաճճիւպլէ
 կէօրիւր քի ֆիլանճա չօճուզըն — կէնճին աչքընը,
 մուհապպէթիինի քէնտիսինէ ճէլպ էյլէմիլ տիր: Լա-
 քին պուհտա թէաճճիւպլ օլունհաճագ պիր շէյ եօզ
 սըր: Օլ կէնճ հագիգի պիր գատընըն ախլագ ու
 թապիաթընա աօլա վագըֆ օլմամը իտի: Կէօրիւ-
 շիւպ գօնուշարըզ զըզլար քէնտիսինի հուզուրընտա
 եիւզլէրինէ տախմա պիր մասխարա (մասքէ) թագ-
 մըչլար իտի: օլ մասքէնին արգասընտա մուխթէֆի
 օլան գալպ՝ քէնտիսի իչիւն տախմա պիր սըրր գալ-
 մը իտի: Հէնուզ պիր զըզ եախօտ գատընա լապթ
 ը գալպ էթմէմիլ օլան կէնճլէրին էքօէրիսինին
 էֆքեարընճա տիւնեատա էն էյի գատընլար միւթէ-
 էհիլէ օլանլար օլուպ պաքիրէ զըզլար էհէմմի-
 յէթտէն արի տիրլէր: Անլէր մասքէսիգ պիր սիմա
 ալթընտա թիյասըզ պիր գալպէ թէսատիւֆ էթտիք-
 լէրի հալտէ, զըզլար հագընտաքի իչպու զանն ու
 զէնապլարընը թէպաիլ էտէճէքլէրինէ հիչ շիւպհէմ
 եօզ սըր:

Իմտի էֆքեարընճա մասքէ թագընմագ իու-

սուսընտա ճարի օլան իչպու առէթ ի ումուսիյէ
 գալգալը սըր: Պու ուսուլ ու առէթին հիւքմ
 սիւրմէսինէ միսասատէ էթմէք՝ հէր իրի թարաֆա
 հագըսըզըզ էթմէք աէմէք սիր: Էկէր ճէմիւթ ի
 պէշէրիյէ իչինտէ քէնտիսինէ տասար ր՝ նէգաքէթ վէ
 լիայէթ կէօսթլէրէն պիր զըզ հագընտա քէնտիսի
 իլէ էվլէնմէք իսթէտիյի ճիհէթլէ քէնտի մուհապ-
 պէթ ի գալպիյէսինի ճէլպ էթմէյէ չարըջօր աէիւ-
 տիւշիւնէճէք գատար պուսալա պիր կէնճ վար իսէ,
 վարսըն էօյլէ տիւշիւնսիւն, վէ վարսըն գրզլար՝ հա-
 գիգաթըն՝ զահիրէ իխրաճ օլունմասը իչինի վաղթ
 ու հալէ իհալէ էյլէսինլէր: Էօյլէսի քիմաէլէրին
 տիւնեատա էհէմմիյէթլէրի օ գատար ալ սըր քի,
 անլէրին հանլըզ զանն ու զէնապլէրինէ լիայէթէն
 լիյաքեարըզ էտէրէք կէնճլէր իլէ կէնճ զըզլարը
 եէքաիյէրլէրի իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմագ, միւսա-
 հապէթ վէ մուաշէրէթ զէվպ ու շէրէֆինտէն մահ-
 բում պրագմագ՝ աօզրուսը բէվա աէյիլ տիր: Էկէր
 պու՝ պէնալլէրի օզույան զըզլար կէնճլէր իլէ կէօ-
 րիւշիւպ գօնուշմագտան մահուզ վէ միւթէլէզըիզ
 օլուջօրլարսա, քէնտիլէրին իչպու մէլ ու արգու-
 լարընը կիզլէմէյիպ տախրէի նամուս վէ թէրպիյէ
 տախիլինտէ, անլէրլէ սէրպէսթճէ միւլապաթ վէ
 մուաշէրէթ էյլէսինլէր: Կէրչէքտէն նամուսքեար
 վէ էչի ըրզ օլան հիչ պիր կէնճ՝ սիզին պու կիպի
 թավլո ու հարաքէթլէրինիզ հանլըզ մանալար վէր-
 մէյէ չըզըշմայաճագ սըր: Անլէրէ սիզին պէքեար

գալմաղա գարար Վերմիշ օլտուզընըզը պէյանա պիր լիւզոււմ եօզ արը . անլէր սիզին օ կիպի պիր Ֆիքըր ու նիյէթինիզ օլմատըզընը փէք ալա պիլիւրլէր : Ազիլ վէ տիրայէթի պիր քիմսէյէ , նամուս ու հայ սիյէթ սահիպի կէնճլէրին բէֆագաթ վէ սէօնպէթլէրինսէն , նիւզաղիշ ու իլթիֆաթլարընսան խօշլանմատըզընը անլաթմանըզըն հիշ պիր ֆախտէսի եօզ արը . զիրա օլ քիմսէ սիզին օ խուսուստաքի թէմայիւլաթընըզ սիզտէն տանա էյի վազըֆ արը : Պիլիւր քի սիզին պու խուսուսլարստան մահըուզ օլմանըզ թապիի վէ վահիպ տիր . վէ էկէր մահըուզ օլմայօր իսէնիզ , հէր հալտէ պիր գուսուրընըզ օլմայը արը : Իմտի պիր կէօնէ քիզպ ու բիյայը իրթիքեսպ էթմէնիզէ պիր լիւզոււմ եօզ արը : Սիզինիզ սէրպէսթանէ վէ մուխալէսէթքեսարանէ մուամէլէ էտէն պիր ատէմ իլէ լայըզ արը քի սիզ տէ սէրպէսթանէ վէ մուխալէսէթքեսարանէ տավրանասընըզ : էկէր նապէճա շէքք ու շիւպհիլէրի պէր թաքաֆ էտէրէք ատէմլէր իլէ քէմալը էմնիյէթ իլէ մուամէլէ էտէր իսէնիզ , անլէր տէ սիզէ բիայէթ վէ ալիճէնապլըզ էսէրլէրի կէօսթէրիլլէր : էկէր պիր քիմսէ էմնիյէթինիզի սու ի իսթիմալ էտէրսէ , շարէսի սիզին էլինիզտէ տիր : Անընլէ հէր կէօնէ միւնասէպաթ ը տօսթանէնիզի քէսինիզ , հախօտ ութանարազ իսլանը նէֆա էթսին տէյիւ անըն նապէճա մէսլէք ու մուամէլէսինի քէնտիսինին կըլզիւսնէ վուրուընը :

Իշպու նազիք մէսէլէյէ տաիր օլան էֆքեսար ու միւթալաթըմը , պիր կէօնէ գույուտ ը ինթիրազիյէտէ պուլուճնայարազ սէրպէսթանէ պէյան էյլէտիմ իսէ տէ , իւմիտ էտէրիմ քի Ֆիքրիմի եանլըշ անլամատընըզ : Պէն ազլ ը սէլիւմ վէ բէյ ի միւսթագիւմ էսհապընստան սընըզ , վէ Ֆիքրիմի եանլըշ անլամազսընըզ , ֆարզ ու գըյասըլլէ պու վէճէլէ իտարէ ի գալէմ էյլէտիմ : Պէլքի պազը քիմսէլէր՝ կէնճլէրէ կէօսթէրէճէյինիզ մուամէլաթա , վէ սիզին իլէ անլէր արասընստա ճէրէյան էտէճէքթարզ ու ուսուլլարա տաիր պիր թագըմ գանուճ վէ գախէլէր վազ էտէրլէր : Պիլիւրիմ քի պիր չօզ փէտէր վէ վալիտէլէր « Պէօյլէսի նազիք պիր մէսէլէյէ ասիր տանա միւսթէրիզանէ պիր լիսան գուլլանմայը վէ տանա էթրաֆիլը իսթար ու նասինաթլարտա պուլուճնայը իտին » աէյերէք իթիրազ էտէճէքլէր տիր : Լաքին էկէր պէնիմ պէյան էթտիյիմ էֆքեսար վէ միւթալաթը ը ումուամիյէյի թէմամէն անլայաճազ վէ անլէրի պիլֆիլի մէվզը ի թաթպիզ ու իճրայա գօյաճազ գատար ազլ ը սէլիմէ վէ ինթիյաթա մալիքէ աէյիլ իսէնիզ , հէր կէօնէ գայա ը ինթիրազ , հէր նէվ նէսայիճ ու իսթարաթ սիզճէ պօշ վէ ֆայիտէսիզ աէյիլ մի տիրլէր :

Ասըլ հազիգաթ շու տրը քի պէն պու պէնտլէրի սիզին էտէպ ու թէրպիյէնիզէ , ֆազլ ու քէմալընըզա իսթինաստէն հազրօյրըմ : Իւմիտլարըմ քի սիզ հազիզի ճիւսն ու ճէմալ վէ ֆազլ ու քէմալ

ասանիպէսի օլան գըզլար սընըզ : Իշպու միւսարէք վէ մէսուտ հալտէ պուլունտուղընըզ միւտտէթճէ սիզին իչիւն հիչ պիր մուխաթարա եօզ տըր : Սիզտէ պիր սէվզ ի թապիի — տէրունինիզտէ Քէլամ Ոււլան , վիճտան վար տըր , քի պիր քիմսէ սիզէ պիւրինճի տէֆա օլարազ նա լայըզ վէ նապէճա պիր թէքլիֆտէ , պիր մուամէլէտէ պուլունտըզընտա մուամէլէ ի մէզքիւրէնին թէքէրրիւրինէ մէյտան վէրմէյէճէք սուրէթտէ , անը քիւլլիյէն ըէտտ էթմէզ իսէնիզ , պէնիմ եախօտ սաիր պիր զաթըն իխթար ու նասիհաթլարըմըզըն անէպա սիզէ պիր Ֆախտէսի սօզունտազընը իւմիտ էտէրմիսինիզ : Պէնիմ տէաիլիմ անճազ շու տըր քի հէր նամուսը վէ իֆֆէթլի գըզ կէնճլէր իլէ քէմալը մուխալէսէթ վէ սէրպէսթի իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմազլէ պէրապէր քէնտիին ըրզ ու նամուսընը մուխիլլ օլան նապէճա իւլֆէթ ու իւնսիլէթլէրտէն մասուն գալա պիլիւր : Փէտէրինիզ սիզին հազընըզտա օլ գատար էմնիյէթսիզ վի տիր քի սիզ քէնտիլէրին կէօզլէրինտէն ուզազանընճա գօրգսունլար : Պէն օ գատար էմնիյէթսիզ տէյիլիմ : Գըզըմ հազընտա օլ տէրէճէ էմնիյէթսիզ պուլունմայը քէնտիմէ ար ու հազարէթ սայարըմ : Էրքէքլէր սիզին թապիի տիւշմէնլէրինիզ օլտուզլարը , վէ սիզին եա անլէրէ զալէպէ էթմէնիզ , եա տա անլէրի ալտաթմանըզ լազըմ իտիյի ֆիքրի նէ գատար ալչազճա վէ վանի պիր ֆիքր տիր : Էկէր պու եանլըշ ֆիքր օրթատան

գալգաս տա , սիզին իլէ անլէր արասընտա սէրպէսթանէ վէ հէր կէօնէ մէվանի վէ գույուտը ինթիրազիյէտէն ազատէ պիր իւլֆէթ ու մուաշէրէթ փէյտա օլտա , ճէմիյէթ ի պէշէրիյէնին հայի խայըճա իալանաթա նաիլ օլմուշ օլուր , վէ ալէխուսուս սիզ տանա զիյատէ էմնիյէթ ու իթիմատա մալիք օլուրսընըզ :

Իշպու մէսէլէյէ ալազատար օլան սիկէր պիր խուսուսա տախի նազարը տիգգաթընըզը ճէլպ ու տալէթ էթմէք իսթէրիմ : պիր թազըմ թէճրիպէսիզ գըզլար վար տըր քի անճազ խօշլանտըզլարը — պէյէնմիշ օլտուզլարը կէնճլէրի նիկեհանը իլթիֆաթա ալըրար , անլէրէ ասար ըրիայէթ վէ թէվէճճիւն կէօսթէրիլէր : Քէնտիլէրին պէյէնմիշ օլտուզլարը կէնճին իլթիֆաթ վէ թէվէճճիւնիսէ նաիլ օլտըգատան սօնրա , արթըզ սաիրլէր՝ քէնտիլէրի հազընտա նէ տիւշիւնիւրլէր , նէ տէրլէր իսէ տէսինլէր , « հիչ գայտ ու վազիֆէ էտինմէզլէր : » Գըզլար կէօրիւշիւպ գօնուշտըզլարը կէնճլէր հազընտա պէյանաթը թէվէճճիւնքիարանէտէ , եախօտ մուախէզաթը ը շէտիտէտէ պուլունուրլար : Պիրի հազընտա « պիւսպիւլիւն մէնֆուր » , պիր տիկէրի հազընտա իսէ « զայէթ էյի վէ կիւզէլ պիր չօճուգ տըր » տէրլէր , վէ կէրէք պիրինին կէրէք տիկէրինին նազարը իթիպարընտան տիւշէրլէր : Պիր կէնճ սաիր հիչ պիր շէյտէն , պիւտիլի թանըտըզ պիր խանըմ գըզտան , կէօրտիւլի մուամէլէ ի նազիքեանէ-

տէն օլտըղը գատար միւթէէսսիր օլմազ, Վար էօյլէ կէնճլէր քի գատընլար վէ գըզլար անլէր իւզէրինէ նազար ք նէֆրէթ վէ հագարէթլէ պագմըզ օլտըզլարը սէպէպահէն հագիրգաթէն մէնֆուր օլմուչլար տըր, էօյլէ կէնճլէր տախի վար տըր քի քէնտիլէրին մուհիպպէլէրի թարաֆընտան նախ օլտըզլարը րիայէթ քեարանէ վէ թէվէճճիւհիէրվէրանէ թավր ու մուամէլէլէր սէպէպիյէ իզզէթ ի նէֆս վէ հըրս ք շան տուչղուլարը հարաքէթէ կէլիպ թէնզիպ ու թէրպիյէ օլուհուրլար, վէ գալպլէրի ալի պիր մուհագպէթ, շէֆգաթ վէ րիայէթ աթէչի իլէ ըսընըր, Անլէր մուհիպպէլէրինին իշպու մուամէլէ ի նագիրքեանէլէրինտէն՝ քէնտի էօմըլէրինին սատտէթ պաղչէսինին կիւլիւ, պիւլպիւլիւ վէ էն թաթլը էօմիւր վէ խայալլարընըն նիւմուհէի միւճէստէմինին նագարընտա գաթէն փէք ալի պիր մէվըը ինրազ իյլէմիշ իաիքլէրինի անլարլար :

Իմտի, ալըր սէչի էթմէյէրէք կէնճլէրին հէփիսի իլէ քէմալը նէզաքէթ վէ րիայէթլէ մուամէլէ էթմէյի քէնտիսիղճէ ֆէրիզէի զիմմէթ սալընըզ, Թէրպիյէ վէ նէզաքէթի քէնտիսիղէ տիւսթուրը ամէլ մագամընտա իթթիխազ էտինիզ, Մէսէլա, էկէր պիր հօլ իլէ պիր կէնճ իլէ պիլիշ թանըզ օլմուչ իսէնիզ, բասթ կէլտիյինիզատ անա թէվազու իլէ սէլամ վէրմէյի ինմալ էյլէմէյինիզ, Իպթիտա օ սիզէ սէլամ վէրմէյէ ճէսարէթ էտէմէյէճէք ալր, զիրա քէնտիսի սիզին նագարընըզտա տէրէճէ ի քի-

Ֆայէտէ հաիլ ի բազպէթ ու իթիպար օլուպ օլմատըղընը հապինէն պիլէմէզ, էկէր սիզ անը թանըմագտան պիլմէզտէն կէլիր իսէնիզ, անա պիր լիսան ք շիտտէթ պէյան իլէ քէնտիսինին սիզին նագարը իլթիֆաթընըզա լայըզ պիր ատէմ օլմատըղընը անլաթմըզ օլուրսընըզ, Իշպու մուամէլէնիզ իլէ տէր հալ անըն գալպինտէ սիզէ գարչը պիր սու ի զանն վէ ատալէթ թօխոււը էքմիշ օլուրսընըզ, Չօզ տէֆա անը պիլա դաստ միւզթարիպ վէ մէճրուհ էտէրսինիզ, Սիզ զայէթլէ հէսասա օլտըղընըզտան ունուտըլըր վէ նագար ք իթիպարա ալընմագսընըզ տէյիւ գօրգարսընըզ, Պէլքի օ սիզինլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէն խօշլանմազ տէյիւ տիւչիւնիւրսինիզ, Պէօյլէ վահի զանն ու գըյասլար թարաֆէյինին ֆիքրինտէ տախի հասըլ օլապիլըր վէ հէքաիյէրինէ կիւճէնէպիլիլըլէր իսէտէ, պու վէճչլէ տիւչիւնիւպ թաշընմազա հիշ պիր մահալ հօզ արր, Սիզին սէլամընըզա մուգապէլէ էթմէյէճէք վէ թէպէսսիմինիզտէն մէմուհն գալմայաճագ պիր կէնճ պիլէ պուլուհմազ սանըրըմ, էկէր քէնտիսինէ մուամէլէ ի նագիրքեանէ վէ ասարը րիայէթ քեարանէ կէօսթէրտիյինիզ կէնճ քիմսէ՝ Ֆաղիր օլուպ տա, հէնուզ աիւնեստա քէնտիսինէ մախսուս պիր մէվըը ինրազ էթմէմիշ իսէ, վէ սաիրլէրի գատար մատտի վէ մանէվի միւսաստէ վէ ճազիպլէրէ մալիք օլմատըղընը հիսս էտիյօր իսէ, սիզին նիկեահը իլթիֆաթընըզ վէ նաղիքեանէ մուամէլէնիզ

անըն գալպինի շատ ու խէնտան վէ տէրունինտէ սիզէ գարչը չօզ տէֆա միննէթատրըզ տէրէճէսինէ վարան պիր հիսսիյտթ ը խայրխանանէ հասըլ էտէ-ճէք տիր :

Քէնախինն մէնտուպ օլտրղը ճէմատթ , եախօտ ախլէ տաիրէսինտէ մարուֆ պուլունան պիր թա-զըմ քիմսէլէրտէն պաչգա պիր քիմսէ իլէ , շէրէֆ ու իթիպարնա խալէլ կէլիր գօրգուսըլէ նազի-քեսանէ իւլֆէթ ու մուաշէրէթտէն իհթիրազ էտէն պիր զըզ՝ քէնտիսինն իչպու մուամէլէսի իլէ նա-մուսքեսարըզընն փէք վահի պիր շէլ օլտրղընը իւ-պաթ էթմիշ օլուր : Պանա ինանընրզ քի էն ալի մահֆէլ վէ ճէմիյէթլէրտէ ֆէվզ էլատէ ասարը հիւր-մէթ վէ բիայէթէ նաիլ օլտրղտան պաչգա պիր մէվ-զը ի միւմթաղը տախի հաիզէ պուլունան զըզլար վէ գատընլար՝ էն միւթէպէր վէ մէշնուր գատընլար իլէ նէ գատար նազիքեսանէ վէ բիայէթքեսարանէ մուամէլէտէ պուլունուրլար իտէ , իփէք գումաշ սաթուն ալարղլարը գատընլար իլէ տախի հէման աշնի տէրէճէ հիւրմէթ վէ բիայէթլէ մուամէլէ է-տէրլէր Անլէր պիր կէժնէ միւնասէպաթ ր շիսսիյէտէ պուլունամուշ օլտրղլարը հէր քէսի մի թէպէսսիմանէ պիր թէվազու իլէ սէլամլարլար , վէ մահգա քէն-տիլէրին նազիքեսանէ թալր ու մուամէլէլէրի իլէ պիլէ ճէմիյէթ ի պէշէրիյէնն խարունղար նամըլէ եատ էթատիյի էտէպլի թէրպիյէլի գատընլար իտա-տընա տախիլ օլուրլար : Հէր կէնճ նիսա թաիֆէ-

սինին պու միսիլլիւ թէրպիյէլի ազատընը մէտն ու սէնա էատէր , վէ հիշ պիր կէնճ , էկէր մէճնուն տէ-յիլ իտէ , քէնտիսինէ կէօսթէրիլէն օ կիպի նազիք պիր մուամէլէտէն նաշի , պիր զըզ իլէ նամէշու-պիր միւնասէպէթտէ պուլունմազա ճէսարէթեապ օլամազ Գըզլար , գատընլար կէնճ քիմսէլէրին նա-զարնտա խուսուսի պիր մուգատտէսիյէթի հաիզէ օլտրղլարընտան կէնճլէր գատընլարը վէ զըզլարը կիւճէնտիրմէքան զայէթլէ իհթիրազ էտէրլէր :

Սիզէ պու մատտէլէրէ տալր էթատիյի միւթար ու նասիհաթլէր զըսմէն սիզին , զըսմէն տէ էրքէք-լէրին մէնաֆիի իշիւն տիր : Իթիգատըմճա կէնճլէր իլէ կէնճ զըզլար արատընտա ճարի օլան իւլֆէթ ու իւնսիյէթլէր ազլա շիմտիքինտէն տանա մուվաֆըք թարղտա վուգու պուլմալը տրր : Սիզին բէֆագաթ վէ սէճպէթլէրինիզին կէնճլէրին նազարընտա հաիզ օլտրղը հէփ մէհասին ու մէգայա , հէփ հիւքմ ու նիւֆուղ՝ հէր կէժնէ թէքլիֆ ու թէքէլլիւֆտէն , հէր նէվ թէշվիգաթ վէ մէվանիտէն վարէսթէ օլ-մալը տըր : Պէնճէ էվլի կէնճ գատընլարըն կէնճլէրէ խանըմ զըզլարտան տանա կիւզէլ վէ ճազիպէլի կէօրիւնմէլէրինէ մէյտանտա հիշ պիր սէպէպ հօգ տըր : Էյի պիլինիզ քի էվլի գատընլար նէ նիսպէթ-տէ սիզտէն տանա կիւզէլ վէ ճազիպէլի կէօրիւնիւր-լէրտէ , քէնտի նէֆսինիզէ վէ սիզի թանըյան կէնճ-լէրէ օ նիսպէթտէ զատր ու նահագըլըք էթմիշ օ-լուրընը , կէնճլէրի սըզըլմագտան մասուն վէ

վարէսթէ գըլաճագ նէզաքէթ վէ ղէրաֆէթ ի էտա-
 նըզ իլէ , վէ անլէր իւղէրինտէ թէսիրաթ ը հասա-
 նէյի մուճիպ օլան աթվար ը մուխալէսէթփէյրվէ-
 րանէնիլլէ անլէրին իգլիմի գալպինի զապթ ու թէս-
 խիր էթմէքլիյինիզ հէմ կէնճլէր իչիւն , հէմ տէ պիզ-
 գաթ քէնտիլէրինիզ իչիւն խալըրլը տըր :

Շիմտիքի կէնճլէր վէ խանըմ գըզլար պիր գաչ
 սէնէ սօնրա միլլէթին , ճէմաաթըն փէտէր վէ վա-
 լիտէլէրի մագամընա կէչէճէքլէրինտէն շիմտիտէն
 պիրի պիրլէրինի թանըմալարը , հէքտիյէրլէրինին
 ախլազ ու թապիաթընա վագըֆ պուլունմալարը
 զարուրի տիր : Իթիզատըմճա պու մագսէտին հու-
 սուլի իչիւն անլէր արասընտա մէվճուտ օլան իւլֆէթ ,
 իւնսիյէթ վէ միւնասէպաթ շիմտիքի ատաթ ու
 ատապը միլլէյէնին իճապ էթտիրտէյինտէն տանա
 ֆարզը պիր էսաս իւղէրինտէ ճէրէյան էյլէմէլի ,
 կանի տանա սասէ , տանա թապիի , տանա ղիյատէ
 էմնիյէթպախչ , տանա ըիայէթքերարանէ օլմալը
 տըր : Թարիխ ի նէվի պէնի պէչէրտէ ֆաղիլէթին ,
 իֆֆէթ ու իսմէթին՝ ուսուլը քեազիպէ իլէ , վէ
 թաղիգաթ վէ զօր իւղէրինէ միւէսսէս քէյֆի
 պիր մէսլէքլէ իպգա վէ մուհաֆաղա օլունմը ի-
 տիյինի եախօտ թէրագըր էթմիչ իտիյինի իսպաթ
 ու իրատ էտէր հիչ պիր շէյ հօգ տըր : Նէ՛ գատար
 գըզլար՝ էլեէվմ իչպու հաղիգաթը հիսս էթմէքտէ
 օլտըզլարը կիպի պէլքի էօմրլէրինին սօնունա գա-
 տար տա հիսս էտէճէքլէր տիր : Պիր գըզը ատէթանէ

նէչէթ էտէն գույուտը ինթիրաղիյէ վէ իթիգատաթ
 ը պաթըլէ իլէ գայտ ու պէնտ էթմէք , անը իւք
 տէֆա քէնտիսինէ թէսատիւֆ էտիպ տէ էմնիյէ-
 թինի գազանապիլէճէք հիլէպազ պիր չափընըն
 փէնչէսինէ գօլայ պիր ալ տիւչիւրմէք տէմէք տիր :
 էլեէվմ պէքրի , գոււարպազ , չափըն , թէնպէլ վէ
 անմագ զէվճլէրին պօյոււստըրըը ալթընտա էլիլիպ
 ինլէյէն , ա՛ն ու էնինլէր էտէն նէ՛ գատար գատընլար
 վար տըր քի գըզըզլարը զէմանընտա ինսանլարը
 կէօրմէք , թանըմագ , սէչմէք իչիւն էտէպ տաիրէսի
 տախիլինտէ ճէսարէթէ մալիք օլմուչ օլսալար իտի ,
 հիչ շիւպնէ հօգ քի քէնտիլէրի իչիւն տանա ալա
 պիր զէվճ պուլապիլիւրէր իտի :

Էօյէ իսէ էյ գըզլար , պու հալինիգի իօլանա
 չալըչընըզ . պոււնըն չարէսի սայքի պիւսպիլիւն
 սիզին էլինիգտէ տիր : Սիզէ հէր շէյի էնի գոււնի
 սէօյլէմէյէ հաճէթ վա՛ր մը : Էկէր սու ի ախլազ
 պէլլիյէսինէ միւպթէլա տէյիլ իսէնիզ . ֆիքրինիգտէ,
 գալպինիգտէ սաիրլէրտէն կիզլէյէճէք հիչ պիր շէ-
 յինիզ հօգ տէմէք տիր : Իմտի ըիյաքերարըզ էթմէ-
 յինիզ . Բէօթիւ գալպ վէ սու ի նիյաթ էսնապընտան
 օլտըզլարընա , իֆֆէթ ու իսմէթինիգէ վէ հիւսնի
 ատապը ումուլմիյէյէ տիւչմէն իտիքլէրինի պիւհազ-
 քըն զանն ու կիւման էթտիյինիզ ախլազսըզ կէնճ-
 լէր իլէ սուրէթ ի սօպթանէ վէ հաղիքեանէտէ
 մուամէլէ էթմէյի էօյրէնիլիզ , Հէր կէնճէ , կէրէք
 քէնտիլիլին կէրէք կէնճլէրին խաթըր , մէնֆաաթը

իչիւն հիւան ի մուամէլէ կէօսթէրինիզ : Պու վէճնչէ պիր չօգ քիմսէլէրին նուրը տիտէլէրի օլաճագսընըզ վէ սիզին միւշֆիզ գալպինիզ , բիայէթքեարանէ վէ նազիքեանէ թավր ու հարաքէթինիզ , խալիս, բիյասըզ վէ ճէսուր մէշրէպ ու թապիաթընըզ սայէսինտէ , գատընլարըն ֆէզալիլ ու քէմալաթընտան էն զիյատէ միւթէէսսիր օլան էրքէքլէրին մուհապպէթ ի գալպիյէլէրինի սիզէ ճէլպ էտէպիլէճէյինիզ շիւպնէտէն միւսթաղնի տիր : էկէր օ զէմանա գատար տիւնեանըն ուսուլ ու ատէթլէրինտէ վէ ինսանլարըն ախլազ ու թապիաթլարընտա էսասի պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլմազ իսէ , հիչ շիւպնէմ եօգ քի անլէրտէն պիրի սիզին պիր կիւն բէֆիզ ի հայաթընըզ , զէվճինիզ օլաճագ տըր :

ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ ՎԷ ՍԵՐՎԷԹ

Գրգլար փերվանէլեր միսիլիւ փարլագլըղա ճէլպ օլուճուրլար, վէ Սէրաճիմին մէյուս օլսըղը իօսէ Մամոնա (մալիւաիը) մուվաճճագիյէթ պուլուր: ՊԱՅՐԸՆ

ԶԱՆՆ էսիյօր սընըզ քի էվլէնաիյինիզաէ միւճէրրէտ սէվտիյինիզ քիմսէ իլէ ազա ը իզտիվաճ էտէճէքսինիզ , լաքին շու պիր հազիզաթ ը միւսէլլէմէ տիր քի պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէյէ գաթիյէն գարար վէրէճէյինիզ սըրատա իշին իչինէ սսիր էֆքեար ու միւթալաաթ գարըշըր վէ փէք ինթիմալ տըր քի սիզ օլ էսպապ ու միւթալաաթըն իճապաթընա կէօրէ հարէքէթ էտէր սինիզ : Լաքին շուրասընը էյիճէ խաթրընըզտա թուլթուընը քի էկէր էվլէնիլ իսէնիզ , մանզա աշգ ու ալադատան նաշի պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէյէ չըզըշմամալը սընըզ :

Էվելթ , պէլքի օ հալտէ սիզի պէտպախթ էտէ-
 ճէք ախազ ու էվսաֆ սահիպի պիր քիմսէ իլէ
 էվլէնիրսինիզ : Պէլքի էօյլէ թէնպէլ , գայտարզ վէ
 պուտալա պիր քիմսէյի սէվէրսինիզ քի անըն իլէ
 ագտ ը իզտիվաճ էթտիյինիզտէ չար նաչար պիւ-
 թիւն էօմրիւնիւզտէ ֆազր ու զարուրէթ իլէ օղ-
 րաչմաղա մէճպուր օլուրսընըզ : Պէլքի օ կիպի
 աչգ ու սէվտա հալինտէ էօյլէ պիր քիմսէյի սէ-
 վէրսինիզ քի ախազ ու էվսաֆճա սիզէ հիչ պիր
 միւնասէպէթ վէ ույղունըղը օլմատըգտան պաչ-
 գա , սօղուզ , պուտալա վէ գապա թապիաթլը օ-
 լուր . մուհապպէթինիզէ մուճիպի մէմնունիյէթ
 սուրէթտէ մուգապէլէ էթմէյէրէք քէնտիսինէ
 կէօսթէրտիյինիզ հէր կէօնէ հիւրմէթ ու ըիայէթ ,
 թէվէճճիւն ու իլթիֆաթ էսէրլէրինի պարիտա-
 նէ սուրէթտէ գապուլ , եախօտ պիւսպիւթիւն
 րէտտ էտէր : Պէլքի տէ պիւս պիւթիւն նէֆս-
 փէրէսթ վէ մուաննիտ օլան պիր քիմսէյի սէվէր-
 սինիզ : Պիր քիմսէ իլէ գայտ ը հայաթ շարթը իլէ
 պաղլանտըղընը թագտիրտէ , օլ քիմսէ սիզի միւ-
 ճէրրէտ հալտէ գալտըղընըտա պուլուհապիլէճէ-
 յինիզտէն տահա մէսուտ պիր հալտէ պուլընտըրմա-
 զա գատիր օլմալը տըր : Շիւպհէսիզ , էօյլէ գըղլար
 վար տըր քի սէվտիքլէրի քիմսէլէրի օլ տէրէճէ
 ալի , օլ գատար ճիտտի վէ ճանֆէտաքեարանէ
 պիր մուհապպէթլէ սէվէրլէր քի հէր կէօնէ րէֆա-
 հիյէթ վէ սէրվէթ իչինտէ էօմր կէչիւրմէքտէն իսէ ,

անլէրին խաթրը իչիւն հէր նէվ ֆազր ու զարու-
 րէթի , հէր նէվ սէֆալէթ վէ փէրիչանիյէթի չէք-
 մէյէ րազի օլուրար : Պուհա քի՞մ նէ տէյէ պիլիր :
 Վէ լաքին ճէմիյէթ ի պէչլէրիյէնին ուսուլ վէ սու-
 վէրի թէչէքքիւլիւ օ գատար թէֆէրրիւաթլը տըր
 քի հէր ախլէ քէֆաֆ ը նէֆս էտէճէք պիր էքմէք-
 լէ իքթիֆա էտէմէզ , վէ հէր էրքէք օ էքմէյի տէ
 իսթիհալ էթմէյէ մուգթէտիր օլամազ : Անասըն-
 տան պապասընտան էվլէլճէ կէօրմիւչ վէ էօյլէճէ
 եաչամաղա ալըչմըչ օլան աստէմ օնընլէ պախթի-
 յար օլապիլիր իսէ տէ , տահա պաչգա տիւրլիւ
 եաչամաղա ալըչմըչ օլանլար էօյլէ եաչայամաղար ,
 էօյլէ եաչամազ ուսուլընը պիլէմէզլէր , վէ ճէպր ի
 նէֆս էտէրէք իքի կիւն եաչայապիլիսէլէր պիլէ ,
 իւչիւնճիւ կիւնիւ օսանըրլար , եէս ու ֆիւթուրա
 տիւչար օլուրլար : Վիւճուտլէրի մէչագգաթա ա-
 լըչմամըչ օլտըղընտան խասթա տիւչէրլէր , իւզէր-
 լէրինէ միսքիլիք չէօքէր : Պինտէն ալէյճ ինսանճա
 սէօյլէյէրէք , ինսանլարըն ահվալ ու թէճարիպիլնէ
 իսթինատէն տէրիմքի , աչգ ու մուհապպէթին էն
 թաթլը զէվզ ու լէզղէթլէրինտէն , էն մէպուլ նի-
 մէթ վէ աթըֆէթլէրինտէն մահրոււմ գալմամանըգա
 մէտար օլաճագ տէրէճէտէ րէֆահիյէթ թէմինի իչիւն
 էվլէնէճէյինիզ քիմսէնին ախլէ իտարէ էտէճէք հալ
 ու իզթիտարտա (սէրվէթտէ տէմէյօրըմ) պուլուհ-
 մասը զարուրի տիր : Վագասա էվլէնմէք իլք նա-
 զարտա աչգ ու մուհապպէթլէ սէվէճէք պիր արգա-

տաշ էտինմէք տէմէք իսէ տէ, ինսան կիւզէրճին կիպի թարլալարտա վէ խարմանլարտա պուլապիւլէճէյի պիր իքի տանէ իլէ վէ օթ փարչալարընտան եափապիլէճէյի պիր եուվաատա եաշայաժայըպ պիր չօգ շէյլէրէ միւնթաճ աըր : Ինսան եավրուլարը, կիւզէրճին եավրուլարը կիպի, եալընըպ պիր գաշ կիւն էպէվէյնլէրինէ միւնթաճ օլուպ տա սօնրա սէրպէսթ ուշարագ քէնտի թէայեիւշլէրինի քէնտիւլէր թէմին էտէմէզլէր : պիր չօգ վագըթ էպէվէյնլէրինէ միւնթաճ տրըլար : Պուենըն իչիւն պիր ատչ մի սէվմէնիզ՝ անընլէ էվլէնմէնիզին էսպպալը մուճիւպէսինտէն անճադ պիրի տիր : Լաքին մէյտանտա սաիր պիր չօգ սէպէպլէր տէ պուլուենապիլիւր քի անլէրէ պինսէն օլ ատէմ իլէ էվլէնմէնիզ իզթիզա էտէր :

Գատըն գալպի ալէլ ումում փէք տճիպ, փէք տէօնէք տիր : Հիքմէթի հիչ անլաշըլմազ պիր սուրէթաէ վէ էն ուլուենաըզ քիմսէլէրի սէվէր : Պիր գըզըն գալպիլինի էարարընա վագըթ օլմագ, անը անլամագ փէք կիւճ իսէ տէ, պիր գըզըն գալպիլինտէն պահս էթմէք, անըն հագընտա պիր ֆիքըր ու միւթալաատա պուլուենմագ էն կիւճ շէյ տիր : Վէ լաքին գուվվէ ի մուհաքիմէլէրի ազ ու իզանլարընը սիւքիւթէ մէճպուր էտէն հէվաճիս ի նէֆասնիյէ իլէ քէօրլէնմէմիչ օլան գըզլարա պուրաճըգտա սէօյլէնէճէք պիր գաշ սըրալը սէօյլէր վար սըր : Սիզ, էյ գըզլար, էօյլէ պիր քիմսէ իլէ էվլէնմ. լի-

սինիզ քի անա իթաաթ էթմէյէ լազի օլաոընըզ, եախօտ անը, եա քէնտինին հիչ խապէրի օլմայալագ, եա տա քէնտինին հիւան ի լիզա վէ մուվաֆագաթը իլէ, հիւքմ ու նուֆուզընըպ ալթրնտա պուլուենաըրըպ զապթ ու իտարէ էտէպիլէսինիզ, բէյնիզի եիւրիւտէսինիզ : Իքի գուվվէթիլ իրատէթ սահիպի քիմսէնին եէքալիյէրի իլէ էվլէնիպ տէ իմթիզաճ էթմէլէրի, խօշ կէչինմէլէրի նատիրաթտան աըր : Պէօյլէ գուվվէթիլ իրատէթ էսհապընտան օլան գարը գօճալար մուսայէն ուսուլ ու ատաթա կէօրէ հարէքէթ էտիպ եէքալիյէրինին վէզաիֆինէ միւտախէլէ, հուգուզընը թէճավուզ էթմէմէլի, վէ եէքալիյէրի իլէ միւսամէհա իլէ մուամէլէտէ պուլուենմալը աըրար : Պէօյլէ մուսայէն ուսուլ վէ մէպտէլէրէ կէօրէ հարաքէթ էտէն զէվճէյնին կիւզէլ միտալլէրինի կէօրմիւշ իսէմ տէ, չօգ տէֆա կէօրմէմիշլիմ : Թապիաթըն աշքեամը իգթիզաոընճա գարը՝ գօճաոընս միւթի օլմալը աըր — ագալլի իրատէթի գօճաոընընքինին մատուենտա պուլուենմալը աըր : Պու ճիւմլէ իլէ պէլապէր ինսանլարըն թապիաթլարը մուսթթէլիֆ օլուզընտան պիր ալլէնին պաշլըճա էրքեանը օլան զէվճէյնտէն պագէն զէվճէ՝ գօճաոընտան տահա ճէրպէզլի, տահա պէճէրիքի, գուվվէ ի մուհաքիմէ վէ իրատիյէսի գօճաոընընքինէ տահա ֆաիզ օլմալլէ զէվճին քէնտի զէվճէսինէ իթաաթը, գատընըն հիւքմ ու նուֆուզը քէնտի էլլինէ ալմասը ատէթա պիր

գախտէ ի քիւլլիյէ հիւքմիւնէ կիրէր : Պու միսիլլիւ հալլէրատէ գասարնըն ֆիքրի խալվասը միւզէքքէրէյի հաիզ տիր տէնիլիր . պաշգա սըրաւարատա զէվճին հիւքմ ու նուֆուզընըն զալիւզ օլմասը այնի տէրէճէտէ ճաիզ վէ միւնասիպ տիր : Լաքին գարընըն ֆիքր ու իրատէթինին պու վէճնլէ գոճասընընքինէ ֆաիզ օլմասը զայր ի թապիի հախօտ տահա տօլլուսը զայր ի միւթատ պիր շէյ տիր : Եկէր պիր գրզ . էրքէյին էմր ու իրատէսինէ մուսթազըր վէ միւնդատ օլմագ քէնտիսինէ կիւճ կէլէճէյինի զանն էտիյօր իսէ , վարսըն քէնտիսին իրատէթինէ միւթի վէ միւնդատ օլաճագ պիր գոճա արասըն : Մէշուր խանէնտէ պիր գրզ՝ իշթէ պու վէճնլէ հարաքէթ էյլէտի վէ պէօյլէ էթտիյինէ չօզ տա էյի էթտի . զէվճի քէնտիսինին խաթըր իչիւն սալիք օլտըզը մէզնէպի պիլէ թէպաիլ էյլէտի . կէրչի պէօյլէ էթմէսիյլէ ինթիմալ քի փէք պէօյիւք պիր ֆէտաքիարըզտա պուլուճումը օլմատր : Պու միսիլլիւ հալլէրատէ գարը տըր քի քէնտի գոճասընը զապթ ու խատրէ էտէր , քէնտի հիւքմ ու նուֆուզը ալթընտա պուլուճտրըր . պէօյլէյէրինին իզաիվաճարը քէնտիլէրին պէտպալթըրզարընը մուճիպ օլտըզընը հիշ իչիթմէմիչիմ : Պէնճէ ֆիրատէթլի պիր գասարն , քէնտիսինընքինէ ֆաիզ ազ ու զէքիա սահիպի պիր զէվճէ միւթի վէ միւնդատ օլուր իսէ , ինթիմալ քի պուտալա պիր զէվճ իւզէրինէ հիւքմ ու նուֆուզ իչլէթտիլի զէմանտա

օլտըզընտան զիյատէ մէսուտ վէ պախթիյար օլուր : Եյ զըզար , սիզին էճիւնիւզտէ խուսուսի պիր իզվա , պիր մուխաթարա վար տըր : Սիզին հիւսն ու ճէմալ վէ ֆազլ ու քէմալ սահիպէսի օլմագտան զիյատէ պիր շէյէ հըրս ու հէվէսինիզ վար տըր : Պիր մէյտանա — պիր ճէվէյանկեաճը հայաթա մալիք օլմագ իսթէրսինիզ , կէօրիւրսինիզ քի եալընըզ ագտը բապըթա ի իզտիվաճ էթմէք սայէսինտէ միւնթէրէմ պիր մէվզը էլէ կէչիրէ պիլիրսինիզ . պէօյիւք պիր շէյ , պէօյիւք պիր էվ խանըմը օլապիլիրսինիզ : կէօրիւրսինիզ քի իչպուարզուճըզա անճագ նամ ու իթիպար սահիպի օլան վէ ինսանյար արասընտա պիր մէվզի ի միւնթէրէմ վէ միւթազ իրբազ էթմիշ պուլուճան պիր քիմսէյէ բապըթա ի իզտիվաճլէ պաղլսնմազլէ նաիլ օլապիլիրսինիզ : Իչթէ պու վէճնլէ սէրվէթ վէ նամ ու շէօրէթ սիզի իզվա էտէրէր : Տէսթ ի իզտիվաճընըրը թալէպ էտէն սէրվէթ վէ նուֆուզ սահիպի պիր քիմսէ՝ պիւսպիւթիւն մուճիպ ի նէֆուրէթ օլաճագ տէրէճէտէ ախլագսըզ վէ սիմաճա չիրքին աէյիլ իսէ , քէմալը էմիլիէթլէ անա թէսլիմ օլուրսընըզ , Անր սէվմէյէ չարըրսընըզ , հախօտ սէվէպիլէճէյինիզի զանն էտէրսինիզ , հախօտ սէվմէյէ ալըշապիլէճէյինիզի ֆարզ էտէրսինիզ , հախօտ իզտիվաճա մահզա մատտի վէ տիւնեկլի պիր հօգթա ի հազարտան պագտըզընըզտան անըն սէրվէթ ու սամանընտան , նամ ու շէօրէթլիտէն

ճեղպ օլունարագ անընդէ կ'վլէնիրսինիզ : Վէ լաքին սէրլէթէ , նամ ու շէօնրէթէ , կախօտ մէսնէտ ու մէմուրիյէթէ , կախօտ սաիր հէր հանկի պիր միւլթալաայա մէսնի ագտ ը լապըթա ի իզտիվաճ՝ մէյտանտա — սրատա — հագիզի աչգ ու մուհապպէթատէն էսէր հօգ իսէ , մահզա Փահիշէիլք տիր , զինա սրր : Քէնտի քէնտիսինի գայա ը հայաթ շարթը իլէ պաչգա պիր ատէմէ սաթան պիր գըզըն՝ պէնճէ մէրքէզի հէր լէզալէթ վէ ատէթա ճէհէննէմ եուվասընա տէօնմիւշ օլան պիր խանէտէ քէնտիսինի ճիսմ ու ճանընը մէզատա չըգարան ֆահիշէ գարըտան հիշ ֆարզը հօգ տըր : Էկէր անըն սիզէ վէրէճէյի օլ միւքէլլէֆ խանէյէ , սիզէ կիյտիրէճէյի օլ ճաֆճաֆը իփէք էլպիսէյէ , սամուր քիւրքիւրէրէ , սիզէ իտխալ էտէճէյի օլ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ ճէմիյէթլէրինէ , սիզի մազհար էտէճէյի օլ հիւրմէթ ու լիայէթլէրէ , նամ ու շէօնրէթլէրէ պէտէլ քէնտի նէֆսինիզի օլ ատէմէ թէսլիմ էտէրստէն երևզ շէվիրմէքտէ իտիլինիզ օլ խաթաքեար գատընըն գըզ գարընտաչը , մէսլէքտաչը օլմուշ օլուրսընըզ : Օլ պէտպախթ գատընըն մէզքիւր էսէֆէնկիզ հալէ տիւշմէք իչիւն ինթիմալէն էօյլէ էսպապ ը մուճիպէսի վար իտի քի պէլքի օ կիպի պիր իզտիվաճ ագտը իչիւն սիզին կէօսթէրէպիլէճէյինիզ էսպապ ը մուճիպէ գատար

չայանը թագպիւն տէյիլ տիրէր : Պիր քիմսէ իլէ մահզա աչգ ու մուհապպէթատէն նաչի էվլէնմէք՝ տիւնեպիէրէսթ պիր գատընա փէք սէֆիհանէ պիր մուհալէ կիպի կէօրիւնէպիլի իսէ տէ , աչգ ու մուհապպէթատէն պիպէհրէ վէ մահզա խուսուսի էսպապ ու միւթալաաթա մէսնի օլան իզտիվաճ տախի հիշ շիւպնէ հօգ քի Ֆէնա պիր շէյ տիր : Գարը գօճա արասընտա մուհապպէթ վէ վէֆագ պուլլունմագ՝ էվվէլ պէ էվվէլ լազըմ կէլէճէք պիր շէյ տիր : Զէվճէյն պէյնիստէքի լապըթա՝ անճագ մուհապպէթատէն իպարէթ օլմալը տըր : Պէյնլէրինտէ մուհապպէթ օլմայան զէվճէյն արասընտա հիշ պիր լապըթա վէ միւնասէպէթ հօգ տէմէք տիր : Պիր աիլէ թէշքիլ վէ էֆրատը պիրի պիրինէ լապթ էտէն շէյ անճագ օ աիլէնին լիւքնիլէրի օլան զէվճէյնին մուհապպէթի տիր : «Գուլիպէտէ աչգ ու մուհապպէթին» հիւքմ սիւրմէսի ֆիքրի՝ զայէթ «թէտպիրլի» քիմսէյէրէ իսթիհզաամիզ պիր շէյ կիպի կէօրիւնիւր իսէ տէ , պէօյլէ հագիրխանէլէրտէ հիւքմ սիւրէն աչգ ու մուհապպէթ՝ ասայիշ ու հուզուր՝ միւքէլլէֆ խանէ վէ գօնադլարտա հիւքմ սիւրէն աիլէճէ գայասընըզ վէ պիւրուտէթէ , վէ էքսէրիյա պուլլարտան իլէրի կէլէն ֆէսատ ը ատապ ու աիլապա վէ սու ի անվալա գաթ գաթ միւրէճճան վէ անլէրէ նիսպէթլէ կէրչէքտէն դայէթ թաթըլ , զայէթ ճաղիպէլի պիր շէյ տիր : Պէնճէ տիւնեատա էն նէֆրէթէնկիզ , էն զլյատէ

չայանը էսէֆ պիր հալ վար իսէ, օ տա պիր դա-
տընըն՝ իզտիված նամբ մուգատտէսի ալթընտա
քէնտիսինի փարա իլէ սաթուն ալմըջ օլան պիր
ատէմէ իլա ախըր իւլ էօմր իւճրէթլի պիր գատըն
մագամընտա խատիմ վէ մէրպուլթ պուլունմասը տըրր

Տիւնեանըն պու խուսուստա նէ տէտիլինի
պիլիրիմ, ամմա անըն իտտիտարըն քիւլլիյէն բէտա
էտէրիմ: « Պէաթրիս քէնտիսինէ միւնասիպ պիր
գօճայա վարա՞ը մը » տէյիւ սօրուպ տա, « Սէնէտէ
չու գատար պին իրա իրատը օլան պիր գօճայա
վարմագլէ փէք կիւզէլ հարէքէթ էթտի » տէյիւ ճէ-
վապ ալընճա հիտտէթ ու շիտտէթիմի գապթ էտէ-
մէզ պիր հալէ կէլիրիմ: « Զապէլ նա՞սըլ օլտու »
տէյիւ վագը օլան սիւալիմէ « Պախթընտան զէնկին
պիր ատէմէ տիւշտիւ » տէյիւ ճէվապ ալընճա,
անըն եիւզիւնէ թիւքիւրէճէյիմ կէլիր: Իզտիված ը-
մէսուստանէ վէ պախթիյարանէ խուսուսընտա ալէլ-
ումում ճարի օլան իչպու կանըլըջ ֆիքր օ գատար
ալչազ, հազզ ու ինտաֆա օ գատար մուգայիր տիր
քի սատէտիլ զըզլարըն քէնտի նէֆայէրինի պու
վէճնլէ պիլէ պիլէ ֆէտա էթմէլէրինէ տօզրուսը,
հիչ թէաճճիւպ օլունամագ, Պէօյլէլէրին հայլէրինէ
զայէթլէ աճընըրըմ: Էյի պիր իզտիված ագտ էթ-
միչ պուլունմագ նամ ու չէօհրէթինէ նախիյէթ
իչիւն պիլէ քէնտիլէրին տէֆթէրլէրինէ ալչագճա
էսպապ ու միւթալատթ իտխալընա մէճպուր օլուր-
լար: Թա քիւչիւք եաչլարընտան անլէրին ազլա-

րընը, ֆիքրլէրինի զայէթ արզուլանաճագ շէյլէր
մագամընտա սէրվէթ ու սաման, մէնէտ ու մէ-
մուրիյէթ իչլալ էտիյօր: Տիւնեա փէրէսթ քիմէ-
լէրին էֆքեարընճա « փարլագ պիր իզտիված » ախ-
լագսըզլըը, պիւրուտէթ վէ գաաֆ ը գալպիյէյի
վէ հիսսիյաթճա գայտսըզլըզ վէ վաղիֆէսիլլիյի սէթր
էտէր:

Էկէր էվլէնմէք իչիւն հէր հալտէ հիսապ,
քիթապ էթմէք արզուլընտա իսէնիզ, պէլքի սիզէ
պագը տէրէճէ էարտըմ էտէպիլիրիմ: — Հէր շէյ-
տէն էվլէլ պագընըզ քի իչին իչինտէ խալիս մու-
հապպէթ օլտուն: Իզտիվածտա աչգ ու մուհապ-
պէթ ի հաղիղիյէ վաճիպ վէ լապիւտտ օլուպ հէր
կէօնէ էսպապ ու միւթալատթըն հիսապ, քիթապ-
լարըն ֆէվլգիտտէ օլմայր տըր: Սաիր հիչ պիր սէ-
պէպ վէ միւթալատթը պուլունա ֆաիգ սայմաղա մուխ-
թար տէյիլ սինիզ: Աչգ ու մուհապպէթտէն պաշ-
գա հէր հանկի պիր սէպէպ վէ միւթալատթա մէպին
օլան իզտիված, պալատէ վիքր էտիլտիյի իւզրէ,
զինտատան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր: Պու իսէ
անքեամ ը թապիլիյէյէ վէ ճէնապը Հագզըն թէտա-
պիր ի հաքիմանէ վէ խայրխանէսինէ թապան
թապանա զըտա տըր: Աչգ ու մուհապպէթտէն
մահրում օլան իզտիված իլէ հիչ պիր վէճնլէ մէսուս
վէ պախթիյար օլամագսընըզ Միւթագպէլ զէվճլէ-
րինիզ հագզընտա եալընըզ հիսսիյաթ ը իճթիրամքեա-
րանէ վէ տօթմանէնիզին պուլունմասը քեաֆի

տէյիլ տիր : Իւր ախրը իւր էօմը պիր քիմսէյէ պաղլանմագ իւզրէ ազտը բապըթաի մուհապպէթ էթմէնիզ՝ թարիսի հայաթընըզլն էն պէոյիւք վազըասը տըր , վէ էկէր իշպու բապըթաի մուգատտէսէ իլէ պաղլանմաղա , ծէնսպը Հագգըն էրքէքլէրին սիզին սէրուհինիգտէ ուշանտըրմասընը միւրատ պուլուրմըջ օլտըզը օլ մէյլիյաթը թապիիյէտէն , օլ հիսսիյաթը իշթիրաքնուշանէ վէ թէվէճճիւնքեարանէտէն , օլ ինթիսասաթը բուհանիյէտէն սէվզ օլուհմայօր իսէնիզ , սիզին իզտիվաճ տէտիյինիզ շէ՛ մանգա առէթէ պաղլը վէ սընաի պիր իթթիհնատ տըր : Իմտի աշգ ու մուհապպէթ՝ էմը ի իզտիվաճտա շարթը մութլագ տըր , ֆագաթ ղիքը օլուհտըզը իւզրէ , աշգ ու մուհապպէթին շէրայթի ի իզտիվաճիյէտէն անճագ պիրիսի օլտըզը տախիքիւշէ ի խաթըրտան չըգարըլմամալը տըր : Սիզին էն մուղատտէն , էն գուվվէթլի սուշլուհըզը , եանի աշգ ու մուհապպէթէ մասսուս հիսսինիզի ուշանտըրան առէմին ախապ ու էվսաֆընտա էօլլէ շէյէր պուլուհնապիլիը քի կէրէք հուզուր ու բահաթընըզլն մուհաֆագասը , կէրէքսէ հիսսիյաթը ալիյէ վէ նագիֆէնիզին իխալատան մասուհիյէթի իշիւն օկիպի աշգ ու սէվտալէրտէն վազ կէչմէնիզ իճապ էատէր . թաքի գալպլէրինիզ հիւզն ու քէտէր իլէ փիւրխուհն օլսա պիլէ , ալնլարընըզտա նուրը իլանի փարլասըն : Պիր տէֆա առէմին գալպլինի իզտիվաճ հըրս ու հէվէսի զապթ ու իսթիլա էթտի մի , ար-

թըզ օլ քիմսէնին կէօղլուհնէ պիր շէյ կէօրիւհմէզ , անըն քէնտի գարչըսընտաքիւնին ախապ ու էվսաֆընը թէֆթիշ ու միւթալաա իլէ մէզքիւր թէտգիգ ու միւթալաասընտան միւսսթէֆիտ օլմասը պիրազ միւշքիլճէ տիր : Լաքին էյի պիր իզտիվաճա արգուքէշ պուլուհնան պիր խանըմ գըզըն՝ միւսթագպէլտէ քէնտիւնին զէվճի օլաճագ զաթըն նէ կիպի ախապ ու էվսաֆ սահիպի իտիլինի արայըպ թաթամասը , էյիճէ սնլամասը վիւճուպ թանթընտա տըր : Պիր գըզ՝ զէվճի օլաճագ քիմսէնին սիմա ու իմա վէ թէնասիւպի էնտամճա կէօսթէրիշ վէ կիւզէլլիյինտէն զիյատէ անըն ախապ ու էվսաֆընա պագսա , պէնճէ տահա աղիլանէ հարաքէթտէ պուլուհնմըջ օլուր , զիրա մէսուտ պիր իզտիվաճ իշիւն կէօզէսիլէճէք իքինճի շարթ՝ ախապ ու էվսաֆը հասանէ տիր : էյի պիր զէվճէ օլմագ իշիւն հէր կէօնէ ֆագիլէթ վէ մէզիյէթի հաիզէ պուլուհնան պիր գըզ՝ ախապսըզ պիր առէմ իլէ հաշամագտան մէսուտ վէ պախթիյար օլամագ : Պէլքի պու առէմ շէն ու շաթըր պիր թապիթա մալիք վէ սէրվէթ ու իթիպար սահիպի տիր . ֆագաթ էկէր անըն ախապը պօզուգ իսէ , գարըսը անա էմնիյէթ ու իթիմատ էտմէզ , վէ կիւհիւն պիրինտէ անա հիւրմէթ ու թիայէթտէն քիւլլիյէն ֆարիզ կէլլիւ : Անա հիւրմէթ ու թիայէթտէն տուր օլտըգտան սօնրա , գապիլքի եինէ անա տճընըր , անը սէվէր վէ անընլէ միւսամէհաքիպանէ մուհամէլէտէ պուլուհնապիլիը

խտէտէ , էօյլէսի պիր զէվճ իլէ արթըզ մէսուտ վէ պախթիյար օլամազ Մէսուտանէ վէ պախթիյարանէ պիր իզտիվաճ ագաը իչիւն իւչիւնծիւ շարթ՝ թա-
րաֆէյնին սիննճէ վէ թէմայիւլաթ ու էֆքըտարճա իմթիզաճ վէ մուվաֆագաթլարը օլուպ զէվճիյէթէ ինթիխապ օլուճաճագ քիմսէնին սէրվէթ վէ գուտ-
ըէթ ի մալիյէսի տէօրախնծիւ վէ հաթթա տահա էսնա պիր մէվզը թութմալը տըր : Մէսուտիյէթ ի իզտիվաճ նօզթա ի նազարընտան զայէթլէ հաթիզ ի էհէմիյէթ օլան տիկէր պիր շարթը տախի պուրա-
տա զիքը էթմէլի իտիյսէմ տէ , շիմտի սըրասը տէյիլ տիր :

Զէվճէլիյէ ինթիխապ էտէճէյինիզ զաթըն աչ-
վալը տիւնեէվիյէսի , եանի հալը վագթլը օլուպ օլմամասը խուսուսընը նազարը իթիպարէ ալմագ պապընտա տախի փէք ինթիյաթլը տավրանընըզ : Նաթընըզտա թութընըզ քի սէվտիյինիզ քիմսէնին շիմտի զէնկին պիր քիմսէ օլուպ տա թէմէլլի պիր իչի վէ պէլլի պիր հէտէֆ ի մագսուտը օլմատըղը զէմանտա իլէրիտէ զէնկին վէ հալը վագթլը պիր ատէմ օլմասընա նէ գատար իթիմալ վար իսէ , ագիլ , տիրայէթլի , իչկիւզար , սըհէթ ու աֆիյէթի եէրինտէ վէ իչ կիւճ եախօտ սէնաթ ու մէպէք սահիպի օլտըղը թագտիրտէ տախի իլէրիտէ սէր-
վէթ ու մամուրիյէթէ նախ օլարագ իլա ախըր իւլ էօմր օ հալտէ գալմասընա անտէն գաթ պէ պաթ զիյատէ վար տըր : Պիր չօգ իզտիվաճլարըն ազըպէթ

վէ նէթիճէլէրինի նազարը իթիպարա ալարագ ճնա գատար կէնճ սայմըլըմ քի անլէր էվլէնտիքլէրի զէման զէնկին տէյլիտիյսէլէր տէ , իչ կիւճ սահի-
պի , չալըզգան վէ ազլը սէլիմէ մալիք օլմալարը սայէսինտէ սօնրատան ազար ազար զէնկինլէնտի-
լէր վէ քէնտի ալիլէրիյլէ քէմալը բէֆահ վէ սաա-
նէթլէ հաշատըլար . հալպու քի իչպու ճն իզտի-
վաճա գարըլը եալընըզ պիր իզտիվաճը մէսուտանէ կէօրմիւչլիւմ քի զէվճ իզտիվաճը զէմանընտա գա-
թէն զէնկին իտի , էկէր պիր կէնճ էլ ի ըրզ . նա-
մուսքեար , ագիլ , չալըզգան վէ հէր խուսուստա մէրտ իսէ , վէ էկէր մուհապպէթ ի գալպիյէնիզի ճէլպ էտէպիլիյօր իսէ , տահա զիյատէսինի արա-
մայըպ պիր ան էվլէլ անընլէ էվլէնինիզ : Մէմա ալթընտա հիչ պիր գուվլէթ հօգ տըր քի պու շարթ-
լար ալթընտա մէսուտիյէթինիզէ մանի օլմագ իչիւն պիր կէճնէ հիւքմ ու նուֆուզա , պիր նէվ հուգուգ ու իմթիյազա մալիք օլտուն : Մալ վէ սէրվէթէ թամաէն էվլէնմիչ նէ՛ գատար չօգ գըզլար վար տըր քի էլեէվմ պէտպախթ օլուպ սէֆալէթ վէ մէզէլ-
լէթ չամուրը իչինտէ նուվարլանըյօրլար , վէ տահա հագիր քիմսէլէր իլէ էվլէնմիչ օլմալարընտան տօ-
լայը իւզէրլէրինէ կիւիւպ զէվզլէնտիքլէրի օլ բէ-
ֆիգէլէրինին հալլէրինէ նազարը զըպթէ իլէ պա-
զըյօրլար :

Պու վէճ՛լէ իտարէ ի քէլամ էտիլիմ իքի սէ-
պէպէ մէպին տիր : էվլէլ էմրտէ սէվտիյինիզ քիմ-

սէ իլէ իզտիված իչիւն վազիանէ վէ ֆագիրանէ պիր էօմր կէչիրմէնիզ աէյէր մի, աէյիւ սիւալ էթմէյէ հէմ հագգընըզ վար տըր, հէմ աէ վազիֆէ ի միւքէլլէֆէնիզ իզթիզասընտան տըր: Անըն աչգ ու մուհապպէթի՝ չէքէճէյիւնիզ միհնէթ ու մէշագգաթլարա քեսաֆի վէ վաֆի պիր պէտէլ օլուպ օլամայաճաղընը, թահթ ը գարարա ալմագ հիւքմ ու իրատէնիզէ մուհավվէլ պիր մէսէլէ տիր: Իշպու հագիք վէ հալլը միւշքիլ մէսէլէյի արիզ ու ամիք թէֆթիշ էթտիքսէն սօնրա հիւքմ ու գարարընըզը սաղլամ պիր էսաս իւզէրինէ պինա էտէրէք վէրմէնիզ վիւճուպ թահթընտա տըր: Էկէր ինսան քէնտի իչինտէ կիւճիւնտէ մալիւմաթ վէ միւմարէսէ, մէլէքէ վէ բիւսուլս քէսպ էթմէմիշ օլուպ սա իշի իչիւն պիր կէօնէ մէյլու արզուսը, եախօտ գապիլիյէթ ու իսթիտատը եօզ իսէ, վէ եախօտ տահա տօղրուսը, քէնտի իչինին էհլ ու էրպապը աէյիլ իսէ, հագտ ու սէրվէթ աիւնեատա էն կիւվէնիլմէզ, էն թէմէլսիզ պիր շէյ տիր: Պու կիպի մալ վէ սէրվէթ ճիտտի վէ հագիզի աշըզըն պիլէ ախագ ու ատապընը պօզար վէ անը հայլագ, գայտսըզ, պէքրի վէ հէր կէօնէ զէվզ ու սէֆահէթէ միւպթէլա գըլապիլիր Պիլաքս, իշ կիւճ, թիճարէթճէ կիւզէլ ուսուլ վէ ատէթլէր, հիւսնի ախագ, սայ ու ղայրէթ, շէվզ ու շէթարէթ, թէմայիւլաթ ը թէրագզը փէրվէրանէ վէ մէշուս հըրս ը շան վէ ըրզ ու համուս՝ ինսանըն բահաթ վէ մուվաֆֆագիյէթէ, վէ հաթթա բէֆահ ը հալ վէ սաս-

աէթ ի պալա մազհարիյէթինէ պիրէր շարթ ը մութլագ տըրլար: Էկէր պիր շէյէ կիւվէնմէք, էմնիյէթ ու իթիմատ էթմէք իսթէյօր իսէնիզ, իշթէ սիզէ կիւվէնիլէճէք շարթլար: զիրա շայան ը իթիմատ օլան եէկեանէ շէյլէր իշթէ պուսլար տըր: Վագաա ինսանըն իւզէրինէ պէլա վէ մուսիպէթլէր կէլտիլի զէման օ միսիլիւ կիւզէլ գապիլիյէթ վէ իսթիտատլարա պագմազ, ամմա օ տա Ալլահըն պիլէճէյի շէյ տիր: Իշպու հագիմանէ իխթար ու հասիհաթլարա նէ ճէվապ վէրիլէճէյիւնի քէշֆ ու թախսին էտէպիլիրիմ, Պիլիրիմ քի գըզլարըն պիր զէվճ ինթիխապը իշինտէ փէք ճիւզի մէտիւլլէրի վար տըր: Թա չօճուզըզլարընտան իթիպարէն էվէնմէյէրէք « էվտէ գալմագ » ղայէթլէ միւտհիշ պիր հալ տըր գանն ու իթիգատըյլէ պէօյիւրլէր: Գըզլարըն զըսմ ը ազամընըն իթիգատընճա տիւնեատա էրկէն գալմագտան տահա պէօյիւք պիր պէլա օլամազ: Էրկէն գալմագտան պաշգա հէր շէյէ բագի վէ միւթէհամմիլ օլուրլար: Իշթէ պու վէճնլէ իլք ֆուրսաթ սօն ֆուրսաթ օլուր գօրգուսըյլէ քէնտիլէրէ վուգու պուլան հէր իզտիված թէքլիֆինէ քէմալ ը միւսաբաթլէ բագի օլմագա քէնտի քէնտիլէրինի պիր նէվ մէճպուրիյէթ ալթընտա կէօրիւրլէր: Լաքին պու միսիլիւ գըզլար շուրասընա էյիճէ գանի վէ միւթէէմմին օլուսլար քի էրկէնիլք ֆէնա իզտիվաճտան պին գաթ էվլա տըր: Իթիգատըմճա իզտիվաճ ինսանըն ասըլ հագիզի վէ թապիլի հալի օ-

չուպ կերէք էրքէք կերէք գարը օլսուն , հիչ պիր քիմսէ էրկէն գալարագ լայրզը վէճնչէ հայաթըն լէզզէթինի ալամազ , զէվզինի չըգարամազ , Լաքին շու խուսուստա տախի եազըն հասըլ էթմիշիմ տիր քի եէքտիյէրէրինէ լայրզըլէ էշ վէ արգատաշ օլմայան զէվճէյն՝ էրկէն գայմըշ կէնճէր իլէ գըզարտան պին գաթ զիյատէ պէտպախթ տըրլար : Շու տա սահին տիր քի գըզլարըն քէնտի զէվճէլէրինի ինթիխապա ալէլ ումում զանն օլունտըղընտան զիյատէ հազգ ու սէլահիյէթլէրի վար տըր , վէ եկէր անլէրին կէնճէր իլէ օլան ալագա վէ միւնասէպէթլէրի , իւլֆէթ ու իւնսիյէթլէրի պունտան էվլէլքի պապարտան պիրինտէ գիքը օլունտան էսաս իւզէրինէ միւնէսսէս օլսա իտի , հիչ շիւպհէ եօգ քի տահա զիյատէ հազգ ու սէլահիյէթլէ մալիք օլուրլար իտի :

Փէք չօգ ֆուրսաթ վէ վէսիլէլէրի օլմատըղը ճիհէթլէ էքսէր գըզլար՝ կէնճէլէրին ախագ ու անվալընը էյիճէ թէտգիգ ու միւթալաա էտէմէզլէր : Անլէր փէք ազ քիմսէլէր իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշապիլիւրլէր վէ կէօրիւշտիւքլէրի քիմսէլէր իլէ էօյլէ պիր թարգտա իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէ պուշունուրլար քի անլէրին սխլագ ու էվսաֆլարընա , մէսլէք ու միշվարլարընա փէք ազ վագըֆ օլապիւլիլէր : Գըզլարըն պու վէճնչէ կէնճէլէրին ախագ ու էվսաֆընը անլայրպ էյիճէ վէզն , մուհաքէմէ վէ մուգայէսէ էթմէք ֆուրսաթընտան մահրում գալմալարը տօղրուսը աճընաճագ վէ շայան ը թահիպ

անվալտէն տիր Գըզլարըն գայտը հայաթ շարթը իլէ ագտը բապըթա ի իզտիվաճ էթմէգտէն լվվէլ տահա ալա պիր ինթիխապտա պուլունասպիլմէք իչիւն շիմտիքինտէն տահա չօգ ֆուրսաթլարա նախ օլմամալարը՝ տօղրուսը շայան ը էսէֆ պիր հալ տըր : Է՛յ գըզլար , պիլմիշ օլունըզ քի տէսթ ի իզտիվաճընըզը թալէպ էտէն քիմսէնին նասըլ պիր ատէմ օլտըղընը էյիճէ անլայապիլմէնիզ , անըն ախլագ ու անվալընա էյիճէ վագըֆ օլապիլմէնիզ իչիւն անը ագալլի պիր գաշ սէնէ թէֆթիշ ու թէտգիգ էթմէքլիլնիզ լազըմ տըր : Եա պիր գաշ հաֆթա իչիւնտէ սէօգ վէրիպ իշի պիթիլէն գըզլարա նէ՝ տէնիլմէլի : Պիր չօգ բէֆիդէլէրինիզ իշպու իզտիվաճ իչիւնտէ օլ գատար չօգ ալտանմըշլար տըր քի ճաիզ վէ միւնասիպ տիր քի սիզ անլէրին իշպու հալլէրինտէն մի թէնէպպիւն օլարագ իպրէթ ալասընըզ , վէ քէօր քէօրընա ինթիխապարտա պուլունամագտան սազընասընըզ , էմր ի իզտիվաճ՝ թարիգ ի հայաթտա գաթի պիր ատըմ աթմագ տէմէք օլտըղընտան , պէնիմ էն պէօյիւք թէմէննի վէ արգում շու տըր քի օլ գաթի ատըմը աթմագտան էվլէլ պիր չօգ ատէմլէր թանրյասընըզ , վէ մուհապպէթ ի գալպիլէնիգի ճէլպ էտէպիլէն էնիլէթլի վէ ըրզ ու նամուս սահիպի պիր կէնճի ինթիխապ էտէսինիզ , վէ իշպու ագիլանէ ինթիխապընըզ սայէսինտէ պիւթիւն միւտտէթի էօմրիւնիւզիւ բէֆահը հալ վէ սաստէթ ի պալ իլէ կէչիլէ պիլէսինիզ :

ԻՅՔԻՅԱԾԼԸ ՎԷ ՄԻՒՆԱՍԻՊ ԼԻՍԱՆ ԻՍԹԻՍԱԼԸ

Ինսանըն սկլամբքի վասանըն
իրճզ էքմտիսնէ միսքեվագգրճ սքր:

Սէճիլ վէ սէրսլիւէրն գալպլէ-
րինի էն զիյասէ միւզքարիպ վէ
սիլխուն Լսէն ճէյ՝ քահգիրամիգ վի-
սան սքր: ՍԱՄՈՒԷԼ ՃՕՆՍԸՆ:

Եր պոյտան վէ հէր սոյտան պիր չօզ
գատընլարա վէ զըզլարա բասթ կէլմիշ իմ քի ,
անլէր զայէթ քէսքին վէ փարլազ ազլ ու զէքեայա
մալիքէ իտիքլէրինտէն , սօգունազլը վէ պազէն տէ
զայէթ ազլըր սէօզլէր սէօյլէմէքտէն մանգուզ օ-
լուրլար : Իպթիտա անլէր պու կիպի սէօզլէրի զէվզ
ու էյլէնճէ մագամընտա սէօզլէրլէր իսէ տէ , զա-
րիֆանէ լաթիֆէլէրի հէր քէստէ քէնտիլէրին խօ-
շընս կիտէն պիր կիւլիւշ , պիր թէպէսսիւմ հու-

սուլէ կէթիրտիլինի կէօրէրէք , չօզա վարմագտան
միւճէրէտ քէնտի զէվզ ու էյլէնճէլէրի իչիւն լա-
թիֆէկիւլըզլարտա վէ իսթիհզալարտա պուլունմազա
պաշլարլար: Քէնտիլէրին իսթիհզաքեարանէ սէօզլէրի
իչիւն մէտն ու սէնա իշիթմէյէ տէրունլէրինտէ չէտիտ
պիր աշգ ու հէվէս ուշանըր , վէ սզար սզար սա-
զա սօլա պագմայարագ իշպու մէյլ ու արզուլարընը
իզնա էթմէյէ ալըշրլար : Էրքէքլէրին զէրաֆէթի
ալէլ ումում ճան էֆզա տըր : Գատընլարըն շագա
վէ զարիֆանէ սէօզլէրի վէ լաթիֆէլէրի իսէ իպթի-
տա նէ դատար մասունմանէ օլուր իսէ օլսուն ,
սայքի պիլախիլէ տաիմա շախսիյաթա թէհավիւլ
էտէր , վէ զայէթ մուխաթարալը վէ մէնֆուր օ-
լուր : Էրքէքլէր , քէնտիլէրին մէյլիյաթլարը հէր
նէ տէ օլսա , էրքէք պիր ինսան սըֆէթիլէ քէն-
տի սէօզլէրինտէն տօլայը մէսուլ թութուլաճագ-
լարը միւթալաասըլլէ քէնտի լիսանլարընա պիր
հուտուա թաեին էթմէնին լիւզումընը հիսս էտէր-
լէր : լաքին գատընլար , քէնտի նիսավանիյէթլէրինէ
իսթիհատէն , քէնտիլէրին պիլիպ թանըտըզլարը
գատընլար , ալէլ ինուսուս էրքէքլէր հագգընտա ա-
զըզլարընա կէլէն հէր սէօզլէ սէօյլէմէքտէն չէքին-
մէզլէր :

Իշպու իսթիհզաքեարի միւլաթէֆէ վէ շագա-
լարտա սու ի նիլէթ օլմասա պիլէ , երինէ տէ ինսա-
նը ինճիտիլլէր , վէ ինֆիալ ու իզպիրարլարա սէ-
պէպ օլուրլար : Մէզքիւր շագա վէ լաթիֆէլէր

պէօճէքլէրին իննէլէրի միտիլիւ միւնլիք սուրէթ-
տէ զէհիրլի տիրլէր : Օ կիպի իսթիհզաքեարի սէօղ-
լէր՝ հէմ սէօյլէյէն , հէմ տէ տիւչար ը իսթիհզա
օլան քիմսէյի զէհիրլէրլէր : Միւսթէհզի գըզ՝ քէնտի
րէֆիգէլէրինին այըպ վէ գուսուրլարընը իլան ու
իշատէ էթմէյի քէնտիննէ հէտէֆի մագոսէտ իթթի-
խազ էթտիյինտէն , ագըպէթ անլէրին տօսթլըրընը
զաիպ էտէր , նազարլարընտան տիւչէր , վէ ինտ-
լէրինտէ մէնֆուր օլուր : էքսէրիյա պիղէ գարըը
պիր հագգըզլըզ վէ եա պիր իհանէթ էտէնլէրի
աֆվ վէ պաղէն անլէրլէ օլան տօթլըրմըզ իպգա
էտէրիզ . լաքին պիգի իսթիհզա էտէնլէրի ապա
աֆվ էտէմէյիզ , զիրա իսթիհզա ալէնի պիր էտէր ի
իհանէթ տիր : Պիր չօգ գըզլար թանըրըմ քի , ան-
լէրին իսթիհզաքեարանէ սէօղլէրինտէն էթրաֆլա-
րընտա պուլուհան կէվէգէ քիմսէլէր փէք հագզ է-
տէրլէր իսէ տէ , պու կէվէգէ քիմսէլէր քէնտիլէրին
գահգահալարը իլէ միւտահանէ էթմէքտէ օլտըզլարը
իշպու գըզլարտան պիրիյլէ էվլէնմէյի հիշ խաթր ու
խայալարընտան պիլէ կէչիրմէզլէր :

Պու սէպէպտէն պիր գըզըն միւլաթէֆէ վէ
իսթիհզալարտա պուլուհամաթընտան զայէթ պէօյիւք
վէ մուխաթարալը նէթիճէլէր հասըլ օլա պիլիր :
Պէօյլէսի պիր գըզ պիր չօգ իզվա վէ թէճրիպէլէրէ
տիւչար օլուր . զիրա շախտիյէթ միւլաթէֆէնինի իւս
իւլ էսասը օլտըզընը զանըմճա էքսէր գահընլար
պա թէճրիպէ պիլիլիլէր : Չօգ էրքէքլէր զէրաֆէթ

սահպէսի իսթիհզաքեար գըզլարտան գօրգարլար :
Պու կիպի քիմսէլէր փէք հագզլը օլարագ տէրլէր
քի , « էկէր միւսթէհզի պիր գըզ , պիր տօսթու
հագզընտա պէյանսթ ը իսթիհզաքեարանէտէ պու-
լուհարագ , միւսթէմուհըն մէտհ ու սէնալարընա
նաիլ օլապիլիլի իսէ , այնի շէյի սաիր տօսթլարը
հագզընտա տախի րէվա կէօրէպիլիլի , վէ հիչ
քիմսէ անըն սէրմայէ ի պահա ու մէգալը օլ-
մագտան էմին գալամագ : » Պէնճէ պիր գարընըն
եախօտ գըզըն էն պէօյիւք Ֆաղիլէթի շու սըր
քի , քէնտի հուզուրընտա հիչ պիր քիմսէնին
զէմմ օլուհմասընը իսթէմէզ , վէ սաիրլէրին
խաթրընա կէօնլիւնէ օ գատար ըրայէթ էտէր քի ,
անլէրին գուսուրլարը իւզէրինէ նազար ը միւսամէ-
հա իլէ պագար , վէ հէփ զաաֆ վէ այըպլարընա
կէօզ գափար : Ազըր սէլիմ էսհապր ինտինտէ
տիւհեատա էն կիւզէլ մէնգարէլէրտէն պիրի՝ օլ
գըզ սըր քի , պաշգալար հագզընտա Ֆէնա պիր
սէօզ սէօյլէմէք եախօտ սէօյլէնտիյինի իշիթմէք
իսթէմէսիքտէն պաշգա , ումուճըն նազար ը իթի-
պարա ալմատըզը րէֆիգէլէրինին Ֆէզաիլինի թագ-
տիր էտիպ , անլէրի հէր քէսէ կէօսթէրմէյէ տախի
չալըշըր : Օ կիպի պիր գըզ՝ հայրէթ ու իսթիհսան-
լարընըն ճէլպ ու թէմինի հաիզի էհէմիյէթ օլան
հէփ առէմլէրին հայրէթ ու իսթիհսանընը ճէլպ
էտէր : Իմաի , էյ կէնճ գըզլար , սաիրլէրի իսթիհ-
զա վէ թարիզ էթմէք իսթիտատ վէ գապիլիլէթինէ

մալիքէ օլուպ տա անլէրէ տօգուհագլը սէօզլէր սէօլէմէքտէն խօշլանըրսանըզ, հէմ քէնտի նազարընըզտա հէմ տէ խօշլանըրմագտա իտիլինիզի զանն էթտիլինիզ քիմսէլէրին նազարընտա քէնտի գատր ու իթիպարընըզը զաիպ էտէրսինիզ :

Պիր հագիգաթը ումուսիյէ մագամընտա տէյէ պիլիբիզ քի, նիսա թաիֆէսի ազասը եէքտիկէրլէրի հագգընտա տահա շէտիտ լիսան գուլլանըրլար : Երքէքլէր՝ նէ զիւքիւր նէ տէ նիսա թաիֆէսի հագգընտա փէք օ գատար շէտիտ լիսան գուլլանմազլար : Գատընլարըն իշպու խասսիյէթ ի մախսուսէսի գըամէն հասէտտէն, եախօտ ֆէվզ էլ աոէ յազպէթ ի ումուսիյէյէ մագհար օլանլար իտատընա տախիլ օլմագ արգուսընտան նէշէթ էթմէքտէ տիր : Գըզ եախօտ գատընլար պիրի պիրլէրի հագգընտա զալիմանէ հիւքմ վէրմէք խուսուսընտաքի իշպու մէյլ ու թապիաթլարընը, ալէլ խուսուս պիր գատընըն հէր տէֆա եանլը պիր աորմ աթմասընտա կէօսթէրիլէր : Պիր գատըն պիր շէյի երքէքտէն տահա կէճ ունուտըր, զիրա պիր հէմչիբէսի նէ գատար խալիս սուրէթտէ թէվպէ էթմիշ օլսա, քէնտի մէսլէքլինի նէ տէրէճէ ճիտտի սուրէթտէ իպահա չալըչսա, վէ իրթիքեոպ էթմիշ օլտըզը խաթասը իչիւն էսպպալը միւպէրրիյէսի տէմէյէլիմ, նէ գատար չօզ էսպպալ վէ անվալը մուխաֆֆիֆէսի պուլուհասա, պիր գատըն քէնտի հէմչիրէսինին խաթայա տիւշմիւշ եանլըմըջ օլտը-

զընը աօլա ունութմաղ : Խրիսթիյան գըզլար իլէ գատընլար Բապլըմըզըն խաթաքեալար հագգընտաքի միտալը վաճիպիւլ իմթիտալընը ունուտըրար : Այնի մուամէլէյի փէք օ գատար մուհիմմ օլմայան գուսուր ու գապահաթլարըն վուգուընտա տախի կէօսթէրիլէր : Պու հագիք պիր մէսէլէ օլուպ, գատընլարըն իշպու սօն տէրէճէ մուամէլաթը զայրի միւսաստէքեարանէլէրի՝ պէլքի ճէնապը Հագգըն ֆէզալի ի նիսվանիյէնին սիյանէթ ու մուհաֆազասը զըմնընտա թէտարիք պուլուրմըջ օլտըզը վէսաթի ի ինթիյաթիյէտէն պիրի իսէ տէ, տօգրուսը պէնճէ, նիսվանիյէթին վէ Խրիսթիյանլըզըն շանընա եագըչմայան պիր շէյ տիր : Քէզալիք պուհալ պանա զայր ի թապի կէօրիւնիյօր : Աճէպա պիր գատըն քէնտի ճիսիինն նամուս ու հայսիյէթինին մուհաֆազասընա, վէ անըն հագգընտա պիր կէօնէ իֆթիրա վէ հագգըզըզը վուգու պուլմամասընա պիր երքէքտէն տահա զիյատէ զայրէթքէշ օլմալը տէյիլ մի տիր : Եկէր խաֆիֆմէշրէպ վէ աճիզէ պիր գատըն քէնտի միւստաֆասա վէ սիյանէթ էտէճէք պիր գատըն պուլապիլէճէք իսէ, անը տա քէնտիսի կիպի իզվա վէ թէճրիպէլէրէ միւպթէլա, վէ ալէլ խուսուս հէր կէօնէ իֆթիրալարա աիւչար օլմուշ օլան գատընլար արասընտա պուլսա կէրէք տիր :

Սիզ շէտիտ մուխապէլէր եախօտ ֆապ ու գէմմէր իլէ սաթը գըզ վէ գատընլարը ինճիտիպ

կիւճէնտիրմէք, խաթրլարընը գըրմագ շէօյլէ տուր-
սըն, քէմալը խիւլուսլէ անլէրին ըրզ ու նամուս-
լարընը վէ վագար ու հայսիյէթ ի զաթիյէլէրինի
հիմայէ վէ մուհաֆագայա չայըճմայլըսընը: Հալ
պու քի սիզին ֆէզալի վէ քէմալաթընըզը հէր
քէսէ իլան ու իշաէ էթմէք մագսէտիյլէ պու եա
չու գարը եա գըզըն գուսուր եա նոգսանլարընը
մէյտանա չըգարտըզընըզ զէման, շանը ինսանիյէթէ
եազըչըր օլան պու կիպի պիր մուսամէլէտէ պու-
լունմըջ օլմագսընըզ: Ալէլ ումուս պիր հագիգաթը
միւսէլլէմէ տիր քի, խաթայա տիւշմիւշ օլան օ զէ-
վալլըլարըն պու հալը՝ մէյլիյաթը քի ֆասիտէլէրին-
տէն զիյտտէ աճզ ու զասֆլարընտան նէշէթէ էյլէ-
միշ տիր. սիզին ճէմիյէթինիզտէն թարա ու
թէպիտ էթմէյի ՚իշ խաթընըզտան կէչիրմէտիյինիզ
օլ կիւզէլ պօյուն պալըլար պալլամըջ, եանի մօ-
տայիմսի սէթրի փանթօլ կիյէն շօլ միւսիւլէր տիր
քի, սիզին մուսիսագէ վէ թանիպլէրինիզէ, զէմմ ու
թագպի՛նլէրինիզէ էն զիյտտէ միւսթանագգ սըրլարը:
Մատամ քի միւսանէպէթտէն պահս էտիյօրըզ և
սիզէ տէյէճէք պիր գաշ սէօզիւմ տահա վար տըր:
Գըզլարըն ումուսի պիր ատէթի լիտանտա իֆրա-
թա վարմագ, եանի միւսպալալարը լուզէթլէր գուլ-
լանմագ տըր: Պէյէնտիքլէրի եազըչըզը պիր էս-
վագ « ֆէվր էլ ատէ էմսայսըզ » պիր շէյ օլուր և
Քէնտիլէրէ նախօջ կէօրիւնէն պիր քիմսէ ալըզլա-
րընտա « զայէթ մէնֆուր վէ դագա պիր ատէմէ »

թէհալվիւլ էտէր, իչինտէ պուլունըպ էյլէնմիշ
օլտըզլարը ճէմիյէթ « էմսայը կէօրիւնմէմիշ պիր
զիյաֆէթ » է տէօնէր: Նամուսքեար, թէրպիյէլի
վէ եազըչըզը պիր կէնճ « ազամէթլի, էմսայսըզ
պիր կէնճ » տիր: Հէր կիւն իշիթմէքտէ օլտըլը-
նըզտան սիզ պու կիպի միսալլէր չօզ պուլա պիլիւր
սինիզ, Լաքին հէր շէյի պէօյլէ միւսպալալայա,
իֆրաթա վարտըրըրսանըզ, աշիքեար տըր քի,
էֆքեարընըզըն պիր տէյէր վէ գըյմէթի գալմագ:
Տահմա սըֆաթը թաֆզիլիյէ վէ թէվֆիզիյէ գուլ-
լանան պիր գատըն եախօտ գըզ՝ ֆիքրինտէ թէնա-
սիւպ պուլունմատըզընը, գուվլէ ի հաքիմէսինին,
հիսսիյաթընըն էանա օլտըլընը իսպաթ ու իրաէ
էթմիշ օլուր: Պէօյլէճէ իֆրաթ վէ միւսպալալա իլէ
գուլլանըլան լիտան՝ գուվլէթ վէ թէսիլինի զաիպ
էտէր: Պիր թիւճճար մաղագասը էօնիւնտէ մէվ-
զի ի թէմաշայա գօնուլմըջ օլան պիր շէրիտ փար-
չասը իլէ ֆէնն ի մուսիզի էրպապընտան պիլինին
էքմէլ ասարընտան օլան պիր պէսթէյի թարիֆ ի-
չիւն աշիի քէլիմէլէրի, աշիի սըֆէթլէրի գուլլան-
մանըզ զարիպ սէյի՞լ մի տիր: Նիսա թաիֆէսի
արասընտա թարիֆաթ վէ իզահաթըն իշպու իֆրաթ
վէ միւսպալալասը օլ գատար ումուսիլէշմիշ տիր
վէ գատընլարըն թէնգիտաթ վէ թագտիրաթը
քի, գատընլարըն թէնգիտաթ վէ թագտիրաթը
ալէլ ումուս գըյմէթ վէ էնէմմիյէթտէն արի ատտ
օլուրուր: Պու պագտէ պիր գաշ ուսուլ վէ գաի-
տէլէր վար տըր քի, անլէրի նագարը իթիպարա

ալարագ մուճէպինճէ ամէլ էթմէք զայէթլէ ֆախտէլի տիր : Սնա լիսանընդը տանա միւստէպպիւրանէ վէ իտարէ իլէ գուլլանընդ : Մէտն ու սէնա խուսուսընտա ինթիյաթլը տավրանընդ , սըֆէթլէրի պիր ազ մուճաքէմէ վէ միւնասէպէթլէ գուլլանընդ : Ատի վէ էտնա մատտէլէր իչիւն էն ալա վէ երւքսէք լուղէթլէրի գուլլանմայընդ , քի կէրչէքտէն ֆէվզ էլատէ պէօյիւք վէ էյի պիր շէյ կէօրտիւլուհիւղտէ անը իզա՛ն վէ թարիֆ էտէճէք լուղէթլէր պուլա պլլէսինիզ . իֆատէ ի էֆքեար ճիհէթիլէ իզնարը իֆլաս էթմէյէսինիզ :

Չափզընլարա մախսուս գապա վէ չիրքին էլֆազ վէ թապիրաթ տախի թէրպիլէլի պիր զըզըն ազընա հիչ հազընմայան պիր շէյ տիր : Մուսաննա լիսան գուլլանմագըզըն , Արապի , Փարսի սէօյլէմէյէրէք , կիւղէլ պիր ուսլուպ վէ չիվէ ի իֆատէքէսպ ու թէհպիպի լազըմէտէն տիր : Հիւսն ու ճէմալ վէ էտէպ ու քէմալ սահիպէսի պիր զըզըն ազընտան թէրպիլէսիզ վէ գապա ատէմլէրէ մախսուս օլան պայազը սէօզլէր վէ հիւսն ի թապիրաթ մուղայիր լաթիֆէլէր իչիթմէք թէէսիւֆիմի մուճիպ օլուպ , անըն նազարմտա հաիզ օլաըզը գատը ու իթիպարընը ազալաըր : Էօյլէ պայազը լիսան հիչ չիւպիէ հօգ քի գատըն հախօտ զըզլարըն շէրէֆ ու հայսիլէթինէ մուղայիր տիր : Պէօյլէ իֆրաթ տէրէճէ պայազը վէ գապա լիսան իսթիմալընտան սազընմագլէ իւլֆէթ ու իւնսիլէթինիզին շէվզ ու

նէշաթընա խալէլ կէթիրիլ , հախօտ միւսանապէթ վէ մուշաշէթինիզին թատընը թուզընը գաշըրմըշ օլմագընրդ : Հիչ չիւպիէ հօգ տըր քի , ֆէնա լիսան գուլլանմագ կէնճիլէրէ հազընմագ իսէ տէ , զըզլարա հիչ հազընմագ : Զիրա պու հօլտա լիսան իսթիմալը՝ հիւսն ի թապիրաթ վէ զէվզ ի սէլիմէքիւլլիլէն մուղայիր տիր : Քէնտի լիսանընա տիգքիւլլիլէն մուղայիր տիր : Քէնտի լիսանընա տիգքաթ էթմէյէն պիր զըզ՝ ազլ ու ախլագըն վէ էտէպ ու թէրպիլէնին զախտէ ի էսասիլէսինէ մուղայիր հարէքէթ էթմիլ օլուր , վէ պիլախիլէ հէր քէսին ինտինտէ քէնտիլին նամ ու իթիպարընը զաիպ էտէր : Պու սէպէպտէն ազընըզտան չըզան սէօզլէրէ տիգքաթ էտինիզ , վէ պէօյլէ գապա վէ պայազը սէօզլէրի՝ քէնտիլէրին ախլագ ու թապիրաթլարընա վէ տէրէճէ ի ազլ ու իզանլարընա տանա մուվաֆըզ կէլէն գատընլարա , զըզլարա թէրքէտինիզ :

ԷՎ ԽԱՆՇՄԼԵՂԸ ՎԷ ԶԱԼՇԵԳԱՆԼԵԳ

Ֆազդիէրի գարը Քի՞մ պուլա-
պիւիւր. անըն գըյմէքի ճէվանիտէն
չօգ գիյասէ: Յիր: ՍՈՂՈՄՈՆ

ԷՎ խանըմըղը կէնճ պիր գըզըն սաստէ ֆագաթ
էն զըյմէթտար հիւնէր վէ մարիֆէթլէրինտէն պիրի
տիր: Պու կիւնքի կիւնտէ պիր չօգ մէշղուլիյէթ-
լէր վար տըր քի իտարէ ի պէյթիյէյէ մախսուս մա-
լիւմաթը լազըմէնին իսթիհասալընա մանի օլմագտա
կիպի կէօրիւնիւյօրլար իսէ տէ, մատամ քի իտարէ ի
պէյթիյէ՝ աիլէճէ սաստէթիինիզ իչիւն պիր շարթը
մութլագ տըր, միւճանատէ ի հայաթա տիւխուլը-
նըզըն թա իպթիտասընտան սաիր հէր պիր թանսիլ
վէ մէշղուլիյէթիինիզի անրն մատուընտա ատտ
էթմէնիզ լազըմ կէլիր: Չէմանէմիզ գըզլարընըն

թէնպէլիյինէ տաիր պիր չօգ իշթիքեալար իշիտի-
յօրըզ քի պէնճէ նանագգ տըրլար, զիրա շիմտիլէր-
տէ կէրչէքտէն թալիմ ու թէրպիյէ կէօրմիւշ վէ
օլոււնըշ գըզլար՝ պիր ազ օգույըպ եազմագ էօյ-
րէնտիքտէն սօնրա գուսուր վագթլարընը մութ-
պախտա կէչիրմէք աստէթիինտէ պուլոււնան օլ « էս-
քի էյի վագթլար » տա եաշամըշ գըզլարտան տանա
զիյատէ սայ ու ղայրէթ էսէրլէրի կէօսթէրիյօրլար:
Թալիմ ու թէրպիյէ նամըլէ եատ օլոււնա պիլէն
հիշ պիր շէյ՝ պիր խայը չալըշըպ չապալամատըգճա
թանսիլ օլոււնամազ, վէ էֆքեարըմճա, իտարէ ի
ուժուրը պէյթիյէնին շիմտիլէրտէ նազարը էհէմ-
միյէթտէն օ գատար տուր թուլուլմասընըն պաշ-
լըճա սէպէպի՝ գըզլարըն վագթլարընըն զաթէն սա-
իր տէրս վէ թանսիլէր իլէ իշղալ էտիլմիշ պու-
լոււնմասը տըր: Թէնպէլ պիր գըզ իլէ էվլէնմէք
պէտպախթլըզընա տիւշար օլմուշ ատէմէ անընըր
խէյմ տէ, ասլէն վէ թապէն թէնպէլ գըզլարըն
էվլէլէրէ նիսպէթէն տանա չօգ պուլոււնտըզլարընը
զանն էթմէմ:

Սիզ կիւնիւն պիրիտէ պիր աիլէ թէնքիլ էթ-
մէք վէ պիր էվ խանըմը օլմագ իւմիտ ու էմէլին-
տէ պինիզ: Կէրէք սիզին կէրէք զէվճինիզին հու-
զուր ու բանաթը, ըէֆանիյէթ վէ սաստէթի չօգճա
ուժուրը պէյթիյէնիզին հիւնսի թանգիմ ու իտա-
րէսի խուսուսընտաքի իզթիտար վէ մէհարէթիինիզէ
միւթէվագըք տըր: Չէվճինիզ ֆագիր պիր ատէմ

օլուր իսէ, ումուրը պէյթիյէնին պըսմը ազամընը սիզ քէնտի էլինիզլէ կէօրմէյէ մէճպուր օլուրսընըզ: Պու թագտիրտէ ֆէնն ի իտարէ ի պէյթիյէյէ, հանի էվ խանըմըղընա քեամիլէն վագըֆ պուլունարագ անը հիւսն ի սուրէթտէ մէվզի ի իճրայա գօմանըզ սիզին իչիւն շարթը մութլագ տըր, Մուգթէտիր վէ զէնկին պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէք պախթընա նախ օլսանըզ պիլէ, երինէ իտարէ ի ումուրը պէյթիյէյէ, էվլինիզին հէփ իշլէրինի սիզ քէնտինիզ կէօրմէյէ մէճպուր օլտուղընըզ զէմանտաքի գատար քեամիլէն վագըֆ վէ աշինա օլմանըզ իճապ էտէր: Խանէնիզին մէսարիֆաթը, սիզին էյի հախօտ ֆէնա պիր էվ խանըմը օլմանըզ նիսպէթինտէ միւսորիֆանէ հախօտ միւթէտիլանէ օլաճագ տըր: Էկէր էվ իտարէսինի պիլմէզսէնիզ, էկէր վէզաիֆ, իշթիզալաթ վէ լէվագիմի պէյթիյէ վէ հայաթիյէյէ վագըֆ տէյիլսէնիզ, հէր հալտէ պաշգալարընա միւհթամճ օլուրսընըզ: Խանէնիզին սահիպէսի, միւտիրէսի օլմագ շէօյլէ տուրսուն, ատէթա միւսաֆիրի օլուրսընըզ: Խըտմէթքեարլարընըզ, պէսլէմէլէրինիզ սիզէ օյուն օյնարլար, սագալընըզա կիւլէրլէր, սիզի ալտատըրլար, վէ սիզ պիննէֆս քէնտի խանէնիզին իչինտէ պէտպախթ օլուրսընըզ: Վագիֆէնիզլիք հախօտ ճէհալէթլէրտէն նաշի քէնտիլէրէ մուհավլլէլ օլան իշի էլի իճրա էտէմէտիքլէրի հալտէ, անլէրէ քէնտիլէրին գուսուրընը կէօթէրիպ տէ նէ վէ նասըլ էտէճէքլէրինի էօյրէտէմէզսինիզ:

Պէլքի անլէրի էօյլէ գուսուր վէ գապահաթլարտան տօլայը թէքտիր վէ թագիր էտէրսինիզ քի մէզքիւր գուսուրլարը աիւզէլթմէնին եօլունը ինթիմալ քի սիզ քէնտինիզ տէ պիլմէզսինիզ. պէլքի չօգ տէֆա նահագգ իշթիքեա վէ իթիրազլարտա պուլունմագլէ խըտմէթքեարլարընըզ իւզէրինտէքի նուֆուզ ու թէսիրինիզի զայպ էտէրսինիզ, վէ սիզին համագաթ վէ պէճէրիքսիզլիքլէրինիզտէն նաշի խանէնին ինթիզամ ու անէնկի պօզուլըր: Նիչէ էյի խըտմէթքեար վէ պէսլէմէլէր տօղրուտան տօղրույա խանըմլարընըն ճէհալէթ հախօտ թէճրիպէսիզլիինտէն նէլէթ էտէն գուսուր վէ գապահաթլարտան տօլայը թագիր էտիլէրէք ինճինիպ կիւճէնմիշլէր տիր:

Էկէր «պէճէրիքսիզ» պիր գատըն մագամընտա սէֆիլ վէ պէս պախթ էօմր կէչիրմէք իսթէմէզ իսէնիզ, էկէր զէվճինիզէ չէքիլմէզ պիր պարը կիրան օլմազա նիյէթինիզ եօզ իսէ, էյի պիր էվ խանըմը օլմազա զայրէթ էթմէլիսինիզ: Չէնկին հախօտ ֆագիր օլմանըզ պիր ֆարգ էթմէզ: Ֆագիր պիր զէվճին զէվճէսի զէվճինին չալըզպ չապալայըպ էվլինէ կէթիրէ պիլտիյի մալզէմէ ի պէյթիյէյի հիւսն ի իտարէ վէ իսթիմալ իլէ խանէ ի ֆագիրանէսինին ինթիզամընա նասըլ պին նէֆս խըտմէթ վէ զայրէթ վագիֆէսիյլէ միւքէլլէֆ իսէ, սէրվէթ վէ խըտմէթքեար սահիպի օլան պիր զէվճին գարըսը տախի քէնտիսինի հէմ աիլէսի պինասընըն էն պէօյիւք տիր:

րէյի հէմ տէ իշլէրինին միւֆթէխիրէ խատիմէսի պիւիպ պիզզաթ կէօրէճէյի իշլէրի պուլունմաղլէ պէրապէր տախիլի ումուրը խտարէնին ումումի ճիհէթլէրինէ տախի նազարէթ, վէ խըամէթլէրի թագսիմ իլէ տաիրէսինին ինթիզամընա վէ խանէսինին հիւմն ի հալընըն տէվամընա էօյլէճէ տիգգաթ ու իթինա էթմէք վազիֆէսիյլէ միւքէլլէֆ տիր, Ձէվճէ ֆէնն ի խտարէտէն պի խապէր իսէ, զէվճին սայ ու իգտամլարը պիհուտէ տիր, չիւնքի պիր սու խազինէսի սագաթ վէ չաթլագ օլուր իսէ, կէլէն սու նէ գատար չօգ օլուր իսէ օլսուն, պիրիքէմէյէճէյի կիպի, զէվալլը պիր զէվճ տախի աիլէսինին րէֆահ ը հալ վէ սատաէթ ի իսթիգպալընա նէ տերէճէ չապալար իսէ չապալասըն, զէվճէսի միւտիրէ օլմայըպ տա պիլ աքս միւսարիֆէ օլուր իսէ, էտիլէն սայ ու զայրէթ պիհուտէ տիր, Տախիլ պուլունտըղը աիլէտէ քէնտինի միւսաֆիր վէ զէվճինէ քէնտինին հուզուր ու րահաթ ը շախսիյէսինէ պիր խըտմէթ քեար նազարըլլէ պագըպ կիւզէլ եէմէյէ, էյլէնմէյէ վէ պիր իշէ եափըմամաղլէ պէրապէր ումուրը պէյթիյէսինի խըտմէթ քեարլարըն քէյֆինէ թէրք էտէն վէ օթուրտըղը եէրտէն եափմա ամիրլիյէ եէլթէնէն գատընլար՝ հիշ պիր վագթ զէվճլէրինին րիայէթ վէ մուհապպէթինէ վէ էվլատարընըն հիւրմէթինէ իսթիհգագ քէսպ էտէմէզլէր, Եէմէք փիշիրմէյէ, վէ չամաշըր եըգամագա, տիքիշ տիքմէյէ, էսվապ պիշմէյէ, մէլպու-

սաթ վէ մէֆրուշաթը թէմիզլէյիպ անլէրի քիպար վէ եագըշըզը պիր հէյէթէ գօմաղա, կէօմէք, եագա վէ գօլչապարը գօլալայըպ իւթիւլէմէյէ, օտալարը սիւփիւրիւպ թանդիմ էթմէյէ, խանէնին լէվագիմաթընը սաթուն ալըպ, անլէրի խտարէ իլէ գուլլանմաղա, հասըլը հայաթը պէյթիյէնին թէֆէրրուաթընը թէշքիլ էտէն իշթիզալաթ վէ լէվագիմաթը եէվմիյէնին հէփիսինէ տաիր մալիւմաթը միւքէմմէլէնիզ պուլունուպ, անլէրէ ալըմըլ օլմալըսընըզ :

Պիր չօգ գըզլարըն անվալը հայաթլարը էօյլէ տիր քի, ումուրը պէյթիյէյէ աիտ մալիւմաթը քէսպ էթմէմէլէրինտէն սօլայը մագուր սըրլար զիրա պու շէյլէրի սիզէ էօյրէտէպիլէճէք պիր վալիտէնիզ եօգ իսէ, անլէրի էօյրէնմէտիյինիզտէն սօլայը պիր տերէճէյէ գատար մագուր թութուլա պիլիրսինիզ : Աճըրըմ օլ գըզլարա քի վալիտէլէրի էվ խտարէսինտէն պի խապէր օլուպ էլինտէն պիր իշ կէլմէզ : Պիր շէյ էօյրէնմէք իշիւն աշճընըն եախօտ պէսյէմէնին էլի ալթընտա գալմագ հիշ պիր վէճնլէ գըզլար իշիւն խօշ պիր հալ տէյիլ տիր, Հաթթա պէօյլէ զայր ի միւսաիտ հալլէրտէ պիլէ պուլունսանըզ, էկէր ֆէնա պիր էվ գատընը օլմագ իսթէմէզ իսէնիզ, լէվագիմաթը հայաթիյէ վէ իշթիզալաթը պէյթիյէյէ տաիր հէր նէ եօլ իլէ օլուրսա օլսուն, մալիւմաթ քէսպ էթմէյի շարթը մութլագ ատտ էթմէլիսինիզ : Ազ չօգ միւթէալ-

լիմէ զըզլար սըֆէթիյէ Ֆիքրինիզին հէր շէյի էօյ-
րէնիւնյէ զաթէն միւնասէպէթ վէ իսթիտատը վար
աըր , վէ սիզին ազլը սէլիմինիզ վէ տիրայէթ ու
ֆէթանէթինիզ սայէսինատ ֆէհնն ի իտարէ ի պէյ-
թիյէնին էսրար վէ զավամիզինէ վազըֆ օլուրսա-
նըզ , թալիմ ու միւմարէսէ սայէսինատէ չօղա վար-
մազտան անլէր սիզէ փէք զօլայ շէյիէր կիպի կէ-
լիւրէր : Սիզին հուզուր ու բահաթընըզ , բէֆահի-
յէթ վէ սասատէթինիզ , նամ ու շէօհրէթինիզ , զէվ-
ճինիզին հագընըզտաքի թէվէճճիւն վէ մուհապ-
պէթի՝ օլ տերէճէ իտարէ ի պէյթիյէտէքի մարիֆէթ
վէ մէհարէթինիզէ պաղը տըր , վէ պա թէճրիպէ
իշպու հագիգաթա օ՞գատար գանմըշըմ քի , իշթի-
զալաթը պէյթիյէնին հէփ շիւպաթ վէ թէֆէրու-
աթընը իւք ֆուրսաթլէ էօյրէնիպ ալըճմանըզըն
զայէթլէ գարուրի օլտըզընը սիզէ քէմալը գուվ-
վէթլէ հիսս էթմէքիք իսթէրիմ : Կէնճ պիր զըզ
իչիւն «Կիւզէլ պիր էվ խանըմը օլմազա միւսթաիտ
պիր զըզ տըր , » տէմէքտէն տահա պէօյիւք մէտ-
հիյէ օլամազ : Մէսէլա , իշիտիլէճէք օլուրսա քի
աճըլըզըն վէ իտարէ ի պէյթիյէնին սաստէ ազլը
սէլիմ իւզէրինէ միւլէսսէս գանուշլարընը էյիճէ ան-
լարսընըզ , կէնճ իիթիյար , պէօյիւք քիւշիւք հէր
ատէմին նազարընտա պէօյիւք իզգէթ ու իթիպար ,
վէ ճէմի ի տօսթ վէ աշինալարընըզըն ինտինտէ
հիւսն ի նամ ու շէօհրէթ գազանըրսընըզ :

Պու միւնասէպէթլէ իշթիպալաթը պէտէնիյէ

վէ մուշթազամ վէզաիֆ ի պէյթիյէնին ֆէվաիտ վէ
մուհասուշնաթընա տաիր տախի պիր գաշ սէօզ
սէօյլէմէք Ֆաիտէտէն խալի օլմազ սանրըզ : Թէ-
ալլիւմ վէ միւթալաա Եօրղուշըզընտան բահաթ-
լանմազ իչիւն խանէտէ խուսուսի իշիէր կէօրմէք-
տէն տահա էյի պիր վասըթա Եօզ տըր : Սէնին
իչիւն էն զիյատէ մուճիպի մէմուշնիյէթ վէ մահ-
զուզիյէթ պիր խուսուս վար իսէ , օ տա քէնաի
խանէն իչիւն կէրչէքտէն պիր իշ թութաղընը ,
վէ սայ ու զայրէթիյէնին սէմէրէսիյէ խանէնին տահա
թէրթիպլի , տահա մուշթազամ օլտըզընը , վէ աիլէ
խալզընըն բահաթ վէ սասատէթիյէնին իզտիյատ պու-
աղընը հիսս էթմէքիք աիր : Մէսաի ի Եէվմիյէնին
իշպու իթիհատընտա -- վէզաիֆ ի պէյթիյէ իշթի-
զալաթընըն պու վէճիլէ մուշթազամէն իճրասընտա --
էօյլէ պիր շէյ վար աըր քի , հըրս ու հէվէսլէրի
թանգիմ վէ թատիլ էտէր , ֆիքրէ շէվզ ու նէշաթ ,
հուզուր ու բահաթ վէրիւր , վիւճուտը սընհէթ ու
աֆիյէթ իւզրէ պուլուշարըր , վէ խանէնին խա-
րիճինտէ զէվզ ու էյլէնճէլէր արամազա , Եախօտ
ատէմ ֆասլ ու զէմմ էտէն գատընլարըն կանընա
վարմազա պիր լիւզոււմ պրագմազ :

Մալը Գարուշնա մալիք օլտամ , իշիէրիմի էօյլէ
թէրթիպ ու թանգիմ էտէր էտիմ քի , զըզլարըմըն
խանէտէ հէր կիւն իճրա էտէճէք խուսուսի պիր
խըտմէթ վէ վազիֆէլէրի օլտուն : Մէսէլա , էմր
էտէր իտիմ քի , քէնաի Եաթազլարընը քէնաիլէր

սէրսինչէր, օտաւարընըն թէֆրիչ ու թանդիմինէ քէնտիւլէր պագսընլար, պիրի պիրլէրինի կիյաիր-սինչէր, խանէնին պիր գըսմընը սիւփիւրսինչէր, վէ նէփիսինատէն զիյատէ քէնտի ումուրը զաթիլյէ-լէրինին իճրասը իչիւն պաշգալարընա միւնթաճ օլ-մասընլար, թա քի հէր հալ ու քեարտա սէրպէսթ օլմաղա ալըչսընլար: Խասթալըգտան մատա հէր հանկի սէպէպէ մէպնի սաիրլէրէ միւնթաճ օլան պիր գարը՝ զէնկին օլսուն ֆագիր օլսուն, խանէտէ թաշընըմաղ պիր պարը կիրան օլուր: Հագիգի պիր էվ գատընը իչիւն պէճէրիքսիզլիք կիպի եա-գըչմաղ պիր շէյ եօգ ալը: Բօչիլալէրին քեաֆֆէ ի սէրվէթինէ տէ մալիք օլսա իտիմ, գըզարըմ պէօ-յիւտիւքճէ էվվէլա խանէմին պիր գըսմընտա, պա-տէնու տիկէր պիր գըսմընտա ամէլի թէճրիպէլէր իլէ էվ գատընընըն խըտէմաթ վէ վէգաիֆինին հէր պիր շիւպէսինէ ալըչընճայա գատար անլէրէ պիրէր խուսուսի իչ թախսիս էտէր իտիմ: Պէօյլէ մոււա-մէլէտէն մագսէտիմ եալընըղ էվիմին իչլէրինի գըզ-լարըմա կէօլալըմէք տէյիլ, անճագ սըննէթ ի պէ-տէնիյէ վէ ֆիքրիյէյէ մէտար օլան վէ սայ ու զայ-րէթլէրինին մանիյէթի նէ օլտըղընը անլէրէ ամէլի սուրէթտէ էօյրէտէճէք վէ տէրուչլէրինաէ ամէլէ հագգընտա ճիտտի հիսսիյաթը թէվէճճիւնքեարանէ ույանտըրաճագ օլան ճիսմանի մէսաի վէ իշթիղա-լաթա անլէրի ալըչտըրմագ ալը:

Պիր շէյէ եարայապիլէճէք հէր պիր ֆիքր՝ իչ-

սիղ գալալընտա, լահաթսըղ օլուր: Թապէն թէն-պէլ, հէր նէլ ֆիրլ ու ամէլտէն խալի, վէ կէվ-չէք պիր գըզտա հիչ շիւպնէ եօգ քի պիր էքսիք-լիք, պիր գուսուր վար ալը: Կէրէք վիւճոււա, կէ-րէք ֆիքր պիրլիքտէ հարէքէթտէ օլմալը ալըլար: Էկէր ֆասալիյէթէ օլան իչպու մէյլ ի թապիլ քէն-տի հալինէ թէրք օլոււուպ իսթիֆատէյի մուճիպ թարիպլէրէ սէվգ ու իրչատ օլոււմայաճագ օլուր իսէ, « չըմարըգ » պիր չօճուգ մէյտանա կէլիր: Սինն ի պիւլուղա գատէմ պասան պիր գըզ, իչսիղ պրագըլարագ, պիթ թապի լահաթսըղ պիր թա-պիլաթա, ախլագա մալիք օլուր: Ֆիքր՝ սաիգ մա-գամընտա իչ, հարէքէթ, մէշղուլիյէթ իսթէտիյին-տէն, ալէտ տէվամ թէհարիւք վէ թէլաթիւմ է-տէր: Ֆիքրի պու հալտէ պուլոււնան պիր գըզա էվտէ գալմաղը, եախօտ լէֆիգէլէրինին եանընա կիթմէյի թէնպիհ էթմէնին պիր ֆաիտէսի եօգ ալը: Անա պիր իչ վէրմէք, անը պիր իչէ պաշալաթմագ լագըմ ալը: Ֆասալիյէթ իսթէյէն իչպու գուվլէ ի հայաթիյէ էօյլէ պիր սուրէթտէ սէվգ ու իրչատ օլոււմալը ալը քի, գըզտա զայրէթիլէրլիք ախ-լագ ու առաթը թէնչէքքիւլ էտէրէք, լիւզոււմըղ եախօտ մուզիրըր զէվգ ու էյլէնճէլէրէ վէ վագթ գայաթընա պիր հաճէթ գալմասըն: Եօգսա ֆիքր սաղըլըր, իրատէթ կէվչէք վէ միւթէրէտաիտ, վէ խանէտէ գաիանըպ գալմագ վէ մաիչէթ ի միւ-թատէ օսանըլը վէ սըգընտըլը օլուր: Իչսիղ գըզար՝

քենտիլերի կիպի իշտիզ գալմըզ գըզլար իլէ վազթ կէչիրմէզլէրսէ , ապա մէսուտ օլամազլար , վէ էկէր աշեանէ ի խանէլէրի քենտիլէրէ մունթազամ Փաաւլիյէթէ վէ նաֆիլիյէթ ի շախսիյէյէ մախսուտ պիր մէյաման վէրմէզսէ , հիչ շիւպհէ եօզ քի պու հալտէն կիւնիւն պիրինստէ պիր Ֆէնալըզ գուհուր էտէր :

Հէր կիւն լէվազիմ ի պէյթիյէ իշթիզալաթընըն մուայեէն պիր գըսմընը իճրա էթմէք ատէթինին տիկէր պէլլի պիր մէնֆաաթը տանա վար տըր : Գըզլարըն Ֆիքըր ու խայալը շայանը տիգգաթ պիր մէշղուլիյէթտէն մանրուտ պրրազըլարըը հալտէ , վախիմ պիր Փաալիյէթէ միւպթէլա վէ հա աթ հազգընտա եանլը Ֆիքըր ու իթիգատլարա զանիպ օլուր : Կիթ կիտէ սայ ու ամէլէ պիլէ ինսանա եազըշմայան պիր շէյ նազարըլա պագմազա պաշլար . պիր կէժնէ իշ թութմայարագ րահաթ էթմէքլիյէ մէրղուպ վէ միւսթանսէն պիր շէյ նազարըլէ պագար , թաքի հայաթըն հազիգի վէ զարուրի զամ ուքէտէրլէրի իւսթէ կէլինճէ գըզլար անլէրէ մուգավէմէթէ հազըրլանմըջ օլմազլար , վէ լազըմ կէլէն իշպու թէտարիք վէ հազըրլըզըն ինմալ էտիլմիշ օլմասընտան հիսապսըզ իշթիքեալար վէ ույղուհըզըզլար գուհուր էտէրլէր քի անլէր կէրէք քենտիլէրինի կէրէքսէ ալլէ խալզընըն սաիր ազասընը ալէտտէվամ տիւշարը իզթիրապ էտէրլէր :

Իշպու միւթալաա պիթթապի խաթըրմըզա սաիր էֆքեար ու միւլահազաթ տախի կէթիրիյօր Պէլքի

րահաթ ու հուզուր , զէվզ ու էլլէնճէնին հայաթընըզըն էն ալի նիշանկեհաճը խալքլէրինի զանն էտէրսինիզ : Էօյլէ զանն էթմէք զայէթ պէօյիւք պիր խաթա տըր : Հայաթընըզտան մագսէտ վիւճուտ վէ բուհարընըզա միւսթախտ օլտըզլարը պիլ ճիւմլէ մէհասին վէ քէմալաթը վէրմէքտէն իպաքէթ տիր : Պէլլի պուհընլէ պէրապէր լէֆահիյէթ վէ սաատէթէ , զէվզ ու էլլէնճէյէ տախի նախ օլուրսընըզ : Լաքին այնի տէրէճէ միւսթէմիլ տիր քի , էօմրիւնիւզի ճէպը վէ քէսըր ի նէֆալէ , միհնէթ ու մուզայագա վէ սապըր ու թէհամմիւլ իլէ կէչիրմէյէ մէճպուր օլասընըզ : Էկէր պիր ատէմին էլինտէ կիւզէլ պիր օլուհնագ հախօտ խանէսինտէ գուրու գուրույա պիր զիյնէթ օլմագտան տանա ալի պիր շէյ օլմագ իսթէրսէնիզ , իշլէմէյէ , չալըշմազա րազի օլմանըզ մուգթազի տիր : Ճէմիյէթի պէշէրիյէ իշլինտէ մուհաֆազա էտէճէք պիր մէվիլինիզ վար տըր : Խալի վազթլարընըզտա Փագիրլէրի վէ խասթալարը զիյարէթ էթմէք սիզին վազիֆէ ի միւքէլլէֆէնիզ իզթիգասընտան տըր : Ինթիմալ քի չօճուզլարընըզ օլաճագ տըր . անլէրի պէսլէյիպ պէօյիւթմէքլիյինիզ , թալիմ ու թէրպիյէ էթմէքլիյինիզ լազըմէտէն տիր : Պիւթիւն միւտտէթ ի էօմրիւնիւզտէ օմուզլարընըզտա թաշըյաճագ պարը ալամ ու էքտարընըզ վէ մուհաֆազա էտէճէք ըրզ ու նամուսընըզ վար տըր , վէ իւմիտ էտէրիմ քի գալպինի թէֆրիէ էտէճէք պիր գօճայա տախի մալիք

օլուրսընըզ : Իմտի պօշ տուրածագ վագթընըզ եօգ տըր . պօշ տուրարագ բահաթ էթմէք սիզին իչիւն տէյիլ տիր : Խօտպինանէ ախլագ ու էլէնճէլէր սիզին իչիւն տէյիլ տիր : Էֆրատը միլէթ , ալէնէնգ խալզը սիզտէն միւսթէֆիտ օլմալը տըր , վէ էկէր տէրունինիզտէ համիյէթ վէ ուլուվը ճէնապըն աթէշ ի մուգատտէսինին պիր գըղըճըմը պիլէ վար իսէ , գալպէրինիզ քէմալը միւսարաաթլէ իշպու սէօլլէրիմի թաստիգ էտէճէքլէր տիր :

Էօյլէ պիր վագթ կէլէճէք քի , օ զէման սիզին հէփ սայ ու զայրէթլէրինիզին , էնտիշէ վէ մէրագլարընըզն , հիւզն ու էլէմէրինիզին սաիրլէրէ կէօսթէրախինիզ շէֆգաթ վէ մէրհամէթ էսէրլէրինին սիզի գուվլէթլի վէ մէթանէթլի պիր գատընաթանգիլ էթմիշ իտիյինի կէօրէճէքսինիզ : Օ հալինիզտէ պօշ պօշունա օթուրարագ բահաթ վագթ կէչիրմէյէ նազարը հագարէթլէ պագըպ էօյլէսի պիր բահաթը քէնախինիզէ հէտէֆ ի մագսէտ իթթիխագ էթմէզսինիզ , վէ պու հօլտա մուամէլէ էտէնլէրի աճըրսընըզ : Տիւնեատա էն պէօլիւք իչինիզին պօշ պօշունա վէ բահաթճա էօմր կէչիրմէքտէն իպարէթ իտիյի ֆիքրինի սիզտէն պիր ան էվլէլ տէֆ էտինիզ : Պէօյլէ թէնպէլճէսինէ էօմր կէչիրմէքտէ իւլուվլի վէ իւլվիյէթ պախշ հիշ պիր շէյ եօգ տըր : Սիզ անճագ աղլճա վէ պէտէնճէ գուվլէթ վէ գապիլիյէթինիզի ալէտտէվամ հիւն ի իսթիմալ էթմէք սայէսինտէ հագիզի բէֆահիյէթ վէ սաատէթէ

նաիլ օլապիլիրսինիզ : Օլ գուվլէթ վէ գապիլիյէթլէր ինսանա հիւն ի իսթիմալ օլունմագ իւզրէ ինսան օլունմըշ իտիքլէրինտէն , քէնտիլէրին գապիլիյէթ վէ իսթիտաալարընը հիւն ի իսթիմալ էթմէյէն գըզ եախօտ գատընլար՝ հէր հալտէ պէտպախթ օլուրլար : Զէվգ ու սէֆա՝ սայ ու զայրէթին պախի սէյիլ սէմէրէսի , շանը ինսանիյէթէ հագըշըր սուրէթտէ կէչիրլիշ պիր էօմրիւն նէթիճէ ի թապիլիյէսի տիր :

Իշպու ֆիքրի էյիճէ անլայըպ անը քէնտինիզէ տիւսթուրը ամէլ իթթիխագ էյլէտիլինիզ հալտէ , հայաթըն իշթիղալաթ վէ վէզաիֆ ի եէվմիյէսինէ գարշը իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէն նէշէթ էտէն զէվգ ու էյլէնճէլէրին վէ լէզաիզ ի հայաթիյէնին քէնտիլէրէ միւնասիպ մէվգիլէրի պուլունտըղընը կէօրիւրսինիզ : Իշթիղալաթը եէվմիյէնիզին իճրատընտան սօնրա թէֆէրրուճ վէ էյլէնճէ սիզճէ ֆէրահպախշ պիր շէյ օլուր , գուվլէթլէրինիզի թէճտիտ վէ թէզիտա էտէր ճէմիյէթճէ զէվգ ու էյլէնճէլէր՝ սիզճէ սահա ալի վէ մուհիմ պիր մանայը հաիզ պուլունաճագլար , վէ տէրուլէրի սիզինքի կիպի շէվգ ու շէթարէթլէ տօլու քիմսէլէր իլէ սիզին արանըգտա միւնասէպաթը թէվլէճճիւհքեարանէյէ միւնգալիպ օլաճագլար , վէ սիզի իրշատ էտէճէքլէր տիր : Էօմրիւն զէվգ ու էլէնճէլէրի թարիզ ի հայաթընըզ իւզրիւնտէ եէր եէր պուլունան գուլուլարա պէնզէյէճէքլէր քի , անլէրին եանլարընտա

պարը հայաթընըզը էնտիրերէք արնընրզըն թէրինի սիլէճէքսինիզ , վէ ֆիքրէն վէ պէտէնէն թազէ հայաթ քէսպ էթմիշ օյարագ եօլունուզտա իլէրլէմէքլիյինիզ վէ մէշազիլ ի հայաթիլէնիզէ տէվամ էտէպիլմէքլիյինիզ իչիւն անլէրին հայաթպատիշ սույընտան նուշ էտէճէքսինիզ : Օլ սաքին վէ լսահաթ սասաթլարընրզտա տէրուհինիզտէ պիր նէվ հուզուր ու սասատէթ հիսս էտէճէքսինիզ քի , զէվզ ու սէֆայը քէնտիլէրէ հէտէֆ ի մագսէտ իթթիխազ էթմիշ օլան վէ եալընրզ զէվզ ու սէֆա խաթիր իչիւն եաշամագ , սէֆա սիրմէք իթթէյէն քիմսէլէր՝ իշպու հիսս ի սասատէթէ քիւլլիյէն պի կեանէ տիրլէր :

Եալընրզ քէնտի հուզուր ու լահաթընը , զէվզ ու սէֆասընը տիւշիւնէն խօսպին պիր գարը եախօտ գըզ՝ տիւնեատա էն մէքրուհ , էն մէնֆուր պիր մախուզգ տըր : Էկէր սէվիլմէյէ էն ճիւզի արզուհըզ վար իսէ , Էկէր կէրէք միւքէլլէֆ գոնագլարտա կէրէքսէ հագիր գուրիպէլէրաէ պուլունտըզընրզտա հուզուրընրզտան հէր քէսին միւթէսավիյէն խօշլանմասընը իսթէրսէնիզ , Էկէր հէր քէսին սիզէ իմրէնիպ պէյէնմէսինի , հիրմէթ վէ լիայէթ էթմէսինի իսթէրսէնիզ , Էկէր եաշատըզընրզ միւտտէթճէ ինսանլարըն հէր կէտնէ նիւվազիշ ու իլթիֆաթլարընա նախ օլմաղը , վէ վէֆաթընրզտան սօնրա քեաֆֆէ ի ահիպպա վէ ազրիպանըզըն , էմսալ ու ազլանընըզըն սիզին մէզարընըզ իւզէրինտէ աղլայըպ

կէօզ եաշը տէօքմէլէրինի իսթէրսէնիզ , շաւուհ պիր գըզ օլունըզ . Եալընրզ քէնտի նէֆսինիզ իչիւն տէյիլ , անճագ սաիրլէրի իչիւն տախի եաշայընըզ . ճանֆէտաքեարանէ վէ ճանսիփէրանէ իշ կէօրմէյէ ալըշընըզ . վէ սիզին իչիւն գուվլէթլի , մէվզուն վէ միւթէնասիպ վէ կիւզէլ պիր ախլազ ու էվսաֆթէշքիլ էյէյինիզ : Եէրինիզտէ օլսամ , հիւսն ու ճէմալ վէ ֆազլ ու քէմալ սահիպէսի օլան Յլօրէնա Նայթինկէլին(*) խասթախանէնին գարեօլալարը ալրասընտան կէչիպ տէօնտիւլիւ վագթ պրագտըրը վէ մէճրուհ Ինիլիլիզ սաքէրլէրինին էօփտիւքլէրի օլլէմս օլունմազ օլան կէօլկէ օլմաղը՝ նազ ու նիմէթ վէ սէրվէթ ու իսթիրահաթ իչինտէ պէօյիւմիւշ օլուպ տա քէնտի հուզուր ու լահաթընտան , կիլինիպ պէզէնմէսինտէն , կէզիպ թօզմասընտան պաշգա պիր շէյ տիւշիւնմէյէն օլ նարին խանըմ գըզ կիպի օլմաղա թէրճիհ էտէրիմ :

Էկէր Յլօրէնա Նայթինկէլին շէվզ ու շէթաթէթլէ տօլու օլան բուհը կիպի պիր բուհա մալիք

[*] Միս Յլօրէնա Նայթինկէլ , պիր ինկիլիզ գըզը օլուպ . Գըրըմ մուհարէպէսի զէմանընտա ինկիլիզ օրտուսընտա զուհուր էտէն խասթալըզ սէպէպիլլէ եիւզլէրճէ սաքէրլէր թէլէֆ օլմագտա իքէն , Գըրըմս կիտէրէք խասթա վէ մէճրուհ սաքէրլէրի ճանսիփէրանէ թէտալի էթտի , վէ անլէրինարասընտա էյի նամ գազանտը , վէ թիմարճը ֆէտաքեար գատընլարա հիւսնի իպրէթ պրագալը : Մուտիլէրէն պիր շօգ ֆէտաքեար գատընլար միւմաիլէյճանըն սասընտա իգթիֆա էթտիլէր :

ատելի իսկնիզ, ումուժն նազար ք տիգգաթընը սիզին
 իւզէրինիզէ ճէլպ էտէճէք պիր Փաալիյէթ մէյտանը
 ինթիխապ էթմէյէ չարըմայընրզ : Ալլահն սիզի
 գօմըջ օլարըը եէրտէ գալընըզ : Էն մէրտանէ վէ
 ալիճէնապանէ ամէլ ու հարէքէթլէրտէն պազըսը
 մաիչէթ ի հագիրանէ իչինտէ իճրա օլուժնըջ տըր :
 «Ճագիրլէր տաիմա սիզինլէ պէրապէր պուլուժնուր.»
 սէֆիլլէր վէ պիչարէլէր տաիմա էթրաֆլարընըգտա
 տըրլար : Փէտէրինիզին եիւքիւնիւ տաիմա թախֆիֆ
 էտէ պլիւրսինիզ : Պիրատէրլէրինիզի սու ի մուա-
 շէրէթտէն մէն էտէ պլիւրսինիզ : Չաիֆ վէ իս-
 թիյար վալիտէնիզի պիր չօգ զաիլէ վէ էնտիչէլէր-
 տէն սիյանէթ էտէ պլիւրսինիզ : Չէվալը վէ ճահիլ
 չօճուգլարը եանընըզա թօիւլայարագ, անլէրէ քէն-
 տիլէրին կէօրիւպ պիւտիքլէրինտէն տահա ալա պիր
 էօմր հագգընտա պիր ազ մալիւմաթ վէրէ պլիւրսի-
 նիզ : Պիր չօգ մահլուժն վէ միւքէտտէր գալպլէրի
 թէսլիյէ էտէ պլիւրսինիզ : Իսթիյար վէ ճահիլ
 քիմսէլէրէ խօջ վէ ճալիպ ի տիգգաթ հիքեայէ վէ
 Փըզրալար օգույա պլիւրսինիզ : Պիր չօգ շէյլէր
 իճրա էտէ պլիւրսինիզ քի բուշարընըզա պիրէր նի-
 մէթ ու պէրէքէթ մուճիպի օլա պլիւրլէր : Ճլօրէնս
 Նայթիւկէլ քէնտինին թապ ու միզաճընա, հալ ու
 մէվլիինէ մուվաֆըզ պուլտըը իչի իճրա էյլէտի .
 սիզ տէ էլինիզտէն կէլէնի իճրա էտինիզ, վէ
 «կիզլիտէ կէօրէն Փէտէրինիզ սիզէ ալէնէն միւ-
 քեաֆաթ էտէճէք տիր : »

Ալնլարընըզ իւզէրինէ հիչ պիր վէճնլէ դաիլէ
 վէ էնտիչէ կէօլկէտի պրագմագ իսթէմէմ : Վէ լա-
 քին էօմրիւնիւզէ տօղրու վէ սալիմ ֆիքըրլէր իլէ
 պաշլայա պլիլէսինիզ տէյիւ սիզին վահի խայալ վէ
 խիւլեալարընըզը սիզտէն տէֆ ու իղալէ էթմէք
 արգուսընտա իմ : Հայաթ տէնիլէն շէյ հագրիլ վէ
 ճիտտի պիր շէյ տիր : Մաիչէթին պիր չօգ թէֆէր-
 րիւաթ վէ մուգթաղիյաթը, պիր չօգ միւշքիւլաթ
 վէ մուխաթարաթը պուլուժնարըը կիպի, հէր պաշըն
 չարփըլաճաղը պիրէր զաիլէ վէ էնտիչէլէր թաշը
 վար տըր : Մագսէտիմ սիզտէ սիզի հատիսաթը
 հայաթիյէ իլէ թէրպիլիլի պիր գատընա եագը-
 շըր պիր մէթանէթ իլէ օղրաշմաղա մուգթէ-
 տիր գըլաճագ պիր արգու վէ իրատէթ հուսուլէ
 կէթիւմէք տիր : Հայաթըն էն ալի մանալարընը
 անլայարագ էն ալի սուրէթտէ էօմր կէչիւմէնիզի
 արգու էտէրիմ : Հայաթ տէնիլէն վիւճուտ ր մա-
 նէվի իւզէրինտէ պուլուժնարընը խայալ վէ թէսավ-
 վուր էթտիյինիզ բէնկեարէնիկ թէզիինաթ՝ սիզ հա-
 յաթըն քիւնն ու հագրիւաթընա պա թէճրիպէ վագըֆ
 օլուր օլմագ, անըն իւզէրինտէն քէնտիլիլինտէն
 տիւշէրէք մահվ ու գաիլ օլաճագ տըր : Օ զէման
 հայաթ հագգընտա պէօյլէ մուայեէն վէ տօղրու
 ֆիքըրլէր էտինմէմիլ իսէնիզ, անլէրի եավաշ եա-
 վաշ վէ քէմալը զահմէթ վէ մէշագգաթլէ թահաիլ
 էթմէյէ մէճպուր օլուրսընըզ, վէ եախօտ սէֆիլ,
 խօտպին, քէնտի հալինտէն միւթէչէքքի, սաիր-

լերէ ֆախտէսիդ , վէ պաշգալարա միււթաճ պիր
 մախուուգ օլուրսընըզ : Մէսքէնէթ վէ սէֆալէթ
 իչինտէ գալըր , վէ մէրհամէթի ճալիպ պիր մէվզըէ
 տիւշերսինիդ : Իմտի հայաթ վէ մախշէթէ ճիտտի
 պիր նազար իլէ պագմաղա էրքէնտէն ալըշընըզ .
 հայաթըն վէզաիֆ վէ իշթիղալաթընա շիմտիտէն
 ալըշմաղա պաշլայընըզ : Հայաթըն տահա աղըր
 մէշղուլիյէթլէրինի վէ տահա ալի մէսուլիյէթլէրինի
 իւզէրինիզէ ալմագտան էվվէլ հայաթըն քիւնն ու
 հագիգաթընա վագըֆ օլմաղա չալըշընըզ :

ՏԻՅԱՆԷԹ Ի ՆԻՍՎԱՆԻՅԷ

Խաչընըր օօղրու սուրէքսէ քա-
 ւըրսան, անըն ելիւ սէյիւ, պիր
 իսրիճասկեահ իսիյնի աճլարսն:

ՀՈՒԻԹԹԻԸՐ

ԷՅ Կէնճ գըղար , պու սիգէ խիթապէն եազ-
 տըղըմ սօն պէնտ տիր , վէ էլլէրինիդի սըզըպ վէ-
 տա էթմէքլիյիմ միււնասէպէթիլիյէ մէվզու ի միւ-
 թալաա վէ միււհաղանըզ օլմագ իւզրէ, սիգէ պիր
 գաշ սէօզ տահա սէօյլէմէք իսթէրիմ : Զըննըմճա
 Ալլան՝ անճագ պիր տէրէճէյէ գատար վէ պագը ճի-
 հէթլէրլէ էրքէքլէրէ մէրպութ օլմանըզը, վէ սիզին
 էն էսասի վէ էն թաթլը հիւսն ու ճաղիպէլէրինիդ-
 տէն պագըսընըն իշպու թապիլիյէթտէն նէշէթ էթ-
 մէսինի միււրատ պույուրմուշ աըր :

Վիւճուտճա էրքէքլէրտէն տահա նարին վէ նա-
 զիք սինիդ : Թապիաթըն շէտիտ գուլվէթլէրիլէ

օղբաշմագ իւզրէ խալզ օլուհմամըշ սընըզ : Պու մէշղուլիյէթլէրին հէփիսինտէ տախի անճագ էրքէքլէրին անէնին ազմ ու գարարլարը վէ տէմիր կիպի սէրթ օլան սինիլլէրի իշ կէօրէ պիլիլլէր : Սիզին հէտիյինիզ էքմէյի վէ կիյտիյինիզ դումաշլարը էրքէքլէր հէրտէն չըգարըրլար : Անլէր սիզի հիմայէ, խանէլէրինիզի պինա վէ շախալարընըզը սիյանէթ վէ մուհաֆաղա էտէրլար : Պուհարըն հէփիսինէ պէտէլ անլէրէ պէօյիւք միւքեաֆաթլար վէրիբսինիզ, հախօտ տահա տօղրուսը, վէրէպիլիլլէրինիզ : Պու եօլտա մուամէլէ՛ պիր ճարիյէ կիպի հարաքէթ էթմէք օլմատըզը կիպի, սիզին վագար ու հայսիյէթինիզէ տախի տօղրուհմագ : Վէզաիֆ ի ինսանիյէնին տախիէսի անճագ էրքէք վէ գատընլարըն վազիֆէլէրինին իթթիհատը իլէ քեամիլ օլուր :

Էրքէյին քէնտինէ մախսուս տախիէսի, գատընըն տա քէզա քէնտինէ մախսուս տախիէսի վար սըր : Հէփ հալ ու քէյֆիյէթլէրին, հէփ ումուր ու վէզաիֆին այնի տէրէճէ մուհիմ օլտըզը հէրտէ ֆաիզիյէթ վէ իւսթիւնիւք լաֆը օլամագ : Շու գատարընը տէմէք քեաֆի տիր քի, սիզ էրքէյին հիմայէ վէ մուամէլէրինէ նէ գատար միւհթամ իսէնիզ, էրքէքլէր տէ սիզի հիմայէ վէ մուհաֆաղայա օ տէրէճէտէ պօրճուտ սըրլար : Թէշքիլաթը պէտէնիյէնիզ վէ խալվաս ը թապիլիլէնիզ սէպէպիյէ, սիզին քէնտինիզ իչիւն էտէմէտիյինիզ շէյլէրի էրքէքլէր սիզին հէրինիզէ էթմէյէ պօրճուտ

տըրլար : Պու ուսուլ վէ թէրթիպէ գարչը մէսէլէ չըգարամագ սընըզ, Պու եօլտա մուամէլէ էթմէքլէ անճագ քէնտի քէնտիլէրինիզի պէտպախթ էտէր սինիզ, զիրա թէրթիպաթ ը իլահիյէյէ մուխալէֆէթ էթմէքլէ գատընըզոտան չըգար սընըզ, վէ ինսանլարըն անէնկ ու ինթիզամը իչինտէ նիֆագ ու շիգագա պախօ օլուր սընըզ : Էօյլէ իսէ էրքէքլէրէ մէրպուլթ վէ միւհթամ օլտըզընըզ քէմալը մէսէրքէթլէ թէպիմ ու իթիլաֆ էտինիզ : Օլ հալա ալըչընըզ, զիրա ալիլէնիզ խալզը վէ ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ արատընտա իճրա ի նուֆուզ ու թէսիր էթմէյէ վէ պաշղալարա պու էլիլիքտէ պուլուհմագա անճագ օ եօլտա գատիր օլա պիլիլլէր սինիզ :

Իշպու միւթալաա պէնի էնղարը տիգգաթընըզա արզ էթմէք իսթէտիլիմ պիր խուսուսա սէվզ էտէր : Էկէր պէնիմ իլէ պիլիլլէքտէ քիլիսէյէ կիտէրսէնիզ, հախօտ էկէր պիր միլլէթտէ ախանէթփէրվէրլէրին նէ գատար գըամը գատըն, նէ գատար գըամը էրքէք օլտըզընը հիսապ էտէճէք օլուր իսէնիզ, էօյլէ պիր հազիլաթ քէշֆ ու թանգիզ էթմիշ օլուր սընըզ քի, պէն պուհը պուհտան էվվէլքի պէնտտէ պէյան օլուհան հազիլաթլարա լապթ էթմէք իսթէրիմ : Պու կիպի պիր թահգիլաթտան անլար սընըզ քի, հէր հէրտէ էհալինին ախանէթքեար վէ քիլիսէփէրվէր գըամընըն ագալլի իքի սիւլսիւ գատընլար սըր : Աճէպա նէտէն : Աճէպա գատընլարըն էրքէքլէրտէն տահա

զաօրֆ օլտըզլարընտան մը : Աճէպա գատընլար իզվա վէ թէճրիպէլէրէ էրքէքլէր գատար միւպթէլա օլմատըզլարընտան մը : Աճէպա գատընլարըն հըրս ու հէվէսլէրի էրքէքլէրինքի գատար շէտիա օլմատըղընտան մը : Հիչ պիր վէճճլէ, եախօտ օլ գատար տէյիլ : Անճագ պու հալ սաիր պիր քիմտէյէ պաղը վէ թապի պուլունմագ հիսսի գատընըն գալպինտէ խըլզի վէ թապի պիր պիր շէյ օլտըղընտան, իսթիգլալիյէթ հիսս ի մաղրուրանէսի գատընըն գալպինտէ փէք աղ պուլունմատընտան, եախօտ հիչ պուլունմամատընտան, վէ տիյանէթքեար օլմագ իչիւն գատըն ֆիքրինին փէք աղ թէհալվիւլէ օլրամատընտան նէշէթ էթմէքտէ տիր : էրքէյին հիլմ ու թէվազու թարիգինէ տախիլ վէ սալիք օլմատընը միււքիլէշտիրէն պէօլիւք պիր մանին հազըգի պիր գատըն իչիւն էհէմիյէթտէն արի օլմատը տըր : Զանըրմճա «պիր շէյտէն գորգմագ վէ պիր շէյլ սայմագ» ատտ ու իթիպար օլունան յատիէրէսթ վէ պիփէրվա գատընլարըն տիյանէթքեար օլմալարը փէք նատիր տիր : Քէնտիլէրին շախսի իսթիգլալարը հիսսինտէն նէշէթ էտէն քիպր ու զուրուրարը պիր պաշգատընա թապի օլմագ հիսսինին գալպէրինտէ ճայկիր օլմատընա մանի օլուր :

Նիսա թաիֆէսինտէ տիյանէթքեարըզ օ գատար թաթը վէ թապի պիր չէյ տիր քի, ինսանլար տինտիզ պիր գատընը մուխաթարալը վէ նամիզաճ տէյիլ իսէ, ագալի զարիպ պիր մախուզ ատտ ու

իթիպար էթմէյէ ալըշմըշլար տըր : Էն գապա վէ տինտիզ ատէմլէր պիլէ չօգ տէֆա տինտար զէվճէլէր ինթիխապ էտէլլէր, զիրա տիյանէթքեարըղըն հէր կէօնէ մէհատին ի թապիլիյէ ի շախսիլէյի վէ հէր նէվ մէլէքէ ի աղիլիյէյի տահա լաթիֆ, տահա իւլվի, տահա փայտար գըլտըղընը, վէ ինսանլարըն ախլագ վէ աթվար վէ հարաքեաթլարընը եուււշալթարագ անլէրի պիր միււլայէմէթ վէ իւնտիլէթ սէվզ էթտիլինի, վէ գատընը հիւսն ի ախլագըն պիր նիւմուսնէ ի միււճէտէմի գըլտըղընը կէօրիւլէր : Պէնիմ իթիգատըմճա, ծէնապ ր Հագգ զահիւլէն վէ պաթընէն քէնտինին խասս էվլաալարը օլմանըզ զայէթլէ մուհիմմ սայտըղընտան, սիղէ իչպու պաշգատընա թապիլիյէթ հիսս ու արգուսընը ինսան էտէրէք, ճինսինիզի խուսուսի լութֆ ու ինայէթլէրէ մագհար պուլուրմուշ տըր : Սիզին իչինիզ ինսանլարըն ախլագ ու աթվարընը եուււշալթըզ թէհիպ ու թէրպիլիյէ էյլէմէք տիր : Սիզտէն ուզագ վէ քէնտի պաշլարընա եաշայան քիմտէլէր վահլիլէշէրէք էնվա ի ֆըսպ ու ֆէսատլարա կիրիֆթար օլուրլար : Նէ գատար աֆիֆէ վէ էհլ ի ըրզ օլուրսանըզ, էրքէքլէր տէ օ գատար ղիյատէ ինթիյաթ վէ գապթը նէֆսէ բիայէթ էտէլլէր, վէ ախլագ ու աթվարալը օլ գատար ղիյատէ թէհիպ օլունըր : Չօճուղըն թաղէ ֆիքրինի թէշքիլ, անը թէհիպ ու թէրպիլիյէ էթմէք, անը թարիզ ի հագգա իրշատ էթմէք, անըն տէրունինտէ մէվճուտ օլան քէրէմ-

քննարկելու, հարկադրվածությունները վե հիւսն ու ճէմալ մէյլիյաթ ու հիսսիյաթընը թէվսի վէ թաղվիյէ էթմէք, մէք սիզին իշինիզ տիր: Սիլէյի մէսուու էթմէք, հէր կէօնէ մէհասին վէ Ֆէզախի թէրվիճ էյլէմէք, վէ ինսանլարըն էյի շէհրիլէր վէ վաթանտաշլար օլմալարընա մէտար օլաճագ էֆքեարը սալիմէ վէ հիսսիյաթը նէճիպէյի անլէրին գալլ ու զիհնլէրինէ իլգա էթմէք սիզին էսասը վէզաիֆինիլտէն տիր: Սիլազ ու ասապը միլլիյէմիզին էսասընը վալիտէլէր գոյարլար էֆքեարըմճա, Գատիր ի Մութլազ հազրէթլէրի գատընլարըն տիյանէթքեարլըզընըն ճէմիյէթ ի պէշէրիյէճէ էհէմմիյէթ ի Ֆէվգէլատէյի հայիզ իտիյինի կէօրէրէք, սիզին ինսանլար իլէ օլան միւնասէպաթընըզը էօյլէ թէրթիպ ու թանզիմ էյլէմիշ տիր քի, սիզին իշիւն այազլարը թէճարիպ ի խրիսթիյանիյէ թէփէլէրինտէ աուրմազտան էվվէլ, ճիւմլէնին կէշմէյէ հէր հալտէ մէճպուր պուլոււնտըզը վատի ի տիյանէթէ էնմէք՝ նիսպէթէն տանա գօլայ աըր: Մէզքիւր թէճրիպէ թէփէլէրինտէն սէմանըն գափուսընա չըգմազ գօլայ աըր:

Ինկիլթէրրա իւլէմասընտան ճօն Անճէլ ճէյմզ տէմիշ տիր քի: «Տիյանէթքեար գատընըն իւզէրինտէ սէմալի վէ զէմինի կիւզէլիքէր պիւլէշմիշլէր, մէլէքլէրին վէ Հազրէթ ի Հալվանըն գըզլարընըն մէհասին վէ ճազիպէլէրի իմթիզաճ էյլէմիշլէր, Եէմութ վէ լայէմութլարըն ճէլալ վէ իւլվիյէթլէրի պիր Եէրէ կէլմիշլէր տիր: Տիյանէթ-

փէրվէրիք մէզիյէթ ի նիսվանիյէնին սօն վէ էն ալազիյնէթի տիր:»

Տօղրուսը պէն տինսիզ պիր շատընտան քէմալը տէշէլէլէ շէքինիրիմ: Պէնճէ, էօյլէսի պիր գատըն նուրտան, զիյատան, վէ հէր կէօնէ հիւսն ու ճազիպէտէն մահրուճ տըր: Անըն իւզէրինտէ վաշիյանէ պիր շէյ վար աըր: Էրքէքլէրին նասըլ օլուպ տափէք օ գատար տիյանէթքեար օլմատըզլարընըն սէպէպինի ազ չօզ անլայա պիլիր իմ: Էկէր թէճրիպէ վէ թէտղիզ ու միւթալայայա իթիմատ էտէր իտէք, միւճատէլէ ի հայաթըն միհնէթ ու մէշազգաթլարը իլէ օղրաշա օղրաշա սէրթիլէմիշ, հիւքմ ու նուֆուգա մալիք իտիյինէ քէսպ ի վուգուֆ էթմիշ, էթրաֆընտաքիլէրին Ֆիքըր ու իրատէթլէրինի քէնտիֆիքըր ու իրատէթինէ թապի գըլմազա ալըշմը պուլոււնան բիւճուլիյէթ քիպըր ու զուրուրընա վէ քէնտի մէվզըրինի հաիզ պիր քիմսէնին Ֆիքրինտէ թապէն գուհուր էսէն խօտիէսէնալիք հիսսինէ մալիք օլան պիր ատէմէ «պիր չօճուզ կիպի» միւթէվազի վէ հալիմ օլմազ խալըճա միւշքիլ իտիյինի անլարըզ: Գատըն՝ մատամ քի էրքէյի քէնտիպինտէն տանա գուվլէթլի պիր մէվճուա մագամընտա թանըմը աըր, ինսանտան տանա գուվլէթլի օլան Զաթը ճէլիլի տախի հիւքիւմէթ վէ նուֆուզ ճիհէթիյլէ Փաիք թանըյա պիլիր: զիրա ճիւմիյէ Փաիք վէ նաֆըզ օլան պիր Զաթը ճէլիլէ թապիիյէթինի թէսլիմ ու իթիրաֆ էթմէքլէ քէնտի ճէրէյանը էֆքեարը խի-

լափընսա հարէքէթ էթմիչ օլմազ : էրքէյին տին-
տար օլմաընսա ազ չօզ մանի օլսն օլ հիսսիյաթ ը
հուրիյէթփէրվէրանէ՝ գատընըն տինսար օլմաընսա
պիր մանի տէյիլ տիրլէր : էվլէթ , տինսիզ պիր
գատըն պիր ճանվէր տիր . սէօզ անլամազ վէ նա-
սինսթ տինլէմէզ վէ պախս ի նէֆրէթ պիր մախ-
լուգ տըր : Հաթթա էն զալիզ պիր տինսիզ պիլէ ,
էկէր պիր ճանվէր տէրէքէսինէ էնմիչ պիր միս-
քին տէյիլսէ , էօյլէսի պիր գատընըն մէպէքինի
զայր ի մազուր ատտ էտէր , անըն իւզէրինէ նա-
զար ը իչթիպան իլէ պազար , վէ էվլատարընը քէ-
մալ ը էմիյէթլէ անըն տիգգաթ ու ինթիմամընսա
թէսլիմ ու ինալէ էթմէզ , անս էմիյէթ էտէմէ-
տլիյնտէն , անը քէնտինէ միւսթէչար վէ մահրէմ ի
էսրար իթթիխազ էտէմէզ :

Միւսթագպէլ միւքեաֆաթ վէ միւճազաթ թա-
լիմինտէն տէլիլ ու պիւրհանլէր իրատըյա հիսսի-
յաթ ը տիյանէթփէրվէրանէնիզի թահրիք ու իգազ
էթմէք իսթէմէմ : Հազըր պուլունարընըզ քի-
լիսէլէրտէ վաիզլէր պու պապտէ լազըմ կէլէնի զա-
թէն սիզէ պէյան էտէրլէր : Պիւթիւն միւլահազաթ
վէ միւթալատթըմըն էսասը՝ հայաթ ը տիւննէ-
վիյէնիզլին միւնասէպաթ վէ մուգթագիյաթը տըր :
Միւնասիպ տիր քի սիզի հարատան Չաթան իպա-
տէթ , վէ պիրիպլրլէրիմիզի սէվմէյի պիզէ էօյրէ-
տէն Չաթան մուհասպէթ էտէսինիզ : Միւնասիպ
տիր քի , սիզին հէփ ֆէզաիլ վէ քէմալաթընըզ իւ-

զէրինէ ֆէտաքեարըզ խասլէթ ի մէմուհէսինի
տախի զամմ ու իլավէ էտէսինիզ : Միւնասիպ տիր
քի ախլազ ու էվսափընըզն ճէմի ի մէպտէ վէ
ունսուրարը՝ իմթիզաճ էտիպ . հէմահէնիզ օլսունլար ,
վէ Գատիր ի Մութլազ հազրէթլէրինէ քէմալ ը մու-
հասպէթլէ վազֆ ը նէֆս էթմէնիզլէ եիւքսէլսին-
լէր , իւլվիյէթ քէսպ էթսինլէր : Միւնասիպ տիր քի
գալպինիզ փաքլէնիպ թէմիզլէնսին , թա քի անտէն
նէչէթ էտէն հէփ թէսիրաթ՝ հայաթըն միւնասէ-
պաթ ը մուսթէլիֆէսինտէ էյի վէ մուֆիտ օլսուն :
Պէն «միւնասիպ» սէօզլու իլէ տաիմա վէ պիլա թէ-
պէտտիւլ հազըչըր , միւնասիպ վէ ճաիզ օլսն շէյի
անլարըմ : Վէզալիֆ ի տիյանէթփէրվէրանէնիզտէ
գուսուրլու պուլունամանըզ՝ հազըչմազ վէ միւնասէ-
պէթսիզ պիր շէյ տիր : Սիզ տէրունիսիզտէ մուան-
նիտ , սօղուզ վէ գայսաըզ պիր գալպ թաչըմազլէ
տիւնսանըն թաթլը անէնիզ ու ինթիզամլարը իչինէ
պիր անէնքսիզլիք , պիր տիւզէնսիզլիք գաթմըչ
օլուրսընըզ քի , ճէմիյէթ ի պէչէրիյէ իչինտէ պէօյլէ
մուսիլլ ի ինթիզամ պիր իչ կէօրմէնիզ՝ սիզէ հիչ
հազըչմազ վէ զայր ի միւնասիպ պիր շէյ տիր , զի-
րա օ զէման էօլընտան սապիմըչ պիր քէվքէպէ ,
սէսսիզ պիր գուչա վէ հախօտ հարաքէթսիզ պիր ըր-
մազա պէնզէմիչ օլուր սընըզ . վիւճուտինիզ ճէնսազ ը
Հազըչն խաֆիֆ տարպէլէրինէ թէվաֆուգ էթմէզ ,
վէ էկէր Կիւզէլիք , Հազիգաթ , էյիլիք վէ Շէֆ-
գաթ ու Մուհասպէթ՝ սէմանըն մէլէքլէրի միսիւ-

լիւ, սիզին իւզերինիդէ էնիպ տէ քէնտիւերին էն թաթլը նազմէլերինի թէզաննի էթսէլեր, անլերին գանաալարընը կէօրմէզ, վէ ներէտէն կէլիպ նէրէյէ կիթտիքլերինի անլամազընը: Էվվէթ, սիզ թաիֆէ ի զարիֆէ ազասընտան, նազիք հիսսիյաթ, մուգատտէս սէվգիյաթ վէ միւթի վէ միւթէվազը պիր ախլագ ու թապիյաթ իլէ միւթթասըֆէ օլաղընըզ հալտէ, բուհլարընըզ իլէ Ալլահ արասընտա մէվճուտ օլան միւնասէպաթը պիլմէզտէն կէլմէքլիյինիզ, վէ Ալլահըն տէրուհիւնիզտէ գօմըջ օլաղըն աթէշ վէ զիյա իլէ սէմավի բէմնագ վէ շաշասսըլա սիզի քիւլլիյէն թէնվիր էթմէյէ տախմա հաղըր օլան հաղըզի նուր վէ զիյանըն ախլաքէնմէզ մէնպաը արասընա սիյան պիր փէրտէ չէքմէքլիյինիզ, պիւս պիւթիւն հաղըջմազ վէ միւնասէպէթսիզ պիր շէյ աիր:

Էվաղլիմաթ վէ ինթիյաճաթընըզա կէլինտիքտէ, էվվէլա նէ օլաղընըզը թէզէքքիւր էտինիզ: Սիզ հագիգաթը հալտէ ախնեանըն թէսլիյէ էտիճիլէրի սինիզ, ինասթալըզարընտա ինասնլարա սիզ պագըզ պայրըրսընըզ: Անլերին տէվա վէ իլահլարընը անլերէ սիզ վէրիբսինիզ: Բէֆագաթ վէ սէօնպէթլերինիզ ինասնլարըն կօրզուլըզարընը տէֆ ու իզալէ էտէր, վէ չէքսիքլէրի միհնէթ ու մէշագգաթլարա պէտէլ անլերէ էճր ու միւքեաֆաթլար վէրիբսինիզ: Չօճուլը՝ տօղար տօղմազ, գուճաղընըզա սիզ ալըրսընըզ, ինթիյարլարըն վիւս

ճուտլերինէ տախի գուրուլըզ գատիա օլաղլարը զէմանտէ սիզ էսվապ կիյաիրիբսինիզ: Չօճուլարըն ինթիյաճլարընը տէֆ ու բէֆ, վէ հիւզն ու քէտէրլէրինի թախֆիֆ ու թէսքին էտէրսինիզ: Ճագիրլէրի վէ միհնէթզէտէլէրի կէօզէտիպ գայըրըրսընըզ: Հայաթըն կէօնէկէօն հալ ու քէյֆիյէթլերինտէ, չէֆգաթ վէ մուսվէնէթլերինիզի իսթիլգամ էտէն չէյլէրին հէփիսինէ, աճէպա օ զէվալը գալպլերինիզին գուտրէթ վէ գուվլէթլէրիյէ կէթիշէ պիլէճէլինիզի զանն էտէ՞ր մի սինիզ: Ինանը՞ր մը սընըզ քի էօլիւմճիւլլէր իչիւն տէրուհիինիզտէ նուր, մէյուսլար իչիւն իւմիա, միհնէթզէտէլէր իչիւն թէսլիյէ, իսասթալար իչիւն սապր ու թէհամմիւլ վար տըր: Ինանը՞ր մը սընըզ քի ճէնասպը Հագգ հիքմէթ ի պինիհայէսիյլէ սիզէ թային էթմիշ օլաղըր ումուր վէ վէզաիֆի հիւսն ի իֆա զըմընտա պիզ գաթ քէնտի ճանլարընըզն ինթիյաճաթընա քեաֆի օլաճագ նուր, իւմիա, թէսէլլի վէ սապր ու թէհամմիւլլէ մալիք սինիզ: Էօյլէ իտէ տիյանէթփէրվէրլիք՝ սիզճէ հէր հալտէ զարուրի օլան պիր ինթիյաճ տըր: Պիր գուշ գանասսըզ ու չամատըղը միսիլլիւ, սիզ տախի պիլա թագվա իշպու վէզաիֆի հայաթիյէնիզին քեաֆիֆէսինի լալըզըլէ վէ միւէսսիր սուրէթտէ իֆա էտէմէզ սինիզ: Պու կիպի պիր մուսամէլէյէ գալըջմանըզ՝ աւէթա սամանսըզ քէրփիճ, հախօա թօփրաղըզ թուլլա հախմազա գալըջմազա պէնզէմիշ օլուր:

էօյլումճիւլ հէմշիրէսինին , եախօտ խասթա չօճու-
 զընըն , եախօտ դալպի զըրըզ վէ մէյուս պիր ա-
 տէմին եանը պաշընտա օթուրմըշ պիր գատըն խա-
 յալ էտէ պիլի՞ր մի սինիզ քի ազզընտա սէմա հագ-
 զընտա պիր սէօզ պուլունմասըն , «էյ սէմալաթ-
 տա օլան Փէտէրիմիզ» իպարէսինի թէքրար էթմէ-
 սին , եախօտ ադալի շէհատէթ վարմազընը գալ-
 աըրըզ քէմալ ր իւմիալէ սէմայը կէօսթէրմէսին :

Պունտան պաշգա , պէլլի պիր տարէնիզ օլաըզը
 կիպի , սիզէ մախսուս պէլլի իշլէրինիզ , վազիֆէ-
 լէրինիզ տախի վար աըր , էկէր Փազիլանէ վէ շան ր
 նիսվանիյէթէ եազըշըր պիր էօմր կէշիրիրսէնիզ ,
 օ տա աիլէ իշինտէ կէշիրիլէն վէ հէյէճան ր ազիմ-
 լէրաէն արի օլան պիր էօմր օլաճագ աըր : Սիզին
 ճէրէյան ր էֆքեար վէ միւթալաթընըզ խանէյէ
 մախսուս խաֆի մէճրալար իշինտէն ազաճագ աըր :
 Տըշարըտան արապա թէքէրլէքլէրինին կիւրիւլթիւ-
 սիւ , վէ տիւննէվի իշ վէ կիւճլէրին վաթըրաը վէ
 շամաթասընը իշիտէճէքսինիզ : Չօզ աէֆա ատի իշ
 վէ կիւճլէրինիզ իլէ մէշղուլ օլաըզընըզ , վէ հայա-
 թընըզըն դահմէթի վէ սըզընթըլը թարիզինէ սա-
 լիք օլաըզընըզ սըրատա , կէշիրմէքաէ օլաըզընըզ
 լէգզէթսիզ վէ եէքթարզ ուսուլ ր մաիշէթէ գարը
 իշթիքա էթմէյէ թէճրիպէ օլունըրսընըզ : Տիւնեա
 անճագ պիւթիւն աիլէ խալզընըն թարիզ ի Փազի-
 լէթ վէ իսթիզամէթաէ թալիմ ու թէրպիյէ օլուն-
 աըզընը , չօճուզլարըն պիրէր պիրէր պէօյիւյէրէք

էՆԷ ի ըրզ վէ նամուսքեար էրքէք վէ գատընլար
 օլաըզլարընը վէ ազըպէթ անլէրին հէֆիսինին
 քէնտիլէրին ճիւմլէսինի պէօյիւտիւպ պէսլէյէն ,
 թէրպիյէ էտէն չալըշգան վալիտէնին : քէնտի-
 նին շէքաիյի հէֆ էմէքլէրաէն իսթիրանաթ էթ-
 տիյի մէզարըն էթրաֆընա թօփլանաըզլարընը կէօ-
 րիւր : Լաքին տիւնեա օլ ուսլու , սէսիզ , շա-
 մաթասըզ վալիտէնին քէնտի էվլատարը իշիւն
 չալըշըպ չապալատըզընը , անլէրին կիլէճէքլէրինի
 պիշիպ աիքտիյինի , կէյէճէքլէրինի հազըրատըզընը ,
 անլէրէ տուալար էօյրէթտիյինի , վէ անլէրին խա-
 նէլէրինի մէսուս վէ միւլֆէրրի՞ գըլաըզընը ասլա
 կէօրմէմիշ , հիշ Փարզընա պիլէ վարմամըշ աըր :

Տիւնեա վալիտէնին վազիֆէսինտէն նէշէթ է-
 տէն խալֆ ու էնտիշէլէրէ , էլէմ ու քէտէրլէրէ
 ատիր հիշ պիր շէյ պիլմէզ , վէ անլէր հազզընտա
 տիւշիւնիւպ թաշընմազ պիլէ : Նալընըզ վալիտէ-
 անլէրի հիսս էտէր վէ թաշըր , վէ խարիճի մուս-
 վէնէթ օլմագսըզըն քէնտինին խուսուսի մէսուլի-
 յէթլէրինի իճրա վէ իֆա էտէր : Հիշ քիմսէ պիր
 վալիտէնին իշինի , պիր վալիտէ կիպի իճրա էտէ-
 մէզ : Կէնճ վէ էօյլումսիւզ Ֆէրալէրաէն միւրէք-
 քէպ պիր աիլէ անըն տիզգաթ ու ինթիմամընա
 թէպիմ ու իհալէ օլունմըշ աըր : Անլէրի պէօյիւ-
 տիւպ թալիմ ու թէրպիյէ էթմէք՝ էօյլէ պիր սէ-
 նաթ աըր քի , անը էօյրէնմէք իշիւն վալիտէ քիմ-
 սէյէ շահիրալիք էթմէմիշ տիր : էկէր տիւնեատա

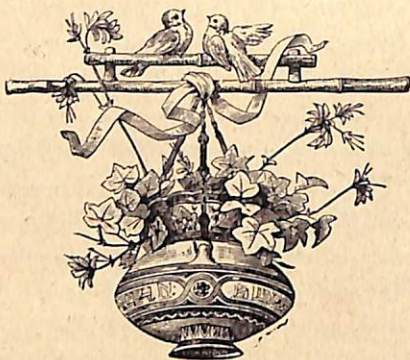
թէ վիճիգամ ը իլանիյէյէ միւհթամ պիր մախլուդ վար իսէ , հիչ չիւպհէ կօզ քի օ տա զէվճէ վէ վալիտէ տիր : Պիր օղուլ եախօտ գըզըն քէնտի վալիտէսի հագգընտա «ախտար պիր գարը տէյիլ տիր» , տէյիւ տիւչիւնմէսի՝ նէ՝ աճընաճագ պիր հալ տըր : Քէնտի խմիրին էյի պիր վալիտէնին տուաօընտա գիւքր օլունտըզընը պիւէն օղուլ՝ սէֆանէթտէն վէ սէֆանէթին պախա օլտըզը խարապիյէթտէն նիսպէթէն մասուն գալըր : Շաիրին գալէմինտէն չըգմըլ օլան էն թաթըլը ֆիքրլէրտէն պիրի՝ տիյանէթքեար պիր վալիտէնին քէնտի օղուլ իչիւն էթախի աթիտէքի տուատան իլհամ օլունմըլ տըր : Շաիր ի միւմախլէյ՝ վաթանընա աղիմէթ էթմէք իւզըէ պինմիլ օլտըզը վափօրտա չալգանտըզը սըրատա , շէօյլէ իտարէ ի գալէմ էյլէմիլ տիր . «է՛յ տալղալարտան չալգանմագտա օլան կէմիճի , բանաթ ույու , պու կէճէ ֆուրթունա վէ տէնիզտէն դօրգմա , Ալլահ վալիտէնին տուաօընը տինլէր , սէնի պէնիմլէ պէրապէր սահլի ի սէլամէթէ չըգարըր : » Տինտարըզ սիզէ լազըմ կէ՞լմէյէճէք մի : Տիյանէթքեարըզընըզ էվլատարընըզ լազըմ կէլմէ՞զ մի :

Իմտի , է՛յ կէնճ գըզար , սիզէ պիր գաչ սէօզ տանա սէօյլէյէրէք , իչպու պէնտիմէ խիթամ վէրէյիմ : Հիչ չիւպհէմ կօզ քի , սիզին չօղունըզ իչպու պէնտիւրիմի քէմալը տիգգամ ու ինթիմամլէ վէ անլէրտէն խթիֆատէ էթմէք պապընտա Տիտտի պիր արզու իլէ օգուլմըլ սընըզ : Պունլար

քէմալը իսթիգամէթ վէ խուլուսլէ վէ սուրէթ ի մախտուստէ գալէմէ ալընմըլլար տըր : Սիզէ պէյան էթախիմ ֆիքրլէր՝ ալէլ աճէլէ կախօտ պիւա թէճըրպէ փէյտա էտիլմէմիլլէր տիր , վէ սիզէ էթտիյիմ իսթար ու նասինաթլարը՝ սիզին հագգըր ինթիյաճամ վէ լէվագիմաթընըզը արիզ ու ամիգ թէտգիզ ու միւթալաա էտէրէք , վէ պիր կիւն պիրէր ալիճէնապ վէ ֆագըլէ էվ խանըմլարը օլմանըլ , վէ ալիէնիզ խալըր իլէ խըսմ ու ագրիպանըզըն շան ու շէրէֆինի վէ ֆախը ու միւպանաթընը արթըրմանըլ միւրատ ու արգուսըլլա էյլէմիլլիմ տիր : Սիզին սաստէթ վէ պախթիյարըզընըզ , նաֆիլիյէթ վէ նամ ու շանընըզ չօգճա սիզին էլինիզտէ տիր : Սիզտէն թալէպ էթմէյօրըմ քի իսթար ու նասինաթլարըմա թէվֆիգէն հարէքէթ էտէսինիզ տէյիւ , պիր կիւն եիւզիւնիւզ ասըզ , վէ սօուգ թավը ու հարաքէթի գատընլար օլասընըզ : Միւֆէրրի՛ն , կիւլէր եիւզիւ վէ չալըզգան գատընլար օլտըլընըզ հալտէ , իսթար ու նասինաթլարըմը տանա էյի անլամըլ օլուրսընըզ : Ալլահ իլէ , տիւնկա իլէ վէ վիճտանլարընըզ իլէ օլ գատար սըտգ ու իսթիգամէթ իլէ մուամէլէ էտինիզ քի , եալընըզ շէֆգամ ու մէրնամէթ սիզին էչքրիզ ի թէէսսիւր օլմանըզը մուճիպ օլա պիլսինլէր , Պէնիմ արզուլ շու տըր քի , նուր կիպի լէքէսիզ , հէր պիր էյի ամէլտէ ֆէտաքեար , չալըզգան , ագըլը վէ տիրայէթլի , սապուր վէ ճէսուր օլասընըզ , վէ էն-

տամ վէ ազլ ու զէքեաճա հէր նէվ Փազլ ու քէմա-
 ւընըզա, հէր նէվ մէլէքէ վէ մէհարէթինիզէ, հէր նէվ
 հիսսիյաթ ը նէճիպանէնիզէ, հէր նէվ սէվգիյաթ ը
 թապիիյէնիզէ, հէր նէվ մէհասին վէ ֆէզաիլ ի նիս-
 վանիյէնիզէ, հէր պիր հազըզի շէվզ ու արզունըզա
 պիր թէթիւմմէ ի ճէլիլէ վէ մուզատտէսէ օլմադ
 իւզըէ, վէ Ալլահըն սիզի ֆէհտինին էօլիւմսիւզ խա-
 նէսի խալզընա իրէնսէս, էն փարլազ ճէլալէրէ,
 էն թաթլը զէվզ ու մահըուզիյէթլէրէ, էն մէպզուլ
 լութֆ ու ինայէթլէրէ, վէ ֆէհտինին էպէտի մէ-
 լէքիւթիւնէ վարիս նասպ ու թաեին էթմիշ իտի-
 յինի կէօսթէրէճէք պիր թաճ մազամընտա, տին սի-
 զին ալնընըզ իւզէրինսէ թէզարրիւր էյլէսին :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0835236

3

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0835213

1

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0835235

2

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۲۱ رجب ۳۱۶ و ۲۴ تشرین ثانی
۳۹۴ تاریخ نئی و ۵۶۵ نومبر ولی رخصت نامہ سیلہ طبع اولم شد